DAR PROROCTVÍ

4/2026
Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí otevíráme témata sobotní školy s teologem

DANIELEM GOMOLOU

POŘAD **BIBLE PRO DNEŠEK** SLEDUJTE VŽDY OD SOBOTNÍHO POLEDNE NA **WWW.HOPETV.CZ**

Najdete nás také na:
fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:
sobotniskola.casd.cz

YouTube **Spotify**

HopeTV

DAR PROROCTVÍ

4/2026
Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Stvořitel mluví k člověku
2. Bůh povolává proroka
3. Proroci ve Starém zákoně
4. Proroci v Novém zákoně
5. Zjevení a inspirace
6. Prorocké spisy
7. „Slyšte slovo Hospodinovo…“
8. Výklad prorockých textů
9. Rozpoznání pravého proroka
10. Autorita proroka
11. Proroci v rozhodujících chvílích
12. Prorocký dar v době konce
13. Požehnání z prorockého slova

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Dar proroctví
Průvodce studiem Bible
4. čtvrtletí 2026
Autor: The Ellen G. White Estate
Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein
Foto: Generováno AI
Grafická úprava a sazba Grafické Studio
Vydala Církev adventistů sedmého dne
Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice
Vydání první, Praha 2026
ISBN 978-80-88026-79-2
ISSN 0409-3208

Úvod

Dar proroctví

Vědci zkoumající lidský mozek začínají lépe rozumět obdivuhodné schopnosti malých dětí osvojovat si jazyk. Už půlroční dítě vnímá zvuky, které tvoří jeho mateřský jazyk. Pokud je zároveň vystaveno i dalšímu jazyku, dokáže si osvojit i ten. V tomto období se v jeho mysli otevírá jedinečný prostor, díky němuž rozlišuje přibližně čtyřicet zvuků svého mateřského jazyka z asi osmi set různých zvuků, které je schopno vnímat po narození. Podmínkou však je, aby na ně lidé mluvili. Jsou to jakési „hlasové lekce" pro nejmenší děti.

Proč by nás Bůh obdařil tak úžasnou schopností vnímat řeč a učit se jazykům, kdyby s námi nechtěl komunikovat? Je to samozřejmě řečnická otázka, protože Písmo jasně říká: „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky" (Žd 1,1.2).

Přestože hřích zničil blízký vztah Adama a Evy s jejich Stvořitelem, Bůh se k nim neobrátil zády a nenechal je napospas sebezničení. Sám je vyhledal a Adamovi položil otázku: „Kde jsi?" (Gn 3,9). Současně předpověděl příchod Vykupitele, který vysvobodí lidstvo z moci hříchu (Gn 3,15). Již od této chvíle, přímo v Edenu po pádu člověka, směřují proroctví pozornost k Ježíši a představují ho jako jedinou naději pro každého člověka.

Během tohoto čtvrtletí se zaměříme na dar proroctví – jedinečný způsob, kterým Bůh zjevuje svou vůli a své záměry hříšnému lidstvu, které s ním již nemůže komunikovat tváří v tvář. O tomto mimořádném daru Ducha svatého se hovoří především v 1K 12 a 14, Ef 4 a Ř 12. Právě Duch svatý je původcem všech duchovních darů a „uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce" (1K 12,11).

V průběhu dějin Bůh opakovaně povolával proroky, aby jejich prostřednictvím přinášel poselství, která měla napravovat a obnovovat vztah člověka s jeho Stvořitelem, podobně jako to učinil v Edenu po pádu prvních lidí do hříchu.

Budeme se zabývat tím, jak Bůh povolává své proroky a jak můžeme ověřovat pravost jejich poslání. Ukážeme si společné rysy i rozdíly mezi starozákonními a novozákonními proroky a vysvětlíme si, jak v jejich životě působily zjevení a inspirace. Někteří proroci předávali svá poselství ústně, jiní písemně a někteří využívali oba způsoby. Budeme zkoumat tyto a také další způsoby Boží komunikace, jejich důsledky i požehnání, které přináší přijetí prorockého poselství.

Bůh nám dar proroctví svěřil z pěti důležitých důvodů: 1. Zjevuje nám sebe sama, svou pravdu a svůj záměr s padlým lidstvem. 2. Pomáhá nám porozumět důležitým událostem a poskytuje nám potřebné rady. 3. Připravuje Kristovo tělo – církev – k naplnění jejího misijního poslání. 4. Povzbuzuje své následovníky. 5. Oslovuje hříšníky a vede je k pokání. Kromě toho je „duch proroctví" jedním ze dvou charakteristických znaků Božího lidu v poslední době (Zj 12,17; 19,10).

Bohu tak záleží na tom, aby přivedl ztracené bezpečně domů, že dar proroctví zaslíbil i pro dobu konce (Jl 3,1–4). Adventisté sedmého dne věří, a mají k tomu velmi dobré důvody, že se tento prorocký dar v moderní době projevil u spoluzakladatelky církve Ellen G. Whiteové.

Proto se během našeho studia budeme každý pátek, spolu se studiem daru proroctví v Písmu, zamýšlet také nad jejím povoláním k prorocké službě. Jako církev jsme dostali tento vzácný dar – jak s ním tedy můžeme co nejlépe naložit?

Od narození jsme vybaveni schopností vnímat slova, která zaznívají kolem nás. O to důležitější je naslouchat tomu, co nám říká Bůh prostřednictvím svých proroků.

Tento studijní materiál připravil tým pracovníků Ellen G. White Estate (Správy literárního odkazu Ellen G. Whiteové) v Silver Spring ve státě Maryland v USA. Prostřednictvím šíření prorocké služby a spisů Ellen G. Whiteové po celém světě tato instituce podporuje poslání Církve adventistů sedmého dne.

Stvořitel mluví k člověku

Texty na tento týden

Gn 1,27.28; Gn 3,1–8; L 15,11–32; Gn 3,14–24; Ex 19,16–22; J 10,27–30

Úvodní text

„Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky.“ (Žd 1,1.2)

Díky digitálním technologiím můžeme být v kontaktu s přáteli a blízkými i na druhém konci světa. Je to úžasná možnost, ale osobní setkání nenahradí. Společně strávený čas, objetí a rozhovor tváří v tvář mají jedinečnou hodnotu.

Tento týden si připomeneme, že člověk byl stvořen pro osobní vztah se svým Stvořitelem. Toto důvěrné spojení však kdysi dávno zničil hřích. Aby Bůh znovu navázal spojení se svým milovaným stvořením, našel způsob, jak k nám promlouvat. Nejčastěji komunikuje prostřednictvím pečlivě vybraných poslů – proroků, kteří lidem předávají jeho poselství. Slova mnoha z nich jsou zaznamenána v Bibli, i když ne všichni proroci své výroky zapsali.

Božím cílem je v každém z nás obnovit jeho obraz, který hřích znetvořil. Právě to je podstatou plánu spasení: obnova, která bude dokončena ve chvíli, kdy Bůh stvoří „nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost“ (2Pt 3,13).

Do té doby k nám Bůh nepřestává promlouvat prostřednictvím svých proroků.

Osnova lekce

Tento týden si připomeneme, že člověk byl stvořen pro přímý vztah se svým Stvořitelem. Přestože hřích toto vzácné pouto přerušil, Bůh z vlastní iniciativy hledá cesty k obnovení komunikace. Tato snaha vrcholí největším zjevením jeho lásky v osobě Ježíše Krista.

- Gn 1,27.28: Původní dokonalá komunikace mezi Stvořitelem a prvními lidmi (neděle)
- Gn 3,6–8: Tragické následky neposlušnosti a snaha skrýt se před Bohem (pondělí)
- Gn 3,9.10; L 15,20.21: Laskavá Boží iniciativa při hledání padlého a ztraceného člověka (úterý)
- Gn 3,14.15: První evangelijní zaslíbení o Vykupiteli uprostřed tragédie hříchu (středa)
- Žd 1,1.2: Boží zjevení prostřednictvím proroků a v osobě Ježíše Krista (čtvrtek)

KOMUNIKACE V EDENU

[27]Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. [28]A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Ploďte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,27.28)

[15]Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. [16]A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. [17]Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,15–17)

Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ (Gn 3,9)

Osobní studium

První dvě kapitoly knihy Genesis vyprávějí příběh stvoření světa. Bůh vytvořil nádherný domov a do něj umístil Adama a Evu – vrchol svého stvořitelského díla. Od všech ostatních živých tvorů se člověk lišil tím, že byl stvořen „aby byl obrazem Božím“ (Gn 1,27). O žádném jiném stvoření Bible nic podobného neříká. Člověk měl žít plnohodnotný život v hojnosti, zakoušet lásku v celé její hloubce a těšit se z úzkého společenství s Bohem.

V Gn 2,18–23 čteme, že Bůh stvořil Evu pro Adama, protože podle jeho slov „není dobré, aby člověk byl sám“ (Gn 2,18). Již od počátku jsme tedy byli stvořeni jako společenské bytosti. Sociologové dnes potvrzují, že zdravé mezilidské vztahy prospívají našemu tělesnému i duševnímu zdraví, zatímco osamělost člověka ničí.

Není proto divu, že když Adam spatřil Evu, radostně zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest“ (Gn 2,23). Rodina, tvořená mužem a ženou, kteří jsou spojeni manželským svazkem, je první společenskou institucí. Bůh ji ustanovil, aby lidé mohli prožívat plnost vztahů a vzájemnou blízkost. Právě proto se satan od samého počátku snaží rozvrátit principy, na nichž tato původní rodina stojí.

Jaký druh komunikace mezi Bohem a lidmi v zahradě Eden nacházíme v úvodních verších (Gn 1,27.28; 2,15–17; 3,9)?

Adam a Eva se těšili z osobního společenství s Bohem. Jako rozumné bytosti se s ním mohli setkávat a přijímat od něho pokyny. Jako správci nádherné zahrady rozvíjeli své vědomosti a schopnosti při péči o rostliny i zvířata. Každý den trávili s Bohem vzácné chvíle „za denního vánku“ (Gn 3,8). Zvláštní význam měla sobota, která je nedílnou součástí stvoření a byla určena jako jedinečný čas pro budování vztahu mezi Bohem a jeho dětmi (Gn 2,2.3; Ex 20,8–11). Právě v tento den naši první rodiče mimořádným způsobem zakoušeli Boží lásku a něžnou péči.

Aplikace

Dnes, tisíce let po vyhnání z Edenu, si jen stěží dokážeme představit, jaký byl život před příchodem hříchu. V čem však i dnes vidíš v přírodě odlesky a stopy Božího původního stvořitelského díla?

SKRÝVÁNÍ SE PŘED HOSPODINEM

[6]Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. [7]Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. [8]Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromoví v zahradě. (Gn 3,6–8)

Osobní studium

Protože Bůh je láska (1J 4,8), nechtěl, aby lidé byli jen naprogramovanými bytostmi bez vlastní vůle – roboty. Skutečná láska totiž předpokládá možnost svobodného rozhodnutí. Adam a Eva proto dostali dar svobodné vůle, aby jejich láska – vzájemná i k Bohu – byla opravdová.

Mohli se tedy svobodně rozhodnout, zda budou svého Stvořitele poslouchat, nebo ne. Tuto možnost volby představoval zákaz jíst ze stromu poznání dobrého a zlého (Gn 2,15–17). Jaký smysl by mělo takové varování, kdyby člověk neměl skutečnou možnost rozhodnout se jinak?

„Ačkoli byli naši prarodiče stvořeni jako nevinní a svatí, měli možnost se dopustit zla. Bůh je stvořil jako svobodné morální bytosti, které se mohly svobodně rozhodnout, zda se mu podřídí, nebo mu odepřou poslušnost. Avšak než mohli být věčně v bezpečí, musela být vyzkoušena jejich věrnost. Na počátku lidské existence byla položena zábrana proti sobeckému uspokojování sebe sama, které bylo základem satanova pádu." (PP 48.49; NUD 16)

Proč se Adam a Eva po porušení jasného Božího příkazu chtěli před svým Pánem a Stvořitelem skrýt? Porovnej texty Gn 3,1–8; Jr 23,24 a Žd 4,13.

Třetí kapitola knihy Genesis popisuje tragickou událost – pád člověka do hříchu. Po osudném rozhovoru s hadem, tedy se satanem, byli naši první rodiče vystaveni pokušení, aby jedli ze stromu poznání dobrého a zlého, přestože jim to Bůh zakázal. Satan obratně využil sílu slov i emocí, aby Evu oklamal. Ta pak přesvědčila Adama, aby také porušil Boží příkaz. Eva „viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost" (Gn 3,6). Satanův slib, že budou „jako Bůh znát dobré i zlé" (Gn 3,5), zněl nesmírně přitažlivě.

Satanova řeč však byla plná lží. Zamlčel důsledky neposlušnosti. Jakmile však Boha neuposlechli, oběma se „otevřely oči" a poznali, „že jsou nazí". Přišli o roucho světla a slávy (Ž 104,1.2), které odráželo Boží obraz v nich, a ztratili ochranu, kterou jim Bůh poskytoval. Není proto divu, že se před svým Stvořitelem pokusili skrýt, i když před Bohem se ve skutečnosti schovat nelze. Udělali to proto, že hřích vyvolává pocit viny a člověk má v takové chvíli přirozenou touhu utéct z Boží blízkosti.

Aplikace

Zažil jsi někdy pocity hanby, kvůli nimž ses po svém selhání chtěl skrýt před Bohem?

BŮH HLEDÁ ČLOVĚKA

[9]Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ [10]On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ (Gn 3,9.10)

[20]I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. [21]Syn mu řekl: „Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem.“ (L 15,20.21)

Osobní studium

Z textu Gn 3,9.10 vidíme, že Bůh sám začal hledat své děti, které padly do hříchu. Otázka „Kde jsi?“ (Gn 3,9) byla řečnická. Bůh dobře věděl, co Adam a Eva udělali i kde se skrývají. Hřích však narušil přirozený vztah a komunikaci, které mezi Stvořitelem a člověkem do té doby existovaly. Boží bezprostřední starostí proto bylo obnovit spojení se svými dětmi, setkat se s nimi a dát jim naději uprostřed jejich zoufalství. Významné je i použité hebrejské sloveso *qárá* („volat“, „zavolat“; Gn 3,9), které Bible často spojuje právě s Boží iniciativou navázat kontakt se svým lidem.

Přečti si verše L 15,11–32. V čem toto podobenství připomíná událost popsanou v Gn 3,9.10?

Skutečnost, že Bůh hledal Adama a Evu, svědčí o jeho bezpodmínečné lásce k člověku. Bůh se nás nikdy nevzdává (viz L 15). Vynakládá velké úsilí, aby s námi obnovil společenství, a to i tehdy, když se před ním snažíme skrýt. Když Petr před Ježíšovým ukřižováním třikrát zapřel svého Pána, Kristus se na něj „obrátil a pohleděl na Petra“ (L 22,61). Beze slov k němu promluvil a snažil se získat zpět svého chybujícího přítele.

Všimněme si také, jak hřích okamžitě poznamenal vztah mezi Adamem a Evou (Gn 3,11–13). Místo toho, aby každý z nich přiznal vlastní vinu, začali obviňovat druhé. Adam obvinil nejen Evu, ale nepřímo i samotného Boha: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl“ (Gn 3,12). Eva zase omlouvala svou neposlušnost slovy: „Had mě podvedl a já jsem jedla“ (Gn 3,13). Ani jeden z nich nebyl v tuto chvíli ochoten přijmout osobní odpovědnost za své jednání. A za šest tisíc let lidských dějin se v tomto směru mnoho nezměnilo.

Hřích zasáhl celé lidstvo. Apoštol Pavel výstižně popisuje naši situaci v Ř 7,15–24, kde vykresluje vnitřní zápas člověka, který chce konat dobro, ale nakonec dělá pravý opak: „Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím“ (Ř 7,15).

Kdo z nás to nezná?

Pavlova slova jsou nesmírně hluboká. Všichni jsme vnitřně porušeni a často jednáme proti vlastnímu přesvědčení. Pavel nachází jedinou naději ve vysvobození „skrze Ježíše Krista, Pána našeho“ (Ř 7,25). Právě proto nás Bůh nepřestává hledat. Chce nás přivést k Ježíši, který jediný může obnovit Boží obraz v nás a zachránit nás před ničivými důsledky hříchu.

Aplikace

Vzpomeň si na situaci, kdy ses chtěl před Bohem „skrýt“ kvůli vlastní chybě nebo opakujícímu se selhání. Jak skutečnost, že Bůh sám přebírá iniciativu a hledá tě, ovlivňuje tvou ochotu přestat se vymlouvat a místo toho svůj hřích upřímně vyznat?

VYHNÁNÍ ZE ZAHRADY EDEN

14 I řekl Hospodin Bůh hadovi: „Protožes to učinil, budeš proklet, odvržen ode všech zvířat a ode vší polní zvěře. Polezeš po břiše, po všechny dny svého života žrát budeš prach. 15 Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,14.15)

Osobní studium

Jedním z nejničivějších důsledků hříchu Adama a Evy bylo jejich odloučení od Boha. Po vyhnání z Edenu ztratili možnost bezprostředního osobního kontaktu se svým Stvořitelem. Prorok Izajáš tuto skutečnost výstižně popisuje: „Což to nejsou vaše nepravosti, které vás oddělují od vašeho Boha? A vaše hříchy, které způsobily, že skryl tvář před vámi, a neslyší?“ (Iz 59,2). Přestože Adam a Eva nepřestali být Božími dětmi, důsledkům hříchu se nemohli vyhnout a museli zahradu opustit. Jejich neposlušnost navždy změnila svět.

Hřích změnil lidstvo v mnoha směrech (viz Gn 3,14–24). Jak konkrétně však změnil naši komunikaci s Bohem? (Viz Ex 19,16–22.)

Hřích změnil lidskou existenci způsobem, který si jen těžko dokážeme představit, protože známe pouze svět poznamenaný jeho následky. Kvůli hříchu byla země prokleta a začala vydávat „trní a hloží“. Člověk začal zakoušet bolest a o svůj každodenní chléb musí zápasit „v potu své tváře“, dokud se jeho život neuzavře návratem do prachu země. Smrt je nejvýraznější připomínkou přítomnosti hříchu. A právě kvůli hříchu jsme přišli i o možnost přímého a bezprostředního společenství s Bohem.

Adam a Eva však dostali zaslíbení řešení, které mělo jednou zlomit ničivou moc hříchu. Ačkoli už nemohli hledět na Boží tvář a mluvit s ním tak jako dříve, odcházeli z Edenu s nadějí pro přítomnost i budoucnost. Bůh sám převzal iniciativu a odhalil jim svůj plán záchrany.

Verš Gn 3,15, často označovaný jako první evangelium (*protoevangelium*), dal Adamovi a Evě – a spolu s nimi i nám – naději navzdory tragédii pádu. Zaslíbení přicházejícího Vykupitele dalo člověku sílu postavit se hříchu už v přítomnosti a současně ukázalo na budoucí vysvobození. Dokonce i to, že Bůh oblékl Adama a Evu před jejich odchodem z Edenu, bylo symbolickým gestem, které ukazovalo na jejich budoucí vykoupení. Prostřednictvím Ježíšovy smrti a zmrtvýchvstání má být znovu obnoveno společenství mezi Bohem a člověkem (J 14,1–3).

To znamená, že hned tam v Edenu, bezprostředně po vstupu hříchu do světa, dostalo lidstvo naději a zaslíbení, že problém hříchu nebude trvat navždy. Jen co se objevil hřích, Bůh zaslíbil příchod Spasitele.

Aplikace

Jak ses cítil poté, co jsi udělal něco nesprávného? Cítil jsi vinu, hanbu nebo zklamání ze sebe sama? Jak ti víra v Boha a zaslíbení evangelia pomáhají nevzdat se ani po vlastním selhání?

BOŽÍ POSLOVÉ

[1]Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; [2]v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. (Žd 1,1.2)

Osobní studium

Co nám následující verše odhalují o tom, jak Bůh promlouval k lidstvu po vstupu hříchu do světa? (Žd 1,1.2; Ř 1,19.20; Nu 12,6; 2Tm 3,16.17; J 14,7–9; J 10,27–30)

Navzdory hříchu našel Bůh mnoho způsobů, jak komunikovat s padlým člověkem. Jedním z nich je samotné stvoření. Příroda představuje mocné svědectví o jeho velikosti a moudrosti. Vědci dodnes žasnou nad složitostí vesmíru i nad propracovaností těch nejjednodušších forem života. Současně však příroda nese důsledky pádu, jehož nejvýraznějším projevem je smrt všeho živého.

Dalším způsobem, kterým Bůh mluvil k lidem, byli proroci – jednotliví lidé, které si vyvolil za své posly. Mluvil například k Noemovi, Abrahamovi, Mojžíšovi nebo Danielovi a zjevil jim svou vůli pro svůj lid. Poselství proroků jsou připomínkou toho, že Bůh na své děti nikdy nezapomněl. Někteří proroci svá poselství zaznamenali a stala se součástí Písma, jiní však žádnou biblickou knihu nenapsali.

Velká část prorockých výroků byla zachována právě v Písmu svatém (2Tm 3,16.17). Bible je zjevením samotného Boha. Prostřednictvím toho, co Bůh říká v Bibli, poznáváme, kdo Bůh vlastně je, objevujeme jeho neúnavnou lásku a nacházíme rady pro svůj život.

Právě z Bible se také dozvídáme, kdo jsme, odkud přicházíme a kam směřujeme. Odhaluje nám Boží plán pro náš život.

Nejdokonalejším způsobem, jakým k nám Bůh promluvil, je však Ježíš Kristus, kterého poznáváme právě skrze Písmo. Tak jako Bůh hledal Adama a Evu v zahradě Eden, přišel i Kristus, „aby hledal a spasil, co zahynulo“ (L 19,10). Ježíš prohlásil: „Kdo vidí mne, vidí Otce“ (J 14,9). Svým životem, smrtí a vzkříšením naplnil zaslíbení, které dal Bůh Adamovi a Evě už v Edenu. Přišel a zemřel na našem místě, abychom my mohli mít skrze něho věčný život.

Po Ježíšově nanebevstoupení působí Duch svatý, který nás podle Kristova zaslíbení uvede „do veškeré pravdy“ a oznámí nám i to, „co má přijít“ (J 16,13).

Aplikace

Kolik útěchy ti přináší vědomí, že Ježíš – jeho láska, jeho charakter i jeho sebeobětování – nám zjevuje pravou tvář Boha Otce?

ELLEN G. WHITEOVÁ

Boží komunikace se neomezila pouze na biblické doby. Jak uvidíme v následujících týdnech, Bůh neustále mluví k lidem a jeho slova budou provázet jeho lid až do Kristova návratu.

Ellen Gould Harmonová Whiteová a její dvojče Elizabeth se narodily 26. listopadu 1827 v Gorhamu ve státě Maine v USA. Byly nejmladšími z osmi dětí Eunice a Roberta Harmonových. O několik let později se rodina přestěhovala do Portlandu ve státě Maine, kde Robert Harmon doufal, že rozšíří své podnikání v kloboučnictví.

Když bylo Ellen devět let, utrpěla vážný úraz, který ji hluboce poznamenal fyzicky, citově i společensky. V parku nedaleko domova po ní rozzlobená spolužačka hodila kámen, který ji zasáhl do obličeje. Ellen byla několik týdnů ve vážném stavu, kdy téměř nevnímala své okolí, a tato nehoda ukončila její formální vzdělávání. Následky zranění ji provázely po celý život. Kvůli zranění obličeje navíc trpěla nejistotou ohledně svého vzhledu, což výrazně omezovalo její společenské kontakty.

Právě v tomto období osobní nejistoty začala mladá Ellen Harmonová intenzivně přemýšlet o svém duchovním stavu. Bála se Boha a považovala se za nehodnou nebe. Tyto obavy ještě zesílily, když rodina Harmonových přijala milleritské poselství o blízkém druhém příchodu Ježíše Krista. Ani po svém křtu ponořením v roce 1842, kdy se stala členkou metodistické církve, se Ellen necítila hodna Boží lásky. Myslela, že je „navždy ztracená". (LS 29; viz také 20–31)

Uprostřed těchto mučivých myšlenek se jí zdály dva sny, které začaly měnit její pohled na Boha. Skutečný zlom však nastal až ve chvíli, kdy se setkala s metodistickým kazatelem Levim Stockmanem a pochopila a osobně zakusila Boží lásku a milost. Bylo to, jako by k ní Bůh promluvil uprostřed jejího zoufalství.

Později o této zkušenosti napsala: „Víra teď ovládla mé srdce. Cítila jsem nevýslovnou lásku k Bohu a měla jsem svědectví jeho Ducha, že mé hříchy byly odpuštěny. Můj pohled na Otce se změnil. Najednou jsem se na něj dívala jako na laskavého a něžného rodiče, ne jako na přísného vládce, který od lidí vyžaduje slepou poslušnost. Mé srdce se k němu obrátilo s hlubokou a vroucnou láskou." (LS 29)

Současně pochopila také biblické učení o stavu mrtvých a postupně si uvědomila, že neexistuje žádné věčně hořící peklo. Její nové chápání Boha a jeho lásky zcela změnilo její život. Jak budeme sledovat v jednotlivých pátečních částech tohoto čtvrtletí, Ellen G. Whiteová se hluboce zamilovala do Ježíše Krista a zasvětila mu celý svůj další život a službu.

Více informací naleznete na stránkách: https://whiteestate.org/absg/1.

Poznámka redakce: K hlubšímu studiu života a díla Ellen G. Whiteové můžete v češtině využít například tyto knihy:

Adventisté sedmého dne věří. Praha: Advent-Orion, 1999. (Část Dar proroctví)

BRADFORD, Graeme S. *Proroci jsou lidé.* Praha: Advent-Orion, 2007.

KNIGHT, George R. *Setkání s Ellen Whiteovou.* Praha: Advent-Orion, 2007

NICHOL, Francis D. *Ellen G. Whiteová a její kritici.* Praha: Advent-Orion, 2014.

Bůh povolává proroka

Texty na tento týden

Gn 15,6; Ga 3,6–9; 1Kr 18,19–39; Iz 53; Da 2,46–48; Mk 1,2–5; Mt 11,1–6

Úvodní text

„Vtom jsem uslyšel hlas Panovníka: ‚Koho pošlu a kdo nám půjde?' I řekl jsem: ‚Hle, zde jsem, pošli mne!'" (Iz 6,8)

V biblických dobách často hráli proroci v dějinách Božího lidu klíčovou roli. Někdy stáli v samotném centru událostí a zaujímali významné, ba dokonce rozhodující místo v životě celého společenství.

Být prorokem však nebylo snadné povolání. Jejich životy byly často naplněny smutkem, odmítáním, nepochopením a zklamáním.

Pro Hospodinovy proroky nebývalo jednoduché přijmout povolání k prorocké službě. Není divu. Mnozí z nich čelili silnému odporu právě ze strany těch, kteří měli jejich poselství s radostí přijímat. Boží poslové bývali přehlíženi a zesměšňováni. Nezřídka byli biti nebo skončili ve vězení. Jiní byli kamenováni nebo pronásledováni jako divoká zvěř. Někteří nakonec zemřeli mučednickou smrtí.

Také dnes, v době zaplavené násilím, chamtivostí, nemravností, vykořisťováním a nejrůznějšími projevy satanova působení, lidé prorocký hlas často odmítají nebo jej záměrně přehlížejí.

Jako Boží následovníci jsme však povoláni naslouchat hlasu Božích proroků a stát se posly naděje, kterou jsme díky nim přijali.

Minulý týden jsme si připomněli, že po pádu člověka v Edenu se Hospodin snažil obnovit komunikaci s lidmi. Tento týden se zaměříme na některá klíčová období dějin, kdy Bůh povolal proroky, aby lidem znovu připomněli jeho poselství padlému světu.

Osnova lekce

Bůh povolával proroky, aby navzdory pronásledování a nepochopení vedli jeho lid zpět k věrnosti a k zachovávání smlouvy. Varovali před hříchem, připomínali zaslíbení o přicházejícím Mesiáši a neustále vyzývali k obnovení vztahu se Stvořitelem. Jejich obětavá služba pod vedením Ducha svatého zůstává inspirací i pro nás dnes.

- Gn 15,6; Žd 11,8: Abrahamova víra a poslušnost při naplňování Boží smlouvy (neděle)
- 1Kr 18,20–22: Elijáš a výzva k odvrácení se od model k živému Bohu (pondělí)
- Iz 53,3–8: Izajášovo proroctví o zástupné smrti zaslíbeného Mesiáše (úterý)
- Da 6,26–28: Danielova věrnost a svědectví o Boží moci mezi pohany (středa)
- Mk 1,2–5: Jan Křtitel – příprava cesty pro Spasitele a neochvějná důvěra uprostřed utrpení (čtvrtek)

ABRAHAM, OCHRÁNCE SMLOUVY

Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. (Žd 11,8)

6Pohleďte na Abrahama: „uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost.“ 7Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. 8Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: „V tobě dojdou požehnání všechny národy.“ 9A tak lidé víry docházejí požehnání spolu s věřícím Abrahamem. (Ga 3,6–9)

Osobní studium

Od Genesis až po Zjevení měl Bůh vždy své věrné, kteří přijali povolání k poslušnosti jako odpověď na jeho milost (viz Jr 31,7.31–34). Bůh si vyvolil Abrama (později Abrahama), aby se stal příkladem života z víry a věrnosti smlouvě nejen pro svou rodinu, ale i pro všechny budoucí generace. Uprostřed všeobecného odpadnutí a mravního úpadku zůstal Abram věrný Božímu povolání (viz Gn 12,1–9).

Hospodin oznámil Abrahamovi podmínky smlouvy a ukázal mu, jak bude uskutečněno spasení lidstva prostřednictvím Kristovy oběti (Gn 15,6–17). Aby Bůh vyzkoušel Abrahamovu víru a znázornil budoucí oběť svého Syna, vyzval Abrahama, aby mu obětoval svého syna Izáka (Gn 22,1–17). Jak nesmírně bolestná musela být tato zkouška pro otce věřících! Pomysleme na všechny důvody, které mohl Abraham použít, aby odmítl Boží příkaz, a přesto věrně poslechl. Hospodin nakonec jeho ruku zadržel, aby Izáka nezabil, a místo něho opatřil berana.

Ne všechny proroky Bůh povolal k tomu, aby varovali před hrozící zkázou. Všichni však byli povoláni, aby vedli lidi zpět k věrnosti. Jejich poselství často varovala před odpadnutím, před útlakem chudých a potřebných a před porušováním Boží smlouvy a jejích ustanovení.

Především však měli proroci ukazovat na zaslíbení spasení v Mesiáši. Trvalé svědectví biblických proroků i působení Ducha svatého v naší poapoštolské době nás vybízí, abychom rozpoznali hrozící krizi, která přijde na svět, a varovali před ní druhé. Jádrem tohoto varování je však dobrá zpráva o vykoupení pro Ježíšův věrný lid – pro ty, kteří s ním zůstali ve smluvním vztahu (Zj 12,17).

Přečti si texty Gn 15,6; Ga 3,6–9 a Žd 11,8. Co z Abrahamova života a povahy ho kvalifikovalo pro službu Bohu, přestože byl zjevně chybujícím člověkem?

Mezi Abrahamovou dobou a naší existuje mnoho podobností. Stejně jako se tehdy nekontrolovaně šířilo pohanství a modlářství, i dnes se mnohé myšlenkové proudy snaží vytlačit křesťanství na okraj společnosti. Na rozdíl od převládající kultury jsme však my, Boží lid, povoláni věrně odrážet jeho obraz v každodenních vztazích s druhými lidmi a zvěstovat poselství tří andělů (Zj 14,6–12).

Aplikace

Písmo říká, že „Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost“ (Gn 15,6). Poznáváš v tom jasné zaslíbení evangelia? Jakou naději z toho můžeš načerpat pro sebe?

ELIJÁŠOVO POSELSTVÍ

[20]Achab tedy obeslal všechny Izraelce a shromáždil proroky na horu Karmel. [21]Tu přistoupil Elijáš ke všemu lidu a řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ Lid mu neodpověděl ani slovo. [22]Elijáš dále řekl lidu: „Jako Hospodinův prorok zbývám už sám, ale Baalových proroků je čtyři sta padesát“. (1Kr 18,20–22)

[23]Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. [24]On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou.“ (Mal 3,23.24)

Osobní studium

Přečti si text 1Kr 18,19–39. Co se z tohoto příběhu dozvídáme o tom, jakou podobu může mít prorocká služba?

Elijášovo povolání a způsob řeči zrcadlí jeho roli Božího posla. Aby Bůh zastavil odpadnutí Izraele, poslal Elijáše ke králi Achabovi se zprávou o dlouhém suchu. Bůh využil tohoto soužení, aby svůj lid odvrátil od modlářství zpět k poslušnosti. Král i lidé však obviňovali proroka Elijáše ze svého neštěstí a usilovali o jeho smrt.

Na vrchu Karmel se Elijáš postavil prorokům Baala a Ašéry. Boží posel v moci Ducha svatého vyzval odpadlý Izrael, aby opustil své falešné bohy a vrátil se k Hospodinu. Lidé věděli, že jejich rozhodnutí vedla k duchovnímu úpadku celého národa. Nyní byli připraveni znovu přijmout Elijášova Boha, který dokázal svou svrchovanost nad jejich falešnými bohy, kteří ve skutečnosti ani neexistovali.

Krátce před druhým příchodem Krista Bůh povolává svou církev, aby znovu zvěstovala Elijášovo poselství – aby se lidé odvrátili od svých „model“ a byli připraveni obstát ve velký den Páně. Bůh se svým lidem stále komunikuje způsobem, který sám zvolil. Jeho Slovo a dar proroctví přinášejí napomenutí, varování, radu a povzbuzení. „Obnovení opravdové zbožnosti mezi námi je naší největší a nejnaléhavější potřebou. Usilovat o ně by mělo být naším prvním úkolem. Musíme vážně a vytrvale usilovat o Hospodinovo požehnání, ne proto, že by nám je Bůh nechtěl udělit, ale proto, že my sami nejsme připraveni je přijmout.“ (1SM 121)

Přečti si text Mal 3,23.24. Jak Elijášovo poselství ovlivňuje domovy těch, kteří následují Boha?

Skutečné duchovní probuzení začíná v srdci člověka a v jeho domově. Rodina je základním stavebním kamenem církve i společnosti. Oživení v rodině přináší nebeskou lásku do církve, do místního společenství i do celé společnosti. Takový je Boží záměr s křesťanskou rodinou.

Duchovní obnova zároveň vede Boží lid k aktivní službě a misii.

Aplikace

Jaké podoby modlářství můžeme nacházet v dnešních domovech, srdcích i církevních společenstvích?

IZAJÁŠ, PROROK EVANGELIA

[3]Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. [4]Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. [5]Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. […] [7]Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel. (Iz 53,3–5.7)

Osobní studium

Izajáš, jeden z nejvýznamnějších starozákonních proroků, přijal své povolání přímo od Boha (viz Iz 6,1–8). Ohromen Boží svatostí a vznešeností si Izajáš uvědomil svou nehodnost. V tu chvíli k němu přiletěl seraf se žhavým uhlíkem z nebeského oltáře a dotkl se jeho úst, aby odstranil jeho vinu a očistil jeho hřích. Na Boží otázku: „Koho pošlu a kdo nám půjde?", Izajáš odpověděl velmi jasně: „Hle, zde jsem, pošli mne!" (Iz 6,8). Tak by měla znít i naše odpověď.

Izajášovo povolání přišlo v rozhodujícím období izraelských dějin. Navzdory svým vlastním nedostatkům dostal důležitý úkol: varovat Boží lid a jeho vůdce před jejich hříchy. Jeho proroctví patří k nejvýznamnějším částem Písma, protože přinášejí nový pohled na Boží charakter, na podstatu lidského hříchu i na plán spasení. Právě v Izajášově knize nacházíme jedno z nejvýstižnějších proroctví o Ježíšově smrti a jejím významu pro celé lidstvo.

Přečti si text Izajáš 53. Jak toto úžasné proroctví, napsané více než půl tisíciletí před Ježíšovým ukřižováním, odhaluje význam Kristovy smrti za nás? Co nás učí o daru proroctví?

Izajášova proroctví předpovídala Mesiášův záměr a poslání (Iz 53,3–5). Vysvětlovala, proč byl Kristus „jako beránek vedený na porážku" (Iz 53,7) a jak jeho smírná oběť zachránila jeho lid z hříchů. Velmi působivě je zde vykreslen zástupný charakter Kristovy smrti, který odhaluje podstatu smíření vykonaného pro celé lidstvo.

„Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech" (Iz 53,6). Je zde zobrazena univerzální povaha hříchu a současně univerzální platnost kříže, který jediný je řešením hříchu. Snad žádná jiná kapitola Starého zákona nepopisuje plán spasení tak jasně a jednoznačně.

Prorocké povolání Izajáše však nebylo jednoduché. Mnoha lidem připadala jeho varování před blížící se zkázou neuvěřitelná, podobně jako dnes mnozí odmítají slyšet varování před následky hříchu (Ř 6,23). Izajášův prorocký hlas pro jeho i naši dobu je jasný (viz Iz 2,4; 5,20). Právě odmítnutí jednat spravedlivě a provést zásadní změny vedlo ke zničení Jeruzaléma. Stejný postoj bude charakterizovat i ty, kteří odmítnou Boha před Kristovým návratem a budou zničeni.

Aplikace

Přečti si znovu 53. kapitolu Izajáše a poznamenej si vše, co pro nás Ježíš udělal, jak je popsáno v těchto verších. V čem je Izajášovo svědectví o významu Kristovy smrti zdrojem naděje právě pro tebe?

DANIEL, VĚRNÝ PROROK

[13]Daniel byl hned přiveden ke králi. Král se Daniela otázal: „Ty jsi Daniel z judských přesídlenců, kterého přivedl král, můj otec, z Judska? [14]Slyšel jsem o tobě, že je v tobě duch bohů a že bylo shledáno, že jsi osvícený a zběhlý v mimořádné moudrosti. (Da 5,13.14)

[26]Tehdy král Darjaveš napsal všem lidem různých národností a jazyků, bydlícím po celé zemi: „Rozhojněn buď váš pokoj! [27]Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši všichni třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho, neboť on je Bůh živý a zůstává navěky, jeho království nebude zničeno a jeho vladařská moc bude až do konce. [28]Vysvobozuje a vytrhuje, činí znamení a divy na nebi i na zemi. On vysvobodil Daniela ze lvích spárů.“ (Da 6,26–28)

Osobní studium

Většina křesťanů zná příběh z první kapitoly knihy Daniel, kde se tento mladý muž řídil zásadami, kterým se naučil již v dětství. Daniel byl vzorem věrnosti (Da 1,8). Když mu nabízeli královské pochoutky, trval na tom, že bude jíst pouze jednoduchou rostlinnou stravu a pít pouze vodu, místo pokrmů z královského stolu (Da 1,12–16). To však byla jen malá zkouška ve srovnání s tím, co ho čekalo později. Události popsané v šesté kapitole ukazují, že jeho věrnost mohla velmi snadno skončit smrtí.

Přečti si Da 2,46–48; 4,15; 5,13.14 a 6,26–28. Co nám tyto verše říkají o tom, jakým svědkem byl Daniel pro pohany kolem?

Všimněme si svědectví pohanů o moci Danielova Boha. Přestože jsou tyto příběhy jedinečné, všechny odhalují klíčový princip: prostřednictvím našeho života, naší věrnosti a Boží moci působící v nás a skrze nás se druzí lidé mohou a měli by se dozvědět o nebeském Bohu a o tom, že právě on „je Bůh bohů a Pán králů“ (Da 2,47).

Jedním z hlavních témat Danielových proroctví je Boží soud, vrcholící druhým příchodem Krista a definitivním vítězstvím Božího království. Proto je význam Danielova jména „Bůh je můj soudce“ velmi výstižný. Jeho spisy si zaslouží důkladné studium a pozornost, protože jsou aktuální i dnes. Danielova proroctví slouží jako připomínka, abychom vždy zůstali bdělí a zachovávali Boží přikázání i v „malých“ každodenních rozhodnutích.

Daniel jako prorok předpověděl vzestup a pád světových říší a důsledky lidské neposlušnosti vůči Bohu. Prostřednictvím svých prorockých vidění Daniel odhalil Boží plán a konečné vítězství jeho království (Da 7,13.14).

Zamysli se například nad druhou kapitolou knihy Daniel, napsanou více než pět set let před Kristem. Daniel velmi přesně popsal střídání čtyř velkých světových říší a jejich vývoj až do období symbolizovaného chodidly a prsty sochy, které odkazují na národy dnešní Evropy. O nich proroctví říká, „že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlínou“ (Da 2,43).

Jaká pozoruhodná předpověď o Evropě, která navzdory všem pokusům o sjednocení zůstává v mnoha ohledech rozdělena. Přestože ani krátce před rozpadem Sovětského svazu žádná zpravodajská služba takový vývoj nepředpokládala, Danielovo proroctví nám dává pádné důvody důvěřovat Božím prorokům.

Aplikace

Všechna království vznikla a zanikla tak, jak bylo předpovězeno. Co by nám to mělo říci o důvěryhodnosti proroctví, které říká, že po nich přijde Boží věčné království (Da 2,44)?

JAN KŘTITEL, PŘÍPRAVA CESTY

[2]Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tváří, aby ti připravil cestu. [3]Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ [4]To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ [5]Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. (Mk 1,2–5)

Osobní studium

Co bylo podle úvodního textu (Mk 1,2–5) cílem služby Jana Křtitele?

Evangelium podle Marka ukazuje, že příchod Jana Křtitele byl naplněním Izajášova proroctví (Iz 40,3). „Janův život se v dětství, mládí i v dospělosti vyznačoval neobyčejnou stálostí a mravní silou.“ (DA 224; TV 141) Satan si uvědomoval, že Janovo vystoupení může otřást jeho vlivem nad lidmi. Zkaženost Janových posluchačů byla odhalena a satan „začal mít strach o své království“ a jeho moc nad Izraelem byla ohrožena. Opakovaně se neúspěšně pokoušel odradit Jana Křtitele od jeho věrného života a důvěry v Mesiáše.

Přečti si text Mt 11,1–6. Jak Ježíš posílil Janovu víru ve vězení?

Satanovi se nepodařilo pokušením svést Ježíše ke hříchu. Porážka, kterou utrpěl na poušti, ho rozzuřila. Změnil tedy taktiku a nechal uvěznit Jana, Ježíšova bratrance, a Janovo uvěznění Ježíše zasáhlo. A přestože ho satan nedokázal svést ke hříchu, snažil se nejen zlomit Jana, ale zároveň ublížit Ježíši. Jan však dostal od Ježíše slova povzbuzení. Jan zůstal věrný Bohu až do smrti – nezlomily ho ani podmínky, ve kterých se ocitl, ani nejistota spojená s důvodem jeho uvěznění, a dokonce ani skutečnost, že Ježíš ho navzdory své moci nevysvobodil.

Podobně jako proroci v dávných dobách, jsme i my povoláni zvěstovat poselství o pokání, víře a plnosti Kristovy spravedlnosti (Zj 14,6–12). A právě tak, jako se o to snažil v případě Jana Křtitele, i nás chce satan znejistit, aby v nás vyvolal pochybnosti o Božím poslání pro naše životy. Existuje však cesta, jak nepropadnout beznaději. Potřebujeme si stále znovu připomínat Boží vedení v našem životě. Dvojnásob to platí tehdy, když se ocitneme ve složité situaci – tak jak se to stalo Janovi, který byl uvězněn a nakonec zabit pro to, co udělala zlá žena a muž slaboch.

Ať nás v životě potká cokoliv, s vírou můžeme prosit Boha a on nám odpoví. A navíc, slíbil nám sílu žít v souladu s jeho vůlí (Sk 1,8). V dnešním postkřesťanském a nekřesťanském světě je nezbytné, abychom byli věrnými svědky Krista bez ohledu na okolnosti, ve kterých se nacházíme.

Aplikace

Ocitl ses někdy v podobné situaci jako Jan Křtitel, kdy jsi nedokázal pochopit, proč se ti dějí špatné věci? Co ti tehdy nejvíce pomohlo zachovat si víru a důvěru v Boha?

POVOLÁNÍ K PROROCKÉ SLUŽBĚ

Bůh povolává proroky v konkrétní dobu a pro určitý úkol. Proroci přicházejí s poselstvím určeným pro danou dobu. V tomto kontextu adventisté sedmého dne věří, že Ellen G. Whiteová (rozená Harmonová) byla jednou z těch, u koho se projevil moderní dar proroctví a kdo působil podobně jako nekanoničtí proroci (více o tom v budoucích lekcích). Ellen Gould Harmonová přijala své první povolání v prosinci 1844, několik týdnů poté, co následovníci Williama Millera očekávali Ježíšův návrat na základě textu Da 8,14: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti."

Ačkoli sám Miller nikdy nestanovil přesné datum, jeho následovníci se nakonec zaměřili na 22. říjen 1844. Vycházeli z biblického počítání času pro Den smíření a právě toto datum určili jako den, kdy se Kristus vrátí na zem. Toto pochopení naplnilo tisíce lidí v Severní Americe i v dalších částech světa velkou nadějí a radostí. Věřili, že se brzy setkají se svým Spasitelem. Také samotný Miller prožíval hluboké očekávání blížícího se adventu.

Kristus se však neobjevil a následovníci Millerova učení prožili velké, zdrcující zklamání.

Právě v této situaci dal Bůh Ellen Harmonové její první vidění. Jeho hlavním smyslem bylo povzbudit ji i ostatní zklamané věřící, že Bůh je navzdory jejich nesprávnému výkladu stále s nimi. Vidění ukazovalo cestu vedoucí z tohoto světa do nebeského Jeruzaléma. Po této cestě kráčeli adventní věřící do Svatého města. A „pokud měli svůj zrak upřený na Ježíše, který byl přímo před nimi a vedl je do města, byli v bezpečí." (2SG 31)

Toto vidění bylo dobrou zprávou. Uprostřed zmatku způsobeného zklamáním začal Bůh formovat nové hnutí. Ježíš svůj lid neopustil, byl stále s nimi a jeho zaslíbení návratu platilo. Vedl je po cestě spasení. Důležité však bylo, aby věřící měli svůj zrak „upřený na Ježíše". Měli dobrý důvod neztrácet naději ani uprostřed zklamání a chaosu, ve kterém se ocitli. Tak Bůh povolal Ellen Harmonovou, sedmnáctiletou dospívající dívku, k prorocké službě. Její cesta nebyla jednoduchá, zejména na začátku. Přestože lidé tento dar postupně přijali jako pravý, Ellen měla obavu stát se Božím poslem. Být Božím prorokem totiž nikdy nebylo jednoduché. A už vůbec to nebylo něco, co by člověku přinášelo prestiž. Jak se tedy Ellen podřídila Božímu povolání? Příští týden se blíže podíváme na zvláštní práci a výzvy, kterým čelili starozákonní proroci, přičemž některé z nich se zopakovaly i v životě a službě Ellen G. Whiteové, jak se dozvíme příští pátek.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/2.

Proroci ve Starém zákoně

Texty na tento týden

Jk 5,17.18; 1Kr 19,1–16; 1Kr 22,1–14; Ex 15,20; 2Kr 22,11–14; Jr 14,1–15

Úvodní text

„Když vycházeli, Jóšafat se postavil a řekl: ‚Slyšte mě, Judejci i obyvatelé Jeruzaléma! Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.'" (2Pa 20,20b)

Globální poziční systém (GPS) nám na našich cestách pomáhá zjistit, kde se nacházíme, kudy máme jít, a dokonce nás varuje před nebezpečím. I jako duchovní poutníci na cestě do nebe potřebujeme vedení v přítomnosti i v budoucnosti prostřednictvím nebeského „pozičního systému". Jedním ze způsobů, kterým Bůh v minulosti vedl svůj lid, byla služba starozákonních proroků. V jejich příbězích, radách, proroctvích, poezii a písních se dozvídáme mnoho o životě a službě desítek proroků, kteří lidu předávali Boží poselství.

Naše studium se tento týden zaměří na starozákonní zprávy o prorocích. Díky nim poznáme, jak se dar proroctví projevoval u některých z těchto Božích služebníků. Uvidíme, že to byli lidé jako my, křehké bytosti prožívající strach, hněv a zklamání. Jejich život byl často komplikovaný, plný výzev a těžkostí, podobně jako ten náš.

Co se tedy můžeme naučit, když se podíváme na život několika těchto zvláštním způsobem povolaných Božích služebníků?

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat životu a službě starozákonních proroků, které si Bůh vyvolil k vedení svého lidu. Ačkoli to byli křehcí a chybující lidé, jejich prostřednictvím předával svá důležitá poselství, varování a zaslíbení. Příběh jejich ochotné služby Bohu je inspirací pro náš vlastní duchovní růst pod vedením Ducha svatého.

- Jk 5,17.18; 1Kr 19,1–16: Elijáš – lidská křehkost a pochybnosti věrného Božího služebníka (neděle)
- 1Kr 22,1–14; 1S 9,3–14: Praví proroci – odvaha mluvit pravdu navzdory odporu mocných (pondělí)
- Lv 8,10–13; 1S 8,4–22: Odpovědná role proroků při vedení králů a kněží (úterý)
- Ex 15,20; 2Kr 22,11–14: Povolání a důležitá služba žen v prorockém úřadě (středa)
- Jr 14,13–15: Nebezpečí falešných proroků a jejich lidských výmyslů (čtvrtek)

PROROCI – LIDÉ JAKO MY

[17]Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo v zemi po tři roky a šest měsíců. [18]A opět se modlil, a nebe dalo déšť a země přinesla úrodu. (Jk 5,17.18)

[12]Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. [13]Jakmile jej Elijáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“ [14]Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ (1Kr 19,12–14)

Osobní studium

Jak jsme viděli minulý týden, Hospodin prostřednictvím proroka Elijáše vykonal v Izraeli navzdory odporu obrovské dílo. To, čeho Hospodin díky prorokovi dosáhl, bylo neuvěřitelné. A přece... co se stalo potom?

Zamysli se nad tím, jak Jakub představuje proroka Elijáše v úvodním textu (Jk 5,17.18). Co mohl mít na mysli, když řekl, že Elijáš „byl člověk jako my“?

Elijáš měl na hoře Karmel velkolepý úspěch (1Kr 18). Bůh jeho prostřednictvím mocně působil a udělal jeden z nejúžasnějších zázraků popsaných ve starozákonních dějinách: na Elijášovo slovo doslova sestoupil oheň z nebe (1Kr 18,38)! Mohli bychom dospět k názoru, že po něčem takovém musel být Elijáš opravdu šťastný.

Přečti si 1Kr 19,1–16. Co nám tyto verše říkají o emocionálním stavu Božího proroka?

„Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové“ (1Kr 19,4). Elijáš mluví jako člověk v depresi. Proč? To, co se odehrálo na hoře Karmel, bylo jedinečné a svým způsobem neopakovatelné. Přesto Elijáš prožívá krizi. Klíč můžeme najít v jeho slovech v 1Kr 19,10: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ Zní to, jako by naříkal nad tím, co považoval za své selhání ve službě. Odpadnutí přetrvává navzdory jeho nejlepšímu úsilí. Jako by si vyčítal, že tomu nedokázal zabránit. Ať už se zde dělo cokoliv, vidíme lidskost a křehkost tohoto Božího muže. Jinými slovy, „Elijáš byl člověk jako my“ (Jk 5,17).

Aplikace

Proč můžeme někdy snadno získat pocit, že jsme selhali v našem životě nebo úsilí? Která biblická zaslíbení si můžeš přivlastnit, aby ti pomohla překonat malomyslnost?

ROZPOZNÁVÁNÍ PRAVÝCH PROROKŮ

6 Izraelský král shromáždil proroky, na čtyři sta mužů, a řekl jim: „Mám jít do války proti Rámotu v Gileádu nebo mám od toho upustit?“ Odpověděli: „Jdi, Panovník jej vydá králi do rukou.“ 7 Ale Jóšafat se zeptal: „Cožpak tu už není žádný prorok Hospodinův, abychom se dotázali skrze něho?“ 8 Izraelský král Jóšafatovi odpověděl: „Je tu ještě jeden muž, skrze něhož bychom se mohli dotázat Hospodina, ale já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nic dobrého, nýbrž jen zlo. Je to Míkajáš, syn Jimlův.“ Jóšafat řekl: „Nechť král tak nemluví!“ (1Kr 22,6–8)

Osobní studium

V raných dějinách Izraele nacházíme důkazy o falešných prorocích (Dt 18,20). Bůh proto nenechal svůj lid bez pokynů, kdo jsou jeho praví proroci. Praví proroci jako příjemci Božího zjevení a inspirace věrně, přesně a čestně předávali Boží poselství, i když se tím někdy stali neoblíbenými u těch, kteří měli moc.

Přečti si 1Kr 22,1–14. Co nám tento text říká o tom, jak jednají věrní proroci?

To, že král o prorokovi řekne „Já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nic dobrého, nýbrž jen zlo“ (1Kr 22,8), vypovídá hodně o králi, ale ještě více o prorokovi. Byl to zjevně muž, který se nebál říkat pravdu i samotnému králi – a to rozhodně není způsob, jak si získat královu přízeň.

Když Míkajáš (Micheáš; BK) předkládal pravdu zjevenou Hospodinem, stál sám proti čtyřem stům falešných proroků. Tváří v tvář nátlaku, aby změnil nepříznivé poselství od Hospodina a získal si přízeň odpadlého krále Achaba a jeho manželky Jezábel (1Kr 22,13.14), předložil Míkajáš Boží pravdu bez ohledu na to, jak mohla být přijata.

Přečti si 1S 9,3–14. Co nám tyto verše říkají o tom, jak se na věrné Boží proroky dívali ostatní?

V Písmu nacházíme mnoho příkladů toho, jak vypadal život proroků. V tomto příběhu Saula poslal jeho otec Kíš hledat ztracené oslice. Sluha, který Saula doprovázel, navrhl, aby pátrání nevzdával, protože „v tom městě je muž Boží. A ten muž je vážený“ (1S 9,6). Popis proroka Samuela vykresluje vlastnosti očekávané od Božích proroků. Praví proroci jsou v Písmu označováni za „Boží muže“, vyvolené mimo jiné proto, aby byli příkladem jeho charakteru. Ani to z nich však nedělá bezchybné lidské bytosti.

Aplikace

O kom, dokonce i mezi těmi nejváženějšími „Božími muži“, můžeš říci, že nedělal chyby?

ÚLOHA PROROKŮ

[10]Potom vzal Mojžíš olej pomazání, pomazal příbytek s veškerým příslušenstvím a posvětil je. [11]Sedmkrát jím střikl na oltář a pomazal oltář i všechno jeho náčiní i nádrž s podstavcem, aby je posvětil. [12]Nalil též trochu oleje pomazání na Áronovu hlavu a pomazal ho, aby ho posvětil. [13]Pak vyzval Mojžíš Áronovy syny, aby přistoupili, oblékl jim suknice, přepásal je šerpou a vstavil jim na hlavu mitry, jak přikázal Mojžíšovi Hospodin. (Lv 8,10–13)

Osobní studium

Přečti si 1S 8,4–22 a Lv 8,10–13. Jakou roli měli proroci ve vztahu ke králům a kněžím?

Proroci přicházeli do kontaktu s králi v příjemných i nepříjemných situacích. Když Izraelci žádali krále (1S 8,4–22), řekli: „Dosaď nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů" (1S 8,5). Jak smutný, ale výmluvný příklad nebezpečí, kterému Boží lid čelil v každé době: touha být stejní jako ti kolem. V tomto případě netušili, co tato žádost přinese, přestože je Bůh prostřednictvím svého proroka předem varoval (1S 8,11–18). Na základě jejich přání a navzdory vážnému varování Samuel brzy pomazal prvního izraelského krále, v biblických dějinách známého jako král Saul.

Starozákonní 1. a 2. Královská a 1. a 2.Paralipomenon zaznamenávají velmi rozdílné způsoby vlády izraelských a judských králů. Dějiny ukazují, že králů, kteří jednali bezbožně, bylo mnohem více než těch, kteří dělali to, co je správné v Božích očích. Jednou z klíčových úloh proroků bylo pomáhat vést nevěrné krále zpět k poslušnosti Božího zákona. To byl také důvod, proč tito proroci čelili různým hrozbám. Někteří se stali obětí králů, kteří odváděli Boží lid od Hospodina – ublížili jim, nebo dokonce přišli o život (1Kr 18,4–19; 2Pa 24,20–22).

Proroci někdy spolupracovali s kněžími. Mojžíš, Boží prorok, pomazal Árona a jeho syny jako první izraelské kněze (Lv 8,10–13). Byly však také chvíle, kdy kněží dostali od Boha prostřednictvím proroků napomenutí (Oz 6,9; Mal 2,1–3). Výrazným příkladem je rod Élího. Bylo jim vytknuto špatné jednání (1S 2,27–36) a šlo o velmi ostré napomenutí kvůli rozšíření zkaženosti mezi těmi, kterým se dostalo zvláštních výsad.

Proroci byli učiteli lidu (2Pa 34). Předávali Boží poselství kněžím, králům i celému národu (Jr 5,31; Ez 22,26). Proroci mluvili i k okolním národům a představovali jim Boží plán. Toto téma se v poselstvích starozákonních proroků objevuje opakovaně (Iz 60,1–3; 62,1.2). Od proroků se očekávalo nejen to, že budou věrně předávat poselství, které jim Bůh dal, ale někdy dostali i pokyn, aby je zapsali a uchovali (Jr 36,2). Bez ohledu na to, jak zranitelní tito proroci byli (včetně slabosti a křehkosti), byli to muži a ženy modlitby, Slova a služby Bohu a jeho lidu (Jr 42,4; 2Kr 22,15–17).

Aplikace

Jak se v konkrétních situacích během dne projevuje tvá ochota důvěřovat Božímu slovu i tehdy, když tě upozorňuje na nesprávné směřování tvé víry?

PROROKYNĚ

[20]Tu vzala prorokyně Mirjam, sestra Áronova, do ruky bubínek a všechny ženy vyšly za ní s bubínky v tanečním reji. [21]A Mirjam střídavě s muži prozpěvovala: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ (Ex 15,20.21)

Kněz Chilkijáš, Achíkam, Akbór, Šáfan a Asajáš se odebrali k prorokyni Huldě, manželce Šalúma, syna Tikvy, syna Charchasova, strážce rouch. Bydlela v Jeruzalémě v Novém Městě. Mluvili s ní. (2Kr 22,14)

Osobní studium

Přečti si Ex 15,20; Sd 4,4; 2Kr 22,14 a Neh 6,14. Co dalšího nás tyto texty učí o prorocké úloze?

V Bibli nacházíme řadu příkladů žen, které Bůh povolal za prorokyně. (Viz použití hebrejského slova *nevija* [Ex 15,20] a řeckého slova *profétis* [L 2,36].) Ve verši Mi 6,4 se dozvídáme, že s Mojžíšem a Áronem Hospodin poslal i Mirjam, aby společně vyvedli Izraelce z Egypta. Mirjam je představena jako prorokyně, která zpívá píseň vítězství, když Izraelci překročili Rudé moře (Ex 15,20.21). Přesto tato prorokyně, podobně jako její mužské protějšky, nebyla bez chyb. Vidíme to například na jejím špatném postoji k Mojžíšovi a jeho kúšské manželce – za což byla Mirjam náležitě potrestána (viz Nu 12,1–10).

Službu další prorokyně můžeme sledovat v příběhu Debóry, která působila jako soudkyně v Izraeli (Sd 4,1–4). Existují jasné důkazy o tom, že Debóra (Sd 4,4) dostala zjevení od Boha (Sd 4,4–9.14–22). Její vítězná píseň (Sd 5,2–31) je uznáním Božího zásahu a měla pro národ v té době hluboký teologický význam.

Přečti si 2Kr 22,11–14. Proč šli muži krále Jóšijáše za Huldou? Co nám to naznačuje o její důležité roli v Izraeli?

S prorokyní Huldou se radili významní muži krále Jóšijáše (2Kr 22,14; 2Pa 34,22) poté, co králi přečetli slova „knihy Zákona“ (2Kr 22,8; předpokládá se, že šlo o knihu Deuteronomium). Král v reakci na to „roztrhl své roucho“ (2Kr 22,11). Zjevně šlo o velmi vážnou věc a král to pochopil. Jeho muži šli proto přímo za Huldou. Ta dostala od Boha poselství týkající se nadcházejícího soudu nad Judou. Výsledkem její služby byly Jóšijášovy reformy, které odvrátily Boží soud nad lidem.

Aplikace

Proroci i prorokyně, přestože byli povoláni Bohem, byli také hříšníky, kteří potřebovali milost. V čem může být toto poznání pro nás zdrojem povzbuzení?

FALEŠNÍ PROROCI

[13]Nato jsem řekl: „Ach, Panovníku Hospodine, hle, proroci jim říkají: Nespatříte meč a hlad mít nebudete, nýbrž dám vám na tomto místě pravý pokoj.“ [14]Hospodin mi řekl: „Ti proroci prorokují mým jménem klam. Neposlal jsem je a nepřikázal jsem jim to a nemluvil jsem k nim. Prorokují vám klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce.“ [15]Toto praví Hospodin proti těm prorokům, kteří prorokují jeho jménem: „Já jsem je neposlal. To oni říkají: ‚V této zemi nebude meč a hlad.‘ Mečem a hladem vymřou ti proroci do jednoho.“ (Jr 14,13–15)

Osobní studium

Ať Bůh udělá cokoli, satan vytváří různé napodobeniny. Stejně je tomu i s proroky. Vedle pravých proroků bylo v Izraeli také mnoho falešných. Klíčové proto bylo umět rozpoznat rozdíl.

Přečti si Jr 14,1–15. Jaká situace je popsána v těchto verších? Jak se Hospodin díval na ty, kteří v jeho jménu nepravdivě mluvili jako „proroci“?

V této části se dozvídáme, že Hospodin dal Jeremjášovi poselství o soudu nad Judou – o soudu, který měl přijít v podobě meče (války), hladu a moru. Falešní proroci v té době Jeremjášovu poselství odporovali. Jeremjáš velmi jasně odhaluje falešnost jejich slov: „Ti proroci prorokují mým jménem klam. Neposlal jsem je a nepřikázal jsem jim to a nemluvil jsem k nim. Prorokují vám klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce“ (Jr 14,14).

Falešní proroci jsou zkažení, protože zdrojem jejich prorockých tvrzení jsou často falešní „bohové“, které uctívají (Jr 23,13.14). Hospodin varuje před jejich slovy, protože prorokují „klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce“ (Jr 14,14). Prorok Ezechiel dostal přímý pokyn prorokovat proti těm, „kteří prorokují podle vlastního srdce“ (Ez 13,2).

Falešní proroci se často řídí všeobecně oblíbenými názory. Tak je tomu i v 1Kr 22, když se na příkaz krále Achaba shromáždila skupina čtyř set „proroků“ (1Kr 22,6). Jednohlasně radili králi, aby bojoval proti Rámotu v Gileádu. Po vyslechnutí jejich slov Achab mluvil s judským králem Jóšafatem. Ten na Achaba naléhal, aby se o tom, zda mají jít do boje, poradil s prorokem Míkajášem (Micheášem; BK). „Posel, který šel zavolat Míkajáše, mu domlouval: ‚Hle, slova proroků jedněmi ústy ohlašují králi dobré věci. Ať je tvá řeč jako řeč každého z nich; mluv o dobrých věcech‘“ (1Kr 22,13). Prorok byl pravděpodobně vystaven stejnému tlaku, jaký prožívali falešní proroci Ašéry. Míkajáš se však neřídil většinovým názorem. Místo toho čekal na přímé poselství od Hospodina (1Kr 22,14).

Aplikace

Jít s davem je snadné, ať už jsme pověřeni prorockým úkolem, nebo ne. Proč může být nebezpečné následovat většinu – zvláště když si uvědomíme, jak zkažená může být společnost, jejíž jsme součástí?

NE DOKONALÍ, ALE OCHOTNÍ

Jak jsme viděli, životy starozákonních proroků jasně ukazují, že být Božím poslem nebylo nikdy snadné. Ellen G. Whiteová prožívala podobné úzkosti jako bibličtí proroci. Jak jsme se dozvěděli minulý pátek, když přijala Boží povolání, byla mladá, plachá a měla podlomené zdraví. Přestože druhé vidění její povolání potvrdilo, Ellen G. Harmonová [Whiteová] si nadále uvědomovala své obavy a napsala:

„Asi o týden později mi Pán dal další vidění. Ukázal mi zkoušky, kterými budu muset projít. Řekl mi, že mám ostatním vyprávět o tom, co mi zjevil, ale že se setkám s velkým odporem a prožiji mnoho vnitřního trápení. [...]

Toto vidění mě velmi znepokojilo. Bylo mi teprve sedmnáct let [...] a můj zdravotní stav byl velmi špatný. Upřímně jsem se modlila, aby tento úkol dostal někdo jiný. Jediné, čeho se mi však dostalo jako odpovědi, byla slova: ‚Řekni druhým, co jsem ti zjevil.'

Nechtěla jsem vystoupit před lidi. Od přírody jsem byla velmi nesmělá a chyběla mi sebedůvěra. Dokonce jsem si přála raději zemřít. Smrt se mi zdála snesitelnější než odpovědnost, kterou jsem měla nést." (2SG 35.36)

Všimněme si toho napětí. Ellen G. Harmonová by raději zemřela, než aby přijala své povolání. Až po mnoha modlitbách a povzbuzeních od spoluvěřících souhlasila a zbytek svého života zasvětila plnění „Božího příkazu." (2SG 38)

Stala se nejvlivnějším hlasem vznikající Církve adventistů sedmého dne, a dokonce jejím nejvýraznějším hlasem směrem k veřejnosti. Přesto byla Ellen Harmonová jen člověkem a měla své osobní chyby i fyzické zkoušky, rodinné výzvy a mezilidské zápasy. Na jejím lidství však vidíme velké poučení: Bůh si vybírá nedokonalé lidi, kteří jsou ochotni mu sloužit.

Pod vedením Ducha svatého prorocká služba Ellen G. Whiteové povzbuzovala věřící a seznamovala je s biblickými pravdami. Do roku 1860 sehrála vedoucí roli při rozvoji rodícího se adventistického společenství věřících a jeho poslání hlásat světu poselství tří andělů. Bůh vedl tyto věřící k tomu, aby v roce 1863 založili Církev adventistů sedmého dne. V následujících desetiletích měl prorocký hlas Ellen G. Whiteové vliv na budování celosvětového adventistického zdravotnického a vzdělávacího systému. Nejdůležitějším přínosem její služby jsou však její spisy, které mají celkem přibližně 100 000 stran. Inspirovaná díla Ellen G. Whiteové promlouvají po celém světě dodnes.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/3.

Proroci v Novém zákoně

Texty na tento týden

Mt 16,13–16; Ef 2,20; Zj 22,6; L 2,36–38; Sk 21,9; Ef 6,10–18

Úvodní text

„Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všecko ve všech.“ (1K 12,4–6)

Při cestě autem otec s malým synem sledovali auta jedoucí kolem nich a hledali ta, která byla stejná jako to jejich. Otec překvapeně ukázal na jedno auto a s nadšením vysvětloval: „Přesně takové bylo moje úplně první auto!“ Po návratu domů si společně prohlíželi technické příručky k oběma autům – k tomu prvnímu i k tomu současnému. Otec pečlivě vysvětloval, co mají oba vozy společného a co se za tu dobu změnilo. Když však porovnal oba motory, zjistil, že jsou stejné. Na autech se toho hodně změnilo, ale motor zůstal stejný.

Bůh mluvil prostřednictvím proroků ve Starém i Novém zákoně a kontinuita i harmonie v jejich poselstvích je způsobena tím, že Duch svatý – Původce neboli „motor“ božské inspirace – zůstal stejný. Je to Duch svatý, kdo dává pravým prorokům dar proroctví a vždy staví Krista do středu jejich poselství, jak jasně ukazuje úvod Listu Židům (Žd 1,1–3).

Tento týden prozkoumáme dar proroctví v Novém zákoně. Budeme sledovat, jakou úlohu proroci plnili, kdo byl povolán k prorocké službě, jaký byl jejich vztah k apoštolům a jaké je nebezpečí falešných proroků.

Osnova lekce

Ústředním tématem Nového zákona je Ježíš Kristus a jeho poslání. Učedníci, apoštolové a proroci o něm měli nejen svědčit a učit to, co jim přikázal, ale také budovat církev k jednotě a duchovní zralosti. Prorocký dar proto nezanikl ve Starém zákoně, ale hrál významnou úlohu při šíření evangelia, a to navzdory působení falešných proroků a jejich klamů.

- Mt 16,13–16; J 1,1–5: Ježíšovo prorocké a vykupitelské poslání (neděle)
- Ef 2,20; Ef 3,5: Autorita apoštolů a proroků v Novém zákoně (pondělí)
- 1K 14,3; Ef 4,11–13: Budování, posilování a usměrňování církevního společenství do Kristovy plnosti (úterý)
- Sk 21,8.9; 1Tm 1,18.19: Povolání žen k prorocké službě v Novém zákoně (středa)
- Mt 24,23–25; Ef 6,10–18: Důrazné varování před falešnými proroky a jejich svody (čtvrtek)

JEŽÍŠ JAKO PROROK

[13]Když Ježíš přišel do končin Cesareje Filipovy, ptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ [14]Oni řekli: „Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ [15]Řekne jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ [16]Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ (Mt 16,13–16)

Osobní studium

Mojžíš řekl Izraelcům: „Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratří, proroka, jako jsem já. Jeho budete poslouchat“ (Dt 18,15). Kdo byl tímto prorokem? Samotné Písmo říká jasně: proroctví ukazovalo na Ježíše. „Mojžíš řekl: ‚Hospodin, náš Bůh, vám povolá proroka z vašich bratří, jako jsem já; toho budete poslouchat ve všem, co vám řekne‘“ (Sk 3,22; viz také J 6,14).

Jaký byl Ježíšův prorocký úkol? Jak jej chápali lidé v době jeho pozemské služby? (Mt 16,13–16; Mk 8,27–29; L 9,18–20)

Ježíš jako Kristus, Mesiáš, je tím, na koho ukazovali všichni starozákonní proroci. V Novém zákoně v něm lidé rozpoznávali naplnění mesiášských proroctví. V L 24,13–35 se sám Ježíš představuje jako ten, na koho mesiášská proroctví ukazovala.

Popis Slova v J 1,1–5 nelze vztáhnout na žádnou lidskou bytost ani na obyčejného lidského proroka. Slovo je identifikováno jako Stvořitel, protože: „Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest“ (J 1,3). To znamená, že Kristus je Stvořitelem všeho, co existuje – celého vesmíru, jehož velikost se dnes odhaduje na 93 miliard světelných let (a to je jen odhad velikosti pozorovatelné části vesmíru).

V každém výroku „Bůh řekl“ v 1. kapitole knihy Genesis slyšíme mluvit Ježíše. Ten, který řekl „Buď světlo!“, je zároveň „světlem lidí“ (J 1,4) a prostřednictvím plánu spasení (J 1,4.5) zahání temnotu tohoto světa a osvěcuje každého člověka.

Boží prorocké slovo je spolehlivé a jisté. Jestliže toto slovo bereme vážně, „je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci“ (2Pt 1,19). Proroctví bude i nadále přinášet světlo našemu hříšnému světu, dokud Ježíš jako pravá Jitřenka a zdroj tohoto světla neustanoví své věčné království.

Do té doby nám Kristus prostřednictvím svého života, smrti a zmrtvýchvstání nabízí věčný život. Jedinou otázkou zůstává, zda ho přijmeme, nebo ne.

Aplikace

Zamysli se nad faktem, že Ježíš, Stvořitel (J 1,1–3), je zároveň tím, kdo zemřel na kříži za tvé hříchy. Co ti tato úžasná pravda říká o hloubce Boží lásky k člověku?

APOŠTOLOVÉ A PROROCI

Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. (Ef 2,20)

4Z toho můžete vyčíst, že jsem porozuměl Kristovu tajemství, 5které v dřívějších pokoleních nebylo lidem známo, ale nyní je Duchem zjeveno jeho svatým apoštolům a prorokům… (Ef 3,4.5)

Osobní studium

Nový zákon opakovaně zmiňuje službu proroků a apoštolů. Apoštolové byli „poslové" nebo „ti, které vyslal" Bůh, jak to definuje řecké slovo *apostolos*. V evangeliích se slovo „apoštol" vztahuje na dvanáct učedníků. Ostatní novozákonní knihy tuto myšlenku podporují, ale zahrnují i další jednotlivce, kteří nepatřili mezi původní Kristovy učedníky.

Pavel se ve svých listech dvanáctkrát označuje za apoštola. V Ř 1,1.2 spojuje své apoštolské povolání i obsah svého poselství s proroctvími ze Starého zákona. Představuje se jako apoštol pohanů (Ř 11,13), „z vůle Boží povolaný" (1K 1,1).

Na rozdíl od kněží, kteří následovali rodovou linii z otců na syny, ustanovoval Bůh proroky a apoštoly podle své vůle. Když někteří zpochybňovali Pavlovo apoštolství, bránil své povolání (1K 9,1.2). Pavel svou službu chápal jako navazování na dílo Kristovo, který sám je „úhelným kamenem" (Ef 2,20). Jako ti, kdo přijali Boží zjevení, mají proto apoštolové stejnou úroveň inspirace jako proroci (Ef 3,1–5).

V 2Pt 3,1.2 připomíná apoštol Petr proroky Starého zákona a současně staví vedle nich apoštoly jako nositele Boží autority. Text tak spojuje svědectví Starého i Nového zákona.

Mohlo by se zdát, že proroci jsou Boží poslové ve starozákonní době a apoštolové v té novozákonní. Nový zákon však ukazuje, že vedle apoštolů působili také lidé, kteří prorokovali nebo uplatňovali prorocký dar, ale nebyli apoštoly. Dar proroctví nebyl v novozákonní době omezen jen na apoštoly. A ne všichni proroci byli apoštoly (Sk 15,32).

Jaká je podle textů (Ef 2,20 a Ef 3,5) role apoštolů a proroků ve vztahu ke Kristu a církvi?

Jak už víme z novozákonních textů, které napsali apoštolové, Ježíš byl nejdůležitějším bodem téměř všeho, co zvěstovali. Jeho život, smrt, zmrtvýchvstání, velekněžská služba a jeho návrat tvořily základ jejich svědectví.

Aplikace

Bible je jediným spolehlivým záznamem slov apoštolů a proroků o Ježíši, jeho životě a skutcích. Právě proto je Bible konečnou autoritou v tom, čemu věříme o Ježíši a jeho smrti za nás. Proč tomu tak je? Co by se stalo, kdybychom jako autoritu používali něco jiného?

ROLE NOVOZÁKONNÍCH PROROKŮ

Ten však, kdo má prorocký dar, mluví k lidem pro jejich duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení. (1K 14,3)

[11]A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, [12]aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, [13]až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. (Ef 4,11–13)

A řekl mi: „Tato slova jsou věrná a pravá; Pán, Bůh dávající Ducha prorokům, poslal svého anděla, aby oznámil svým služebníkům, co se má brzo stát…“ (Zj 22,6)

Osobní studium

Co se z textů (1K 14,3; Ef 4,11–13 a Zj 22,6) dozvídáme o úloze novozákonních proroků?

Přestože jsou uvedené texty důležité, nepřinášejí úplný obraz služby novozákonních proroků. Nicméně v mnoha ohledech navazují na proroky ve Starém zákoně, a tak potvrzují kontinuitu daru proroctví.

V 1K 12,10 se v seznamu duchovních darů objevuje i dar proroctví. Pavel přirovnává církev ke Kristovu tělu a zmiňuje proroky hned po apoštolech (1K 12,27.28), kteří stejně jako oni přijímali poselství od Boha. Jejich služba spočívala v budování, povzbuzování a potěšování církve (1K 14,3).

Text Ef 4,11–13 uvádí podobný výčet duchovních darů jako 1K 12. Proroci zde jsou uvedeni mezi apoštoly, evangelisty, pastýři a učiteli (Ef 4,11). Bůh dává své dary, „aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,12.13). I v tomto textu vidíme ústřední postavení Krista v poselství proroků.

Kniha Skutky apoštolů zmiňuje dva proroky, Judu a Silase (ani jeden z nich není autorem biblické knihy), kteří „bratry velmi povzbudili a posílili svými slovy; vždyť i oni byli proroci“ (Sk 15,32). Proroci často přinášeli napomenutí a varování, ale podle situace také slova útěchy, naděje a ujištění o Boží milosti. Právě v dobách zkoušek byla taková služba pro věřící mimořádně důležitá.

Souvislost mezi prorockou službou a povzbuzením zdůrazňuje také Pavel v 1K 14,31. V dobách pronásledování se dar proroctví stával zdrojem síly, povzbuzení a naděje.

Ve Zj 22,6 je Ježíš představen jako „Pán, Bůh dávající Ducha prorokům“, jehož „slova jsou věrná a pravá“. Ve světě, kde je stále obtížnější rozlišovat, komu lze důvěřovat, představuje Boží slovo pevný základ. Proto zůstává nejvyšší autoritou pro víru i život.

Aplikace

Jak můžeš v tomto týdnu svými slovy povzbudit nebo potěšit někoho, kdo právě prochází obdobím zkoušek?

ŽENY – PROROKOVÁNÍ A PASTORACE

[8]Druhý den jsme se vydali na cestu a přišli do Cesareje. Tam jsme navštívili Filipa, kazatele evangelia a jednoho ze sedmi jáhnů, a ubytovali se u něho. [9]Ten měl čtyři neprovdané dcery, prorokyně. (Sk 21,8.9)

[18]To ti kladu na srdce, synu Timoteji, ve shodě s prorockými slovy, která byla o tobě pronesena, abys jimi povzbuzen bojoval dobrý boj [19]a zachoval si víru i dobré svědomí, jímž někteří lidé pohrdli, a tak ztroskotali ve víře. (1Tm 1,18.19)

Osobní studium

Přečti si texty L 2,36–38 a Sk 21,9. Co nám říkají o prorokyních?

Ve starozákonní době Bůh povolával za své posly muže i ženy. Také Nový zákon přináší jasné svědectví o prorokyních. Anna je první ženou, kterou Nový zákon výslovně označuje jako prorokyni. V jejím případě šlo o službu na plný úvazek: „... byla vdovou až do svého osmdesátého čtvrtého roku. Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami. A v tu chvíli k nim přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzaléma" (L 2,37.38).

Ve Sk 21,9 čteme, že zvěstovatel evangelia Filip „měl čtyři neprovdané dcery, prorokyně". Církevní historikové, jako například Eusebios, našli pozdější texty, které hovoří více o jejich životě i místě, kde jsou pohřbeny. Ať už to bylo jakkoli, v biblickém textu se dozvídáme o ženách – s největší pravděpodobností mladých –, které měly dar proroctví. Nevíme přesně, jaký byl rozsah jejich služby ani obsah jejich proroctví. Víme však, že žádné z jejich prorockých poselství se nestalo součástí biblického kánonu. V tomto ohledu se nelišily od mnoha dalších pravých proroků, jejichž výroky nebo spisy se do Bible nedostaly.

Kromě proroků s apoštoly úzce spolupracovali také mladí kazatelé a pastorové. Apoštolové vedli a vychovávali mladé věřící pro dílo služby. Pavel například oslovil Timotea jako svého „vlastního syna ve víře" (1Tm 1,2; viz také 1Tm 4,12). Pavel učil Timotea základy pastorační služby. Apoštol nejen pověřuje Timotea službou, ale odkazuje se na blíže neurčená proroctví o něm (1Tm 1,18).

Dalším Pavlovým spolupracovníkem byl Titus, kterého apoštol oslovuje jako svého „vlastního syna ve společné víře" (Tt 1,4). Pavel jej pověřil ustanovením starších na Krétě, což byl náročný úkol. Současně mu poskytl praktické rady pro službu a své povzbuzení uzavřel výzvou: „Tak mluv, napomínej a přesvědčuj se vším důrazem. Nikdo ať tebou nepohrdá" (Tt 2,15).

Aplikace

Mladí i staří, muži i ženy – my všichni můžeme hrát roli v Božím díle. Jaká je tvoje úloha a jak bys mohl udělat ještě víc?

FALEŠNÍ PROROCI V NOVÉM ZÁKONĚ

[23]Tehdy, řekne-li vám někdo: „Hle, tu je Mesiáš nebo tam," nevěřte! [24]Neboť vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět veliká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné. [25]Hle, řekl jsem vám to předem. (Mt 24,23–25)

Osobní studium

Před čím nás Ježíš varuje v úvodním textu (Mt 24,23–25)? Proč bychom měli brát toto varování velmi vážně?

Sám Ježíš to nemohl říci jasněji: „Neboť vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět veliká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné" (Mt 24,24). Svody, před kterými varuje, musí být velmi přesvědčivé, pokud jejich součástí budou skutečně „veliká znamení a zázraky". Nadpřirozené události samy o sobě nejsou důkazem Božího působení, bez ohledu na to, jak přesvědčivě mohou vypadat. Máme totiž nadpřirozené nepřátele. Jak varoval apoštol Pavel: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla" (Ef 6,12). A tyto mocnosti působí prostřednictvím falešných proroků.

Falešní proroci vlastně nejsou ničím novým. Bible popisuje jejich činnost už ve starozákonní době (L 6,26). V Novém zákoně jsou falešní proroci vykresleni jako „draví vlci", kteří přicházejí „v rouchu ovčím" (Mt 7,15). A jak připomíná Ježíš, „po jejich ovoci je poznáte" (Mt 7,16.20).

Hlavním cílem falešných proroků je oklamat a odvést od pravdy (Mt 7,17–20). Samotný Ježíš své následovníky varoval: „Povstanou lživí proroci a mnohé svedou" (Mt 24,11; srov. Mt 24,24; Mk 13,22; 1J 4,1).

Jak se můžeme podle textu Ef 6,10–18 chránit před svody a klamem?

Žít vírou, obléct si „pancíř spravedlnosti" a přepásat se „pravdou", odevzdat se v modlitbě Duchu svatému a být zakotveni v Božím slově – to je duchovní zbroj, která nás může uchránit před vším, co by nás jinak duchovně a teologicky svedlo na scestí.

Aplikace

Co můžeš udělat, aby ses lépe vyzbrojil proti všem svodům, které zaplavují náš svět?

JEŽÍŠ A BIBLE

Jak jsme poznali, Bůh povolával proroky v konkrétních časech a svěřoval jim důležité poslání. Jejich prvořadým úkolem bylo přivádět lidi k poznání Boha a k věrnému vztahu s ním. To bylo hlavním zaměřením také Ellen G. Whiteové. Její služba měla dva hlavní cíle: vést lidi k Ježíši a obracet jejich pozornost k Božímu slovu – k Bibli.

Ellen G. Whiteová hluboce milovala Ježíše a toužila seznamovat druhé s Boží láskou. Její pětidílná série *Drama věků* začíná i končí slovy: „Bůh je láska". V knize *Cesta k vnitřnímu pokoji (Cesta ke Kristu)*, která patří k jejím nejznámějším a nejrozšířenějším dílům, napsala: „Růst našeho duchovního života, radost i naše užitečnost – to všechno závisí na tom, nakolik jsme spojeni s Ježíšem Kristem. Náš duchovní život se rozvíjí tím, že s ním pravidelně každý den trávíme čas. Kristus nejen vzbuzuje naši víru, on ji také rozvíjí." (SC 69; CVP)

Během 90. let 19. století, kdy pracovala na knize *Touha věků*, si do svého deníku zaznamenala: „Když píšu o Kristově životě, hluboce mě to zasahuje. Zapomínám přitom i normálně dýchat. Nedokážu unést sílu citů, které mě přemáhají, když přemýšlím o tom, co Kristus v našem světě vytrpěl." (MS 70, 1897)

Ellen G. Whiteová velmi ráda mluvila o Ježíši. Stejně důležité místo zaujímala v její službě Bible. Své spisy vnímala jako „menší světlo", které vede lidi k „většímu světlu" – k Bibli. (3SM 29)

Vždy lidi povzbuzovala, aby se obraceli k Písmu, kde Bůh zjevil svůj milující charakter a plán záchrany. Jak to vyjádřila na začátku své služby: „Doporučuji ti, drahý čtenáři, Boží slovo jako pravidlo tvé víry a života." (3SM 30)

O několik let později napsala: „Pán si přeje, abyste studovali Bibli. Neposkytl žádné další světlo, které by mělo nahradit jeho slovo. [...] Když je Boží slovo přijímáno a stává se součástí našeho života, je jako životodárná krev duše. Pak se dobré skutky projeví jako světlo zářící ve tmě." (LT 130, 1901)

Ellen G. Whiteová také věřila, že všichni, kteří si nárokují Kristův prorocký plášť, musí „učit to, co učil Kristus. To znamená vše, co Kristus osobně řekl, ale i vše, co lidem oznámil prostřednictvím starozákonních proroků a učitelů. Nikoli však lidské učení." (DA 826; TV 527)

Ježíš Kristus a Písmo stáli v samém centru života i služby Ellen G. Whiteové. Příští pátek se budeme věnovat jejímu pohledu na zjevení a inspiraci.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/4.

Zjevení a inspirace

Texty na tento týden

Žd 1,1.2; 2Tm 3,15–17; 2Pt 1,18–21; Ex 17,14; Zj 1,19; Ez 4,1–8

Úvodní text

„Zjevení, které Bůh dal Ježíši Kristu, aby ukázal svým služebníkům, co se má brzo stát; naznačil to prostřednictvím anděla svému služebníku Janovi. Ten dosvědčil Boží slovo a svědectví Ježíše Krista, vše, co viděl.“ (Zj 1,1.2)

Apoštol Jan patřil k nejužšímu okruhu dvanácti apoštolů (L 8,51; Mt 17,1; 26,36.37). Po Kristově nanebevstoupení pokračoval ve své službě v Jeruzalémě. Ještě před pádem města (v roce 70 po Kristu) se však přestěhoval do Efezu, odkud pečoval o sbory v římské provincii Malá Asie. Během pronásledování křesťanů za vlády římského císaře Domiciána byl poslán do vyhnanství na ostrov Patmos v Egejském moři.

Ve vyhnanství dostal Jan mimořádná prorocká zjevení určená nejen sedmi sborům v Malé Asii, ale také křesťanům všech dob (Zj 1,1–3.9–11). Řetězec předání tohoto poselství vypadal takto: Bůh Otec je svěřil Ježíši Kristu, Ježíš je předal andělovi, anděl apoštolu Janovi a Jan je zapsal pro čtenáře a posluchače. Tento proces je názorným příkladem zjevení a inspirace, při němž Bůh prostřednictvím proroků sděluje lidstvu své poselství.

Tato lekce se zaměřuje na různé způsoby zjevení a inspirace. Budeme sledovat, jak Bůh předával svá poselství ústně, písemně i prostřednictvím symbolických a dramatických událostí.

Osnova lekce

Pátá lekce se věnuje procesu, jímž Bůh prostřednictvím zjevení a inspirace sděluje lidstvu své poselství. Seznámíme se s různými způsoby, jimiž Hospodin předával pravdu – od ústního podání přes psané Boží slovo až po symbolické a dramatické znázornění. Všechny tyto prostředky mají společný cíl: přivést člověka ke spasení.

- Žd 1,1.2: Boží touha mluvit k lidem prostřednictvím proroků a jeho Syna (neděle)
- 2Tm 3,14–17: Duch svatý pomáhá prorokům spolehlivě předávat Boží poselství (pondělí)
- 2Pt 1,18–21: Autorita a spolehlivost ústně předávaných Božích poselství (úterý)
- J 20,30.31: Psaná podoba Božího slova zajišťuje trvalost jeho poselství (středa)
- Ez 4,4–8: Dramatické znázornění jako způsob zdůraznění Božího varování (čtvrtek)

BOŽÍ ZJEVENÍ V PŘÍRODĚ

[1]Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; [2]v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. (Žd 1,1.2)

Osobní studium

Co je hlavní myšlenkou úvodního textu (Žd 1,1.2)? Proč má Bůh takový zájem s námi mluvit? Co nám sděluje prostřednictvím Ježíše a proroků?

Co by nám chtěl Stvořitel vesmíru sdělit? Proč s námi komunikuje? Protože žijeme jako padlé lidské bytosti ve světě poznamenaném hříchem a čelíme smrti, utrpení a zkouškám. Bůh chce, abychom rozuměli tomu, proč jsme tady, proč je na světě zlo a smrt a proč navzdory tomu můžeme doufat v jeho lásku k nám.

Boží všeobecné zjevení, které pozorujeme v přírodě, výmluvně svědčí o jeho nekonečné moci a starostlivé lásce. Král David zvolal: „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou" (Ž 19,2). Apoštol Pavel k tomu dodává: „Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu" (Ř 1,20).

Je také úžasné přemýšlet o Boží obnovující moci, která se projevuje v léčivých procesech přírody. Skutečně: „Celou přírodou prostupuje Boží uzdravující moc. Je-li poraněn strom, zraní-li se člověk anebo zlomí-li si kost, začíná příroda ihned poranění hojit. Prostředky k uzdravení jsou připraveny dříve, než je jich potřeba. Pokud pak dojde k poranění některé části organismu, tělo zaměří k uzdravení veškerou energii." (Ed 113; Vých 68)

Přestože příroda může být krásná a poučná, neodhaluje jen Boží moc a lásku, ale také přítomnost zla (viz Gn 3,14–19; Mt 13,24–30). Toto nejednoznačné poselství lze správně pochopit jen ve světle Božího zvláštního zjevení – a to jak v Ježíši Kristu, vtěleném Božím slově, tak v Bibli, psaném Božím slově, které o něm svědčí (J 5,39).

Písmo je inspirovaným záznamem Božích poselství určeným všem lidem v průběhu věků. Vypráví o stvoření světa a jeho tragickém pádu, o Božím úžasném plánu vykoupení a konečné obnově planety Země. I když některé biblické příběhy jsou stručné, vždy jsou spolehlivé, protože je to Bůh, kdo k nám skrze ně mluví (viz 2Tm 3,16; 2Pt 1,19–21).

Aplikace

Příroda jasně ukazuje na moc a dobrotu Stvořitele. Proč přesto nezbytně potřebujeme také psané Boží slovo? V čem nám Bible zjevuje skutečnosti, které samotná příroda odhalit nemůže?

PROCES INSPIRACE

[14]Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. [15]Od dětství znáš svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše. [16]Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, [17]aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. (2Tm 3,14–17)

„Každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování" je shůry, sestupuje od Otce nebeských světel. U něho není proměny ani střídání světla a stínu. (Jk 1,17)

Osobní studium

V průběhu dějin vzniklo nesčetné množství knih a spisů. Přesto právě Bibli označujeme za Boží slovo. V čem se odlišuje od všech ostatních knih?

Jak důležité poselství přinášejí úvodní verše (2Tm 3,14–17 a Jk 1,17)?

O nejlepším překladu verše 2Tm 3,16 se vedou odborné diskuze, ale většina překladů Bible podává tuto pasáž podobně a zdůrazňuje, že celá Bible má původ v Bohu (2Pt 1,20.21).

Jeden z biblických komentátorů vysvětluje: „zdá se pravděpodobnější, že Pavel zde uvažuje o Písmu jako o celku a že tedy ‚Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti', než že by každá jednotlivá pasáž Písma byla užitečná ke všem těmto účelům." (Knight III G. W. *The Pastoral Epistles: a Commentary on the Greek Text*. Grand Rapids MI: Eerdmans, 1992, 445)

Jak bychom tedy měli chápat proces inspirace, díky kterému vznikla Bible? Prorocká inspirace znamená, že Duch svatý vedl pravé proroky tak, aby Boží poselství věrně přijali i spolehlivě předali dál. Jeho působení se netýkalo pouze přijetí zjevení, ale také způsobu, jakým bylo srozumitelně sděleno jeho adresátům.

Boží poselství přicházela prostřednictvím vidění a snů (Nu 12,6; Iz 6,1.8). Bůh použil i očité svědky (1J 1,1–3), historický výzkum inspirovaný Duchem svatým (L 1,1–3) i přímé vnuknutí Ducha svatého (2Pt 1,21).

Ať už Bůh použil jakýkoli způsob, proroci i bibličtí autoři přijímali objektivní Boží poselství, nikoli pouhé vlastní názory či subjektivní dojmy. Boží zvěst proto nezměnili ani nezkreslili, přestože ji vyjadřovali vlastním jazykem.

Prorocké poselství bylo následně předáváno různými formami – ústně (2Pt 1,19–21), písemně (J 20,30.31) nebo prostřednictvím dramatického ztvárnění (Ez 4,1–8).

Aplikace

Přestože nám některé otázky týkající se inspirace Bible zůstávají skryté, můžeme Písmu důvěřovat jako Bohem inspirovanému slovu. Proč je tato důvěra důležitá, i když nedokážeme plně vysvětlit, jak přesně proces inspirace probíhal?

ÚSTNÍ POSELSTVÍ

[18]A tento hlas, který vyšel z nebe, jsme my slyšeli, když jsme s ním byli na svaté hoře. [19]Tím se nám potvrzuje prorocké slovo, a činíte dobře, že se ho držíte; je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci. [20]Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. [21]Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha. (2Pt 1,18–21)

Osobní studium

Přečti si úvodní text (2Pt 1,18–21). Jakou máme jistotu, že ústní poselství předaná Božími proroky byla stejně inspirovaná a spolehlivá jako ta napsaná?

Bůh mluvil k Adamovi a Evě ještě před pádem do hříchu (Gn 2,16.17), ale i po něm (Gn 3,9–19). V obou případech dokonale rozuměli jeho slovům. Hospodinův hlas bylo zřetelně slyšet na Sínaji (Ex 20,1–20) i při Ježíšově křtu a proměnění (Mt 3,17; 17,5). Když k nám mluví jiní lidé, můžeme si jejich slova vysvětlit nesprávně. Ale pokud k někomu mluví Bůh, zcela určitě nedojde k nedorozumění ani omylu.

Bible potvrzuje, že „Bůh promluvil k Mojžíšovi a ujistil ho: ‚Já jsem Hospodin'" (Ex 6,2). Mnozí bibličtí pisatelé potvrdili, že slyšeli Boží hlas, když k nim Bůh mluvil. Tak tomu bylo například v případě Izajáše (Iz 8,1.11), Jeremjáše (Jr 1,4.9.11) a Ezechiela (Ez 3,16; 6,1). Jakýkoli pokus zpochybňovat tato svědectví znamená zpochybňovat důvěryhodnost proroků i samotného Písma.

Stejně jako Bůh, mluvili i proroci srozumitelným jazykem ke svým posluchačům. Například Noe byl skutečným Božím prorokem a věrným „kazatelem spravedlnosti" (2Pt 2,5). Nenapsal sice žádnou knihu Bible, ale předával Boží poselství svým současníkům ústně a jeho zvěst byla stejně inspirovaná jako poselství proroků, jejichž spisy se staly součástí biblického kánonu.

Mnozí další proroci, včetně Nátana, Elijáše, Elíši a Jana Křtitele, nikdy nenapsali žádnou knihu Bible, místo toho své poselství předávali ústně.

A co samotný Ježíš Kristus? Evangelijní záznam zmiňuje, že během své pozemské služby „psal prstem po zemi" (J 8,6). To je všechno. Nemáme žádný záznam o tom, že by Ježíš napsal něco jiného. Učil a kázal však ústně „jako ten, kdo má moc" (Mt 7,29). Někteří z jeho posluchačů dokonce vyznali: „To je skutečně ten Prorok! [...] Nikdo nikdy takto nemluvil!" (J 7,40.46). Ježíš předával Boží poselství především ústně. Skutečnost, že Ježíš sám nenapsal žádnou biblickou knihu, nijak nesnižuje autoritu jeho slov.

Aplikace

V Bibli nacházíme zmínky o prorocích, jejichž poselství nebyla zaznamenána. Proč měla jejich služba přesto plnou Boží autoritu? Co to vypovídá o podstatě prorockého poslání?

PÍSEMNÁ POSELSTVÍ

30 Ještě mnoho jiných znamení učinil Ježíš před očima učedníků, a ta nejsou zapsána v této knize.
31 Tato však zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věříce měli život v jeho jménu. (J 20,30.31)

Osobní studium

Některé slavné projevy výrazně ovlivnily životy lidí, a dokonce změnily chod dějin. Pokud by tyto projevy nebyly zaznamenány, jejich slova by postupem času vybledla nebo by byla zkreslena. Psaná forma tedy dává mluvenému slovu trvalou podobu, která umožňuje předávat poselství v čase.

Krátce poté, co Izraelité opustili Egypt a porazili Amáleka, Bůh dal Mojžíšovi pokyn: „Zapiš na památku do knihy…" (Ex 17,14). Počínaje Mojžíšem, který byl autorem prvních pěti knih Bible, 90. žalmu a knihy Jób, vedl Duch svatý kanonické proroky ke psaní spisů, které nyní tvoří šedesát šest knih Bible.

Přečti si texty Ex 17,14; J 20,30.31; 1K 10,11 a Zj 1,19. Jaké důvody vedly Boha k tomu, aby svěřená poselství byla zaznamenána písemně?

Jednotlivé biblické knihy nesou osobitý styl svých autorů. Jak si ukážeme v příští lekci, tato rozmanitost nijak nesnižuje jejich inspiraci. Neexistují totiž „více" nebo „méně" inspirované části Bible. Některé části Bible jsou pro náš dnešní život a víru zjevně lépe použitelné a aplikovatelné než jiné. Tato pravda však nedělá jednu část Bible inspirovanější nebo důležitější než druhou.

Někdy bibličtí pisatelé zaznamenali inspirovaná poselství, která dříve předávali ústně oni sami nebo se o tento záznam postaral jejich spolehlivý spolupracovník. V knize Deuteronomium Mojžíš zaznamenal poslední projevy, které měl k Izraelitům před svou smrtí. Čtyři evangelia zaznamenávají mnoho Ježíšových kázání a učení během jeho pozemské služby.

Existují však i případy, kdy proroci citovali neinspirované zdroje (Sk 17,28; 1K 15,33; Tt 1,12), a dokonce i satanovy výroky (Gn 3,1–5; Mt 4,1–11).

Měli bychom pamatovat i na to, že proroci zaznamenávali pocity a touhy jiných lidí, ale zároveň vyjadřovali i své vlastní lidské reakce (viz Da 8,27; Zj 22,8.9). Kromě toho Bible popisuje mnoho dobrých příkladů, které bychom měli napodobovat, ale také mnoho špatných, kterým je třeba se vyhýbat (1K 10,1–11).

Při čtení Bible bychom měli mít na paměti, že ačkoli není napsána dokonalým jazykem, nese neomylné poselství, které obstojí ve zkoušce času.

Aplikace

V čem ti vědomí o neměnnosti Božího slova pomáhá zvládat nejistotu a proměnlivost vlastních pocitů? Jak můžeš použít příklady z Písma k tomu, abys ve svých vztazích vědomě jednal jinak než ti, jejichž pády byly zaznamenány pro naši výstrahu?

DRAMA, SYMBOLY, PODOBENSTVÍ

4Polož se pak na levý bok; vložíš na něj nepravost izraelského domu a tolik dnů, kolik budeš na něm ležet, poneseš jejich nepravost. 5Za léta jejich nepravosti ti ukládám počet dnů, totiž tři sta devadesát dní, v nichž poneseš nepravost izraelského domu. 6Až skončí tyto dny, lehneš si podruhé, a to na pravý bok, a poneseš nepravost domu judského po čtyřicet dní; ukládám ti za každý rok jeden den. 7Pak zaměříš na obležený Jeruzalém svou tvář a svou obnaženou paži a budeš proti němu prorokovat. 8A já tě svážu provazy, takže nebudeš s to obrátit se z boku na bok, dokud neskončíš dny svého obléhání. (Ez 4,4–8)

Osobní studium

Bible používá bohatou škálu obrazů, symbolů a podobenství. Celý starozákonní obětní systém, Mojžíšova svatyně a chrám v Jeruzalémě byl obrazným znázorněním Kristovy smírčí oběti na kříži a jeho nebeského kněžství (Žd 8,1–6).

Danielova proroctví zobrazují světové říše prostřednictvím jednotlivých částí sochy (Da 2,31–45), různých zvířat a rohů (Daniel 7 a 8) nebo dvou králů (Daniel 11). Podobně i kniha Zjevení používá řadu obrazů, například šelmy ze 13. kapitoly.

Také Ježíš často vyučoval prostřednictvím obrazů. Nazýval sám sebe chlebem života (J 6,35.41–58), světlem světa (J 8,12; 9,5) a pravým vinným kmenem (J 15,1–8). Boží království přibližoval posluchačům pomocí podobenství, například o rozsévači (Mt 13,1–9.18–23) i mnoha dalších (Mt 13,24–52).

Přečti si text Ez 4,1–8. Proč podle tebe Bůh své poselství nesděloval jen slovně, ale v některých případech využil i dramatizaci?

Živá dramatizace se objevuje v textu Ez 4,1–8, kde Bůh požádal proroka, aby vytvořil malý model Jeruzaléma a aby si lehl, nejprve na 390 dní na levý bok, představující dům Izraele, a poté na 40 dní na pravý bok, představující Judu. Podobně Bůh přikázal proroku Ozeášovi, aby se oženil s prostitutkou Gomer. Jejich manželství se stalo živým obrazem duchovní nevěrnosti Izraele vůči Hospodinu (Oz 1,2–9).

Dramatické zážitky Ezechiela a Ozeáše nám dnes připadají šokující. Ale právě o to šlo: měly upoutat pozornost lidí, kteří už běžná prorocká varování přestávali vnímat. V době, kdy národ zatvrzele odmítal Boží výzvy (2Pa 36,15–21), představovala tato živá znázornění další projev Boží milosti. Bůh se i tímto způsobem snažil přivést svůj lid k pokání. Takové dramatické představení poselství jim mělo ukázat, že Boží varování musí brát velmi vážně.

Aplikace

Jaké symbolické nebo názorné jednání by dnes mohlo účinně upozornit církev na nebezpečí Laodikeje? (Zj 3,14–18)

ELLEN G. WHITEOVÁ O ZJEVENÍ A INSPIRACI

Adventisté sedmého dne věří, že Ellen G. Whiteová byla inspirována Bohem. Její spisy, život a služba splňují kritéria skutečného proroka. Její inspirace byla ve své podstatě stejná, jako byla inspirace biblických proroků. A to i přesto, že ona sama své spisy nikdy nepovažovala za rovnocenné s Písmem. Naopak, Ellen G. Whiteová Bibli vždy stavěla na nejvyšší místo. Jak však ona sama rozuměla Božím prorockým zjevením, která dostávala, a procesu své inspirace?

Za prvé, Ellen G. Whiteová vždy považovala Bibli za autoritativní a neomylné zjevení Boha. Písmo odhaluje Boží pravdu a jeho plán záchrany padlého lidstva. V tomto procesu Hospodin používá proroky, aby jejich prostřednictvím předal lidem své poselství.

Za druhé, Ellen G. Whiteová chápala inspiraci jako proces, v němž spolupracuje Bůh a člověk. Bůh sděloval své poselství, ale prorok je předával vlastními slovy. Jak sama napsala: „Inspirována nejsou slova Bible, nýbrž lidé, kteří byli inspirováni. Inspirace nepůsobí na slova ani na způsob vyjadřování člověka, ale na člověka samotného, jenž je pod vlivem Ducha svatého naplněn myšlenkami. [...] Božská mysl a vůle se spojují s lidskou myslí a vůlí, a proto se výroky člověka stávají Božím slovem." (1SM 21)

Pokud jde o vidění a prorocké sny, Ellen G. Whiteová chápala „myšlenkovou inspiraci" jako spojení Božího zjevení a lidské zkušenosti. Napsala: „Bible se svými Bohem danými pravdami vyjádřenými lidským jazykem představuje spojení božského a lidského." (1SM 25) Bůh používal různé způsoby, aby svému poslu zprostředkoval porozumění svému poselství. Mohly to být obrazy, slova i myšlenky, které zapojovaly všechny prorokovy smysly. Zkušenost Ellen G. Whiteové byla v tomto ohledu podobná zkušenosti biblických pisatelů.

Za třetí, Ellen Whiteová upozorňovala, že ne všechno, co napsala nebo řekla, mělo charakter inspirovaného prorockého poselství.

Je důležité si to uvědomovat při četbě jejích spisů, životních zkušeností a zejména její korespondence a deníků.

Správné pochopení toho, jak Ellen G. Whiteová chápala zjevení a inspiraci, nám pomáhá vyhnout se krajnostem a přistupovat k jejím radám uvážlivě a s porozuměním.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/5.

Prorocké spisy

Texty na tento týden

Ex 17,14; Iz 13,1; Jr 36,17.18; Ř 16,22; L 1,1–4; Ju 1,14.15; 2K 4,7

Úvodní text

„Všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději." (Ř 15,4)

Jak by se ti líbilo, kdyby tě někdo naučil píseň, kterou složil sám Bůh? V Dt 32 nacházíme text písně, který Mojžíš zapsal na Boží pokyn (Dt 31,19–22). Když přemýšlíme o prorockých spisech, obvykle nás nenapadnou písně. Přesto jsou mnohé žalmy inspirovanými písněmi, i když jejich slova Hospodin autorům přímo nediktoval.

Bible popisuje tři hlavní způsoby, jakými proroci předávali Boží poselství: (1) ústně, (2) písemně a (3) prostřednictvím symbolických činů nebo hraných podobenství. Tento týden se zaměříme na prorocké knihy v Písmu. Bible zaznamenává Boží slovo vyjádřené prostřednictvím slov jeho poslů, a to včetně jejich kázání, proroctví a dalších písemných svědectví.

Uvažujme o rozmanitosti literárních stylů a žánrů v prorockých spisech. Patří mezi ně vyprávění, historické záznamy, poezie, žalozpěvy i dopisy. Bůh si povolával muže i ženy, aby pod vedením Ducha svatého lidským jazykem vyjádřili jeho poselství. Tento týden se budeme zabývat nejen tím, co napsali, ale i dalšími důležitými skutečnostmi, které bychom měli mít na paměti při studiu náročných pasáží.

Osnova lekce

Tato lekce se zaměřuje na prorocké spisy a ukazuje rozmanité způsoby, jimiž Hospodin zjevoval svou vůli. Budeme sledovat, jak Duch svatý vedl inspirované pisatele k tomu, aby své poselství uchovali prostřednictvím různých literárních stylů a s využitím historických pramenů.

- Ex 17,14; Jr 36,2.3: Bůh vedl proroky k zapisování jeho poselství (neděle)
- Iz 13,1; 2Pt 3,1.2: Různorodost literárních stylů v prorockých spisech (pondělí)
- Jr 36,17.18; Ř 16,22: Využívání pomocníků při zapisování poselství (úterý)
- Kaz 12,9.10; L 1,1–4; Ju 1,14.15: Inspirované využívání historických a externích pramenů (středa)
- 2K 4,5–7: Boží pravda v křehkých lidských nádobách (čtvrtek)

VÝZVA K PSANÍ

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Zapiš na památku do knihy a předej Jozuovi, že zcela vymažu zpod nebes památku na Amáleka.“ (Ex 17,14)

Osobní studium

Nejstarší metoda, kterou Bůh používal k předávání poselství lidstvu, byla přímá ústní komunikace. Sem patřil například slyšitelný hlas, sny nebo andělé. Až v dobách Mojžíše Bible zaznamenává první Boží pokyn „zapsat do knihy“ to, co Bůh řekl

Co se dozvídáme z verše Ex 17,14, kde se poprvé zmiňuje výzva k zapsání Božího poselství?

Ve Starém zákoně nacházíme několik příkladů, kdy Bůh dal svým poslům pokyn, aby zachovali jeho slova pro jeho lid. Podobně jako Mojžíšovi, i Jeremjášovi Hospodin řekl: „Vezmi si svitek knihy a napiš do něho všechna slova, která jsem k tobě mluvil o Izraeli a Judovi i o všech pronárodech ode dne, kdy jsem k tobě promluvil, ode dnů Jóšijášových až dodnes“ (Jr 36,2).

Zároveň Hospodin uvedl i důvod, proč má Jeremjáš proroctví zapsat: „Snad až dům judský uslyší o všem zlu, které jim zamýšlím učinit, odvrátí se každý od své zlé cesty a já jim jejich nepravost a jejich hřích odpustím“ (Jr 36,3). Cílem Hospodinových prorockých předpovědí tedy bylo vést lidi ke spasení, ne uspokojit jejich zvědavost ohledně budoucnosti.

Boží poslové psali za různých okolností. Mojžíš napsal prvních pět knih Bible na poušti. David složil několik svých žalmů v době, když ho pronásledoval Saul (viz např. Ž 52; 54; 57 a 59). Daniel sepisoval svá vidění během služby na královských dvorech Babylóna a Médo-Persie. Pavel napsal své dopisy Efezským, Filipským, Koloským a Filemonovi během svého pobytu ve vězení. A apoštol Jan napsal Zjevení ve vyhnanství na ostrově Patmos. Je zřejmé, že když Boží poslové dostali podnět psát, dostali i zmocnění Duchem svatým – a to bez ohledu na okolnosti, ve kterých se nacházeli.

Je zajímavé, že všechno Ježíšovo učení, které dnes máme k dispozici, se nám dochovalo v písemné podobě prostřednictvím inspirovaných autorů, které si Bůh vybral, aby jim svěřil tyto vzácné pravdy. To nám ukazuje, jakou důvěru má Bůh v to, že jeho poslové budou věrně zaznamenávat a uchovávat jeho důležitá poselství.

Aplikace

Jak bys odpověděl někomu, kdo tvrdí, že Bibli nemůžeme důvěřovat, protože se nedochovaly původní rukopisy? Proč je to ve skutečnosti slabý argument?

LITERÁRNÍ ŽÁNRY A STYLY

Výnos o Babylónu, který přijal ve vidění Izajáš, syn Amósův. (Iz 13,1)

[1]To už je, milovaní, druhý dopis, který vám píšu. Tímto napomínáním chci probouzet vaše čisté smýšlení, [2]abyste pamatovali na to, co předpověděli svatí proroci, i na to, co ustanovil Pán a Spasitel skrze vaše apoštoly. (2Pt 3,1.2)

Osobní studium

Bible obsahuje rozmanité literární žánry a styly, jimiž Bohem inspirovaní autoři předávali jeho poselství. Některé texty například připomínají psaní deníku (viz Nu 33,1–49). Jiné – knihy Daniel, Zacharjáš a Zjevení Janovo – obsahují příklady apokalyptické literatury, která se mimo jiné vyznačuje bohatou symbolikou, kosmickými tématy a popisy nebeských bytostí.

Přečti si text Iz 13,1. Jak zde Bible označuje poselství, které Izajáš předává?

Prorocká poselství jsou v Bibli někdy označena jako „výnos" (Iz 13,1; ČEP), případně „prorocký výnos" (ČSP). Hebrejské slovo doslova znamená „břemeno", a proto bylo ve starších překladech překládáno právě tímto výrazem. V prorockých knihách však označuje Boží výrok nebo prorocké poselství, často oznamující soud nad národy. Novější vydání Bible pomocí odlišné sazby vyjadřují, že mnohé texty byly napsány v básnické formě. Často je použit *paralelismus*, který je klíčovým znakem hebrejské poezie. Základem paralelismu není rým (jak to bývá v naší poezii), ale rytmus myšlenek. Verše tak opakují stejnou myšlenku (synonymický), kontrastují nebo si protiřečí (antitetický) nebo se navzájem doplňují a rozvíjejí (syntetický). Například: „V onen den vzhlédne člověk k tomu, který ho učinil, a jeho oči budou patřit k Svatému Izraele" (Iz 17,7). Pojmy „ten, který ho učinil" a „Svatý Izraele" jsou „paralelní", což znamená, že jednotlivé obrazy se vzájemně doplňují a rozvíjejí.

Proroci používali také běžné literární prostředky, jako jsou metafory (obrazné vyjádření) a hyperboly (nadsázka, zveličení). Chceme-li jejich poselství správně pochopit a aplikovat, je důležité rozpoznat literární formu, kterou použili.

Dalším literárním stylem, který se v Písmu často vyskytuje, je obraz soudního sporu. Například v textu Jr 2,4–9 Jeremjáš předkládá Boží žalobu proti jeho lidu za porušení smlouvy. Pomocí obrazů ze soudního prostředí vykresluje Boha jako žalobce, který uvádí důvody svého rozsudku.

Písmo obsahuje také proroctví, historická vyprávění, žalmy a písně nebo podobenství. Zatímco Jeremjáš dostal přímý pokyn, aby sestavil knihu ze všech svých poselství (J 36,2), velkou část Nového zákona tvoří dopisy adresované jednotlivcům nebo společenstvím. Bible přitom nijak nerozlišuje autoritu jednotlivých zvolených literárních forem. Pavlovy listy považovali věřící za stejně důležité jako spisy dávných proroků, protože Pavel v nich podává jasný důkaz o tom, že byl inspirován Duchem svatým (viz 1K 7,10.12.40).

Aplikace

Někdy se v odborných kruzích zdůrazňuje lidský prvek v Písmu na úkor božského. Proč je to jistá cesta k duchovní zkáze?

ZAPISOVATELÉ

[17]Požádali Báruka: „Sděl nám, jak jsi všechna tato slova napsal. Z jeho úst?“ [18]Báruk jim odpověděl: „Vlastními ústy ke mně všechna tato slova pronášel a já jsem je zapisoval černidlem do knihy.“ (Jr 36,17.18)

Pozdravuji vás já Tercius, písař tohoto dopisu. (Ř 16,22)

Osobní studium

Co se z úvodních textů (Jr 36,15–18 a Ř 16,22) dozvídáme o tom, že pisatelé Bible využívali pomocníky – zapisovatele?

Jeremjáš mohl pravděpodobně zapsat svá poselství sám. On se však rozhodl spolehnout na důvěryhodného písaře, který měl věrně zaznamenat jeho proroctví a podělit se o ně s vůdci národa. Jeremjáš není v Bibli jediným příkladem toho, že proroci při předávání Božího poselství využívali služeb písaře.

Ačkoli v Novém zákoně Tercius říká, že napsal dopis (Ř 16,22), od začátku Listu Římanům je zřejmé, že napsal jen to, co chtěl říci Pavel. Tercius tedy vystupoval jako písař, který apoštolovým myšlenkám dával písemnou podobu.

Takový způsob práce nebyl pro Pavla ničím výjimečným. V závěru svých dopisů Koloským a Tesalonickým Pavel připojuje svůj pozdrav napsaný vlastní rukou (Ko 4,18; 2Te 3,17), aby potvrdil pravost celého dopisu. To naznačuje, že spoléhal na někoho jiného, kdo za něj dopisy napsal. Tato skutečnost mohla samozřejmě vyvolat pochybnosti o tom, zda jej dopis správně reprezentuje – nebo ještě hůře, zda je dopis od něho. Pavel na konci přidal vlastní rukou psanou poznámku, aby nevznikly žádné pochybnosti o pravosti dopisu.

Řada biblistů se domnívá, že rozdíly v jazykovém stylu Pavlových listů mohou souviset s tím, že využíval různé zapisovatele. Podobné vysvětlení bývá uváděno také v souvislosti s Petrovými listy: „Je sice pravda, že jazykový styl Druhého Petrova listu se od stylu Prvního Petrova listu liší, tuto skutečnost však lze vysvětlit tím, že Petr […] při formulování dopisu v řečtině pravděpodobně využil služeb písaře. Jestliže Pavel, který řečtinu ovládal dokonale, zjevně používal zapisovatele, je ještě pravděpodobnější, že totéž činil Petr, jehož mateřským jazykem byla aramejština. Je přirozené předpokládat, že tito písaři do určité míry ovlivnili jazykovou podobu jeho řecky psaných listů.“ (5BC 186)

To naznačuje, že ačkoli slovní zásoba a stavba vět zůstávají věrné myšlenkám a významu Božích poslů, mohou odrážet různé literární schopnosti pomocníků, které zaměstnávali. Inspirovány jsou myšlenky, ne nutně konkrétní slova použitá k vyjádření těchto myšlenek.

Aplikace

Jak ti vědomí, že Duch svatý inspiroval myšlenky, a ne jednotlivá slova, pomáhá hlouběji důvěřovat Božímu záměru i v pasážích Písma, kterým tak docela nerozumíš?

LITERÁRNÍ PRAMENY

9 Zbývá jen dodat, že Kazatel byl moudrý, lid stále poznání vyučoval; přemýšlel a bádal a složil přísloví mnohá. 10 Kazatel se snažil najít výstižná slova; tak bylo zapsáno, co je pravé, slova pravdy. (Kaz 12,9.10)

O ostatních příbězích Šalomounových, o všem, co konal, i o jeho moudrosti se píše, jak známo, v Knize příběhů Šalomounových. (1Kr 11,41)

Osobní studium

Text z Kaz 12,9.10 lze chápat tak, že Šalomoun nebyl autorem všech přísloví, která zaznamenal. Pod Boží inspirací „přemýšlel a bádal" a „snažil se najít výstižná slova". Příkladem je často citovaný popis ctnostné ženy v Př 31, který samotný autor připisuje matce jinak neznámého krále Lemúela (Př 31,1). Důkazy poukazují i na vliv egyptské literatury na knihu Přísloví.

Podobně i inspirovaní autoři starozákonních historických knih využívali archivy a jiné letopisy, aby věrně zachytili dějiny Božího lidu.

Přečti si texty 1Kr 11,41; L 1,1–4 a Ju 1,14.15. Co nám tyto verše říkají o způsobu, jakým inspirovaní autoři využívali nebiblické prameny?

Ezdráš a Nehemjáš jsou dalšími příklady pisatelů Bible, kteří se při dokumentování svých zpráv a poselství spoléhali na historické záznamy. Ezdráš do knihy zahrnuje kopie dopisů a královských výnosů týkajících se Jeruzaléma a Persie (viz Ezd 4–7) a Nehemjáš nám vypráví o „seznamu rodů", který našel a začlenil do svého vyprávění (viz Neh 7,5–72).

Tento princip se objevuje také v Novém zákoně. „Lukášův příklad jasně ukazuje, že inspirace působí v souladu s přirozeným využitím duševních schopností autora. Duch svatý vede inspirovaného pisatele, aby usilovně zkoumal dostupné ústní a písemné prameny o Kristově životě, a takto získané informace následně spojil do souvislého vyprávění." (5BC 669)

Zdá se, že Juda cituje ze starozákonních apokryfů. Bez uvedení konkrétních jmen Pavel citoval i řecké filozofy (viz Sk 17,28 a Tt 1,12).

Aplikace

Přestože byli bibličtí pisatelé často vedeni přímým zjevením prostřednictvím vidění a snů, neznamená to, že Duch svatý nemohl tyto posly inspirovat i k výběru materiálu z jiných pramenů. Proč je důležité nezapomínat na tuto skutečnost?

BOŽÍ POSELSTVÍ A NEDOKONALOST ČLOVĚKA

[5]Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána, a sebe jen jako vaše služebníky pro Ježíše. [6]Neboť Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo', osvítil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. [7]Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrno, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás. (2K 4,5–7)

Osobní studium

Co říká Pavel v 2K 4,7?

Pavel přirovnává Boží poselství k vzácnému pokladu uloženému v „hliněných nádobách", tedy v obyčejných lidech, aby se v kontrastu s lidskými slabostmi projevila Boží moc. Písmo odhaluje, že tak, jako Boží poslové nebyli nadpřirozeně uchráněni od selhání ve svém osobním životě (například Mojžíš, Eliáš, David, Jonáš nebo Petr), ani jejich spisy nebyly uchráněny od nedokonalostí lidského chápání a komunikace.

„Spojení božského a lidského, které se projevilo v Kristu, existuje i v Bibli. Všechny zjevené pravdy jsou ‚vdechnuté Bohem' [ČSP], a přece jsou vyjádřeny lidskými slovy a přizpůsobeny lidským potřebám." (5T 747)

Bůh si povolává své posly a svěřuje jim poklady pravdy. To však neznamená, že by tito poslové byli imunní vůči různým lidským nedokonalostem (2K 4,7). Nezdá se ani, že by Duch svatý bránil svým poslům, aby vyslovovali tvrzení a psali vyjádření, která se nám dnes těžko vysvětlují a není jednoduché je sladit s jinými výroky Písma. Takových veršů ale není mnoho a neměli bychom se jimi nechat zmást nebo na jejich základě zpochybňovat celé Písmo. Jsme křesťané, kteří přijímají Bibli jako Boží slovo. Z toho vyplývá, že se Božímu slovu podřizujeme – samozřejmě do takové míry, do jaké mu rozumíme. A i když něco nechápeme, Hospodinu můžeme důvěřovat.

Některé nesrovnalosti lze přičíst nepodstatným chybám pozdějších opisovatelů nebo nepřesným pramenům (záznamům), o které se inspirovaní autoři opírali. Při posuzování problematických pasáží bychom si měli položit otázku, zda plně rozumíme významu slov pisatele a zda by další studium mohlo tento problém vyřešit.

I kdyby se nám nepodařilo vysvětlit vše, co se nám jeví jako chyba nebo nesrovnalost, postupně zjistíme, že jsou pro podstatu předkládaného poselství bezvýznamné. Můžeme si být jisti, že božské pravdy Bible jsou věrně zjeveny i přes nedokonalosti Božích poslů.

Aplikace

Proč si Bůh za své hlavní posly vybral raději omylné lidské bytosti než bezhřišné anděly?

SPISY ELLEN G. WHITEOVÉ

Zkušenosti a spisy Ellen G. Whiteové se v mnohém shodují v tom, co jsme tento týden studovali o Božích poslech v Bibli. Také ona přijala od Boha pověření zaznamenat poselství, která jí byla svěřena.

Ve svých vzpomínkách v roce 1909 Ellen G. Whiteová napsala: „Kvůli nehodě, která mě málem stála život, bylo mé zdraví chatrné a nebyla jsem schopna psát. [...] Jedné noci přišel k mé posteli Pánův anděl a řekl mi: ‚Musíš zapsat, co ti dávám.' Odpověděla jsem: ‚Nemohu psát.' Znovu zazněl příkaz: ‚Napiš to, co ti dávám.' Pomyslela jsem si, že to zkusím, vzala jsem si ze stolu podložku, pustila jsem se do psaní a zjistila jsem, že dokážu ta slova snadno zaznamenat." (GCB, 31. května 1909)

Podobně jako inspirovaní pisatelé Bible, spolupracovala i Ellen G. Whiteová s dalšími lidmi. Její literární asistenti dělali práci, která se očekává od redaktorů – pomáhají autorům jasně vyjádřit jejich poselství, aniž by do něj vkládali vlastní myšlenky. Nebyli to takzvaní „stínoví autoři" (ghostwriteři) ani spoluautoři. Jejich práce závisela na materiálu, který vytvořila samotná Ellen G. Whiteová, ať už ho napsala, nebo přednesla.

Ellen G. Whiteová ve svých spisech citovala a upravovala i materiál z jiných literárních pramenů, aby lépe vyjádřila svá poselství. Jelikož svým čtenářům doporučovala některé z knih, které použila, je zřejmé, že neměla v úmyslu být vůči těmto autorům nečestná nebo nespravedlivá. Našla-li v jejich dílech výstižná vyjádření, která jí pomohla zprostředkovat pravdu, použila je.

A co nesrovnalosti nebo nepřesnosti?

„Pokud jde o neomylnost," napsala, „nikdy jsem netvrdila, že jsem neomylná; neomylný je jedině Bůh." (1SM 37)

V jejích spisech se můžeme setkat s určitými vyjádřeními, které je obtížné pochopit nebo sladit s jinými. Ani v případě Ellen G. Whiteové se nestalo, že by Bůh svým povoláním zcela odstranil její nedokonalosti a slabosti. Jako my všichni, i Ellen G. Whiteová rostla a zrála a právě tento růst a zrání můžeme pozorovat i v jejích spisech.

Připomeňme si, že Ellen G. Whiteová opakovaně napomínala ty, kdo byli přesvědčeni, že každé její slovo pochází přímo z nebe. „Jsou chvíle, kdy je třeba vyřizovat běžné věci, mysl se musí zabývat obyčejnými záležitostmi, je třeba psát běžné dopisy a předávat informace mezi spolupracovníky. Taková slova a takové informace nejsou dány zvláštní inspirací Božího Ducha." (3SM 58)

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/6.

„Slyšte slovo Hospodinovo…“

Texty na tento týden

Nu 13,26–30; Jr 36,20–26; 2Pa 36,15.16; Mt 23,30–35; 1K 10,6–12

Úvodní text

„To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků.“ (1K 10,11)

Dnes je velmi rozšířený názor, že důležitá je „moje pravda“ – tedy mé zkušenosti, myšlenky, potřeby, moje hranice a přesvědčení – ať už je tato pravda jakákoli. Podle tohoto přístupu je každá „pravda“ platná a měli bychom ji brát vážně. Co se však stane, když se naše pravdy, o kterých jsme hluboce přesvědčeni, dostanou do rozporu s Pravdou, Ježíšem Kristem, a s jeho Slovem?

Stane se to, že někteří lidé přijmou biblické pravdy a opustí své omyly, ale jiní se budou dál držet svých bludů. Jedni pod vlivem pravdy změní svůj život, druzí se proti ní postaví. Tak tomu bylo v lidských dějinách odedávna.

Bibličtí proroci byli často povoláni předávat poselství, která lidé nechtěli slyšet. Proto se setkávali s kritikou, byli vyloučeni ze společnosti, často jim hrozila smrt a někteří skutečně přišli o život (Žd 11,32–38). Navzdory tomu všemu věrní proroci ohlašovali Boží poselství, protože to, k čemu je Bůh vedl, pro ně nebylo otázkou osobní volby. Chápali, že přinášejí Božímu lidu pokyny, které zachraňují životy. Proto museli svěřená poselství předat bez ohledu na cenu, kterou za to sami zaplatili.

Osnova lekce

Tato lekce nás zve, abychom naslouchali prorockým varováním, která se v dějinách často setkávala s odmítnutím. Upozorňuje na nebezpečí pokrytectví, kdy lidé sice uctívají Boží posly, ale zároveň odmítají poselství, které přinášejí. Připomíná nám, že Boží slovo je neměnnou výstrahou pro každou generaci.

- Nu 14,1–4: Reptání proti vůdcům je ve skutečnosti vzpourou proti Bohu (neděle)
- Jr 36,27–29: Odmítnutí Božího poselství nezruší platnost Boží vůle (pondělí)
- 2Pa 36,15.16: Důsledky vytrvalého zesměšňování a odmítání prorockých varování (úterý)
- Mt 23,30–35: Pokrytectví farizeů v jejich vztahu k Božím prorokům (středa)
- 1K 10,6–12: Minulost jako varovný příklad pro závěr dějin (čtvrtek)

HNĚV VŮČI BOŽÍMU POSLOVI

[1]Celá pospolitost se pozdvihla; dali se do křiku a lid tu noc proplakal. [2]Všichni Izraelci reptali proti Mojžíšovi a Áronovi a celá pospolitost jim vyčítala: „Kéž bychom byli zemřeli v egyptské zemi nebo na této poušti! Kéž bychom zemřeli! [3]Proč nás Hospodin přivedl do této země? Abychom padli mečem? Aby se naše ženy a děti staly kořistí? Nebude pro nás lépe vrátit se do Egypta?“ [4]I řekli si vespolek: „Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!“ (Nu 14,1–4)

Osobní studium

Mojžíš, Bohem vyvolený vůdce, znal radosti i bolesti spojené s vedením zástupu poušť při hledání zaslíbené země.

Přečti si text Nu 14,1–11. O co jde v těchto verších? Proč se lidé zlobili na Mojžíše a Árona?

Pozorné čtení ukazuje, že skutečným problémem nebyl Mojžíš ani Áron. Izraelci se ve skutečnosti bouřili proti Bohu, protože mu přestali důvěřovat. Mojžíš a Áron jako Boží představitelé se stali snadným terčem jejich nespokojenosti.

Touha po fyzickém i psychickém bezpečí patří k nejzákladnějším lidským potřebám. Když se cítíme ohroženi nebo když něco vnímáme jako hrozbu pro naši fyzickou či duševní pohodu, snadno podlehneme strachu. A strach se často mění v hněv nebo vede k nerozvážnému jednání.

Přečti si text Nu 13,26–30. Proč se Izraelité tak báli? Jak se je Káleb snažil povzbudit?

Izraelci měli oprávněné obavy z problémů, které je čekaly při obsazování zaslíbené země, ale „když se však člověk poddá nevíře, dává se tím pod vládu satanovu a nikdo neví, kam až ho zavede“. (PP 389; PP 286) Mojžíš jako vůdce lidu stál v této chvíli před mimořádně těžkým úkolem. Strach lidí přerostl v hněv vůči Mojžíšovi a Áronovi a nakonec v otevřenou vzpouru proti Bohu. Když si lidé hledali nové vůdce, kteří by nahradili ty vyvolené Bohem (Dt 34,10–12; Nu 14,4), Jozue a Káleb si roztrhli oděv a prosili lid, aby navzdory svým obavám důvěřoval Bohu: „Jestliže nám Hospodin bude přát, uvede nás do této země a dá nám ji. Je to země oplývající mlékem a medem. Nechtějte se přece bouřit proti Hospodinu. Nebojte se lidu té země. […] Nebojte se jich!“ (Nu 14,8.9).

Aplikace

Je snadné důvěřovat Bohu, když se nám všechno daří. Co však, když do našeho života vstoupí něco zlého? Co když důvěřovat Bohu znamená nepohodlí nebo potíže? Jak zvládáš takové situace? Co ti pomáhá nejvíc?

ZNIČENÉ POSELSTVÍ

[27]I stalo se k Jeremjášovi slovo Hospodinovo poté, když král spálil svitek se slovy, která zapsal Báruk z Jeremjášových úst: [28]„Znovu si vezmi jiný svitek a napiš na něj všechna předešlá slova, která byla na svitku předešlém, který Jójakím, král judský, spálil. [29]A Jójakímovi, králi judskému, řekni: Toto praví Hospodin: Ty jsi ten svitek spálil a řekl jsi: ‚Proč jsi na něm napsal, že určitě přitáhne babylónský král a přinese této zemi zkázu, takže v ní nebudou lidé ani dobytek?‘“
(Jr 36,27–29)

Osobní studium

Přečti si text Jr 36,20–26. Co se dělo na královském dvoře a jak vůdci reagovali na prorocké varování?

Jeremjáš byl Božím prorockým hlasem pro judský národ v době hrozící zkázy. Mnoho let Hospodin prostřednictvím Jeremjáše varoval Judu před svou nespokojeností s nimi a před tím, že si je podmaní Babylón a odvede je do vyhnanství (Jr 6,8–19; Jr 26). Hospodin se je snažil zachránit, ale oni by museli poslechnout.

Hříchů obyvatel Judska bylo mnoho. Šlo o zjevné hříchy, ve kterých setrvávali dlouho. Modloslužba, obětování dětí, cizoložství a útlak slabých se staly běžnou součástí života. To, co bylo v Božích očích zlem, začali lidé považovat za normální. Prorokova varování a výzvy tak zůstaly bez odezvy. Jak se Jeremjášova prorocká služba chýlila ke konci, Boží napomínání jeho zbloudilých dětí bylo stále intenzivnější a naléhavější. Hospodin toužil národ zachránit. V Jr 32 Bůh například říká Jeremjášovi, aby koupil pozemek a uschoval si listinu: „Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Opět se v této zemi budou kupovat domy, pole i vinice!“ (Jr 32,15).

Byla to láska, která Hospodina vedla k tomu, aby nechal Jeremjáše zapsat poslední výzvu k pokání a nápravě. Jójakímova reakce na toto poselství byla plná pohrdání Bohem, jeho poselstvím i jeho poslem.

Přečti si text Jr 36,27–31. Jak Bůh reagoval na Jójakímův akt vzdoru?

Někdy máme sklon věřit, že když odmítneme nebo zničíme Boží poselství nebo jeho posly, zmizí i samotné poselství. Naše neochota přijmout Boží prorocké slovo však nevymaže, to, co nám Bůh říká. Jen se znásobí postih nás a našich rodin kvůli naší vědomé ignoranci nebo vzpouře. Jeremjášovo proroctví o konci krále Jójakíma obsahuje vážné varování pro každého člověka (Jr 36,30.31): Přehlížením a odmítáním Božích varování se vystavujeme velkému nebezpečí, protože nakonec budeme sklízet následky svého hříchu a vzpoury.

Aplikace

Co se o Božím milujícím charakteru dozvídáme ze skutečnosti, že se vytrvale snažil oslovit svůj lid, a to i přes jeho vzdor?

ODMÍTÁNÍ BOŽÍHO POSELSTVÍ

[15]Hospodin, Bůh jejich otců, k nim nepřetržitě posílal své posly, protože měl soucit se svým lidem i se svým příbytkem. [16]Oni však Boží posly zesměšňovali, pohrdali jeho slovy a jeho proroky prohlašovali za podvodníky, takže Hospodinovo rozhořčení dolehlo na jeho lid a nebyl, kdo by ho zhojil. (2Pa 36,15.16)

Osobní studium

Lidé mohou na dar proroctví reagovat různým způsobem. Izraelci se během putování pouští otevřeně vzbouřili proti Mojžíšovi a Áronovi, když podlehli strachu z obyvatel zaslíbené země. O více než osm století později spálil král Jójakím svitek s Hospodinovým slovem v domnění, že tím zničí i samotné poselství. Ani jedna z těchto událostí však nebyla výjimkou. Dějiny Izraele i Judska jsou až na několik světlých okamžiků příběhem opakovaného odmítání Božích proroků.

Jak podle úvodního textu (2Pa 36,15.16) reagoval judský národ na poselství, která jim Bůh poslal prostřednictvím svých proroků? Jak nakonec Bůh zareagoval na chování Judska?

Jeremjáš působil jako prorok za vlády Jóšijáše, Jóachaza, Jójakíma, Jójakína i Sidkijáše. Babylónské království v čele s Nebúkadnesarem nyní stálo u bran Judska. Jeremjášova proroctví se postupně naplňovala, když na trůn nastoupil jednadvacetiletý Sidkijáš (2Pa 36,11). Bible o Sidkijášovi říká: „Dopouštěl se toho, co je zlé v očích Hospodina, jeho Boha. Nepokořil se před prorokem Jeremjášem a před výrokem Hospodinovým“ (2Pa 36,12).

Všimněme si, jak Bible popisuje Jeremjášův prorocký dar. Text ukazuje, že Jeremjáš tlumočil to, co Bůh řekl (2Pa 36,12). Přesto se Sidkijáš před prorokem nepokořil.

Jeremjáš byl zástupcem Hospodina a mluvil v jeho jménu – a to i přesto, že byl – podobně jako my všichni – jen hříšným člověkem. Jeremjáš nebyl jediný, kdo měl takové poslání. Po staletí Bůh posílal ke svému lidu proroky (Ex 3,15; Ž 105,26; Mal 3,1; Iz 6,8; Jr 25,4; Mt 11,13; L 11,49 atd.), protože „si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání“ (2Pt 3,9). Dějiny starověkého Izraele a Judska jsou příběhem neustálých Božích pokusů oslovit hřešící lid prostřednictvím zaslíbení o záchraně. Jen kdyby se rozhodli činit pokání…

V závěrečném období judských dějin se však Boží milost, zprostředkovaná Jeremjášovým hlasem, nesetkala s pokáním ani vírou, ale s posměchem, odmítáním a zatvrzelostí.

Aplikace

Vysmívali se Božím poslům, pohrdali Božími slovy a posmívali se jeho prorokům. My bychom se zcela určitě k ničemu takovému dnes nesnížili. Co myslíš?

POKRYTECTVÍ

30A říkáte: „Kdybychom my byli na místě svých otců, neměli bychom podíl na smrti proroků.“ 31Tak svědčíte sami proti sobě, že jste synové těch, kdo zabíjeli proroky. 32Dovršte tedy činy svých otců! 33Hadi, plemeno zmijí, jak uniknete pekelnému trestu? 34Hle, proto vám posílám proroky a učitele moudrosti i zákoníky; a vy je budete zabíjet a křižovat, budete je bičovat ve svých synagógách a pronásledovat z místa na místo, 35aby na vás padla všechna spravedlivá krev prolitá na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. (Mt 23,30–35)

Osobní studium

Když se díváme na chyby lidí v minulosti, možná nás napadne: Něco takového bych já nikdy neudělal! Pokud jsme však k sobě upřímní, musíme připustit, že možná neděláme přesně to, co dělají ostatní, ale často se chováme podobně. Opakujeme podobné chyby a zavíráme oči před tím, co ve skutečnosti děláme. To je princip, který kritizoval i Ježíš: „Pokrytče, nejprve vyjmi ze svého oka trám, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra“ (Mt 7,5).

Na jakou důležitou, ale bolestnou skutečnost Ježíš poukazuje v úvodním textu (Mt 23,30–35)? Jaké varování bychom si měli z jeho slov odnést?

Z Ježíšových slov jasně vyplývá jeho postoj k farizeům. Byli přesvědčeni o své dokonalosti a odmítali připustit jakoukoli změnu. Právě v tom spočívalo jejich pokrytectví. Ježíš velmi rázně vystupoval proti jejich povýšeneckému vnímání náboženství. Ostře kritizoval duchovní „elity“ v dlouhých splývavých rouchách. Přirovnal je k obíleným hrobům plným kostí mrtvých (Mt 23,27.28). Farizeové nechtěli vyznat a opustit své hříchy, když jim byly hříchy ukázány, dokonce ani tehdy, když jim Ježíš znovu a znovu dával šanci činit pokání a být zachráněni.

Ježíš je otevřeně nazval „pokrytci“. Často zaznívala tato slova: „Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci!“ (Mt 23,13.15.23.25.27).

Jejich život se vyznačoval hlubokým rozporem mezi tím, co učili, a tím, jak sami žili. Stejný rozpor se projevil také v jejich vztahu k prorokům. Byli přesvědčeni, že zkrášlováním a opatrováním hrobů proroků se hlásí k víře svých otců. Zároveň však odmítali přijmout poselství, které tito proroci hlásali – výzvu k pokání, poslušnosti a proměně života. Chtěli, aby je lidé vnímali ve spojení s mocí a vznešeností proroků, ale odmítli poselství těchto proroků. Při leštění hrobů a hrobek Božích služebníků si namlouvali, že oni by nikdy neprolili krev Božích poslů. A přece právě v té době plánovali vraždu někoho mnohem většího než proroka – samotného Mesiáše.

Aplikace

Co můžeme udělat pro to, aby v našem životě nedocházelo k něčemu podobnému? Můžeme se navenek tvářit pobožně, ale uvnitř být plni vzpoury, chamtivosti a nenávisti?

PRO NAŠE NAPOMENUTÍ

6To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni. 7A také nebuďte modláři jako někteří z nich, jak je psáno: „Usadil se lid, aby jedl a pil, a potom povstali k tancům.“ 8Ani se neoddávejme smilstvu jako někteří z nich, a padlo jich za jeden den třiadvacet tisíc. 9A také nechtějme zkoušet Pána, jako to dělali někteří z nich, a hynuli od hadího uštknutí, 10ani nereptejte jako někteří z nich, a byli zahubeni Zhoubcem. (1K 10,6–10)

Osobní studium

Ve Starém zákoně zaznívá mnoho závažných poselství, která reagují na špatné jednání Božího lidu. V nich Hospodin oslovuje svůj lid a nabízí nápravu a záchranu. Pro nás dnes mají sloužit jako poučení o tom, co se stane, když zůstaneme v postoji vzpoury proti Bohu.

Co říká úvodní text (1K 10,6–12) o událostech popsaných ve Starém zákoně?

V těchto verších Pavel propojuje minulost a přítomnost. Zkušenost starověkého Izraele se tak stává zkušeností církve, které jsme se po přijetí Ježíše jako Pána a Spasitele stali součástí (Ga 6,14–16).

Pavel objasňuje, že zkušenosti lidí s Bohem v minulosti – ať už jsou dobrým příkladem, nebo ne – bychom neměli přehlížet ani brát na lehkou váhu. Hospodin považuje minulé události za tak důležité, že je dal zaznamenat „nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni“ (1K 10,6). Minulost nám často pomáhá lépe pochopit, co se odehrává v přítomnosti a co nás čeká v budoucnosti. Bůh říká, že nejsme odsouzeni k tomu, abychom opakovali chyby minulých generací. Potřebujeme však naslouchat Písmu a poselstvím, která dal Hospodin v minulosti lidem prostřednictvím svých proroků. Budeme-li tato poselství poslouchat, učit se z nich a řídit se jimi, půjdeme v životě po správné cestě. Písmo říká: „Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar“ (2Pa 20,20). Někteří lidé si představují „zdar“ tak, že budou mít krásné domy, rychlá auta, drahé oblečení a nejnovější modely telefonů. Přestože Bůh slibuje, že se o naše potřeby postará, záleží mu především na tom, aby se dařilo naší duši – minimálně tak, jak se nám daří v jiných oblastech (3J 1,2). Skutečná a trvalá duchovní plnost v křesťanském životě vyžaduje poslušnost.

Bůh neplýtvá slovy. Když mluví, jeho slova jsou stálá (Iz 40,8). My, „které zastihlo dokonání věků“ (1K 10,11; ČSP), je dostáváme k napomenutí. Pokud to platilo kdysi, o co vážněji bychom měli brát tato slova dnes.

Aplikace

Jaká poučení si můžeš vzít z příběhů o vzpouře a nevěře? Jak ti mohou pomoci vyhnout se podobným chybám?

PŘIJÍMÁNÍ A PŘEDÁVÁNÍ JEJÍCH POSELSTVÍ

Arthur White, vnuk Ellen G. Whiteové a bývalý ředitel Ellen G. White Estate, odhadoval, že jeho babička měla během svého života stovky vidění a prorockých snů. Některá vidění trvala jen několik minut, jiná několik hodin a mnohých z nich byla svědky velká shromáždění lidí. Při některých veřejných viděních měli možnost její stav pozorovat a zkoumat dokonce i ti, kteří k jejímu poslání přistupovali skepticky.

Podobně jako bibličtí proroci, i Ellen G. Whiteová zažívala během vidění nadpřirozené fyzické projevy. V roce 1868 James White podrobně popsal její stav během vidění. „Vůbec si neuvědomovala nic z toho, co se dělo kolem ní“, nedýchala, její svaly a klouby „ztuhly“. Přesto byly její pohyby a gesta „přirozené a ladné“ a oči měla otevřené. Po procitnutí z vidění dočasně neviděla, aniž by byl její zrak poškozen trvale. Nikdo nemohl ovlivnit, kdy vidění začne ani jak dlouho bude trvat, protože Ellen G. Whiteová jeho příchod zpravidla nečekala. (Viz James White, *Life Incidents*, 271–274.)

Stejně jako v biblických dobách, i reakce lidí na poselství byly různé. Někteří přijali Boží rady, jiní je odmítli. Ellen G. Whiteová to popsala následovně: „Bůh mě ustanovil, abych napomínala svůj lid. […] Protože na mě vložil toto těžké břemeno, budou ti, kterým je toto poselství určeno, odpovědní za to, jak se k němu postaví. […] Tuto nevděčnou službu jsem si nezvolila sama. Není to dílo, které by mi přinášelo přízeň nebo chválu lidí. […] Ve jménu a v síle svého Vykupitele budu dělat vše, co je v mých silách. Budu varovat, radit, napomínat i povzbuzovat podle vedení Božího Ducha, ať lidé budou naslouchat, nebo ne. Mým úkolem není zalíbit se sobě ani lidem, ale plnit vůli mého nebeského Otce, který mě pověřil touto službou.“ (4T 231.232)

Je zajímavé, že mnozí z těch, kdo její prorocká poselství odmítali, tak nedělali z teologických důvodů, ale spíše kvůli vlastní nedůvěře nebo osobním výhradám vůči Ellen G. Whiteové.

Přesto se Ellen G. Whiteová chovala velmi vstřícně k lidem, kteří o jejím prorockém daru pochybovali. Zdůrazňovala, že s takovými lidmi je třeba jednat s „velkou trpělivostí a bratrskou láskou…, dokud sami nezaujmou jasné stanovisko a nerozhodnou se buď pro, nebo proti“. (1T 328)

Ellen G. Whiteová byla přesvědčena, že skutečným důkazem pravosti jejího prorockého daru jsou poselství, která jí Bůh svěřil. Věřila, že lidé, kteří upřímně hledají pravdu, nakonec poznají, že její dar je pravý a autentický. Důvěřovala Bohu, že je na jejich cestě k hlubšímu poznání povede. Současně však napsala, že Bůh nám poskytl dostatek důkazů, „aby se naše víra přiklonila na stranu pravdy“. (4T 231)

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/7.

Výklad prorockých textů

Texty na tento týden

Mt 5,17–48; 1K 16,20; Mt 4,1–11; L 10,25–28; L 24,25–27.44–49

Úvodní text

„Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.“ (L 24,27)

Po Ježíšově ukřižování a vzkříšení se Kristus připojil ke dvěma zarmouceným učedníkům na cestě do Emaus. Ti se mu vyznali: „A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael. Ale už je to dnes třetí den, co se to stalo“ (L 24,21). Učedníci očekávali Mesiáše, který osvobodí Židy od římské nadvlády. Jejich falešné očekávání a následné zklamání pramenilo ze zaujatého a jednostranného výkladu mesiášských proroctví Starého zákona.

Kristus vyřešil nedorozumění těchto dvou učedníků tím, že jim vysvětlil Písmo z širší perspektivy (L 24,25–27). Kristův výklad jim otevřel oči a jejich srdce v nich „hořela“ (L 24,31.32). Později se Ježíš zjevil i větší skupině učedníků v Jeruzalémě a on „jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu“ (L 24,45; viz také L 24,33.36.44–49).

Tyto zkušenosti ukazují, jak důležité je správně rozumět biblickým proroctvím. Nesprávné chápání proroctví může vést k duchovní katastrofě.

Osnova lekce

Lekce se zaměřuje na základní zásady správného výkladu prorockých textů a dalších biblických pasáží. Zdůrazňuje význam jejich studia v literárním a historickém kontextu a ukazuje, že klíčem k jejich správnému pochopení je Ježíš Kristus, který je ústřední postavou celého Písma a naplněním všech jeho zaslíbení.

- Mt 5,17–48: Bible je nejlepším vykladačem sebe sama (neděle)
- Iz 65,17–20; 1K 16,20: Význam historického a literárního kontextu při výkladu Písma (pondělí)
- Gn 3,1–5; Mt 4,1–11: Nebezpečí vytrhávání biblických veršů z kontextu (úterý)
- L 10,25–28: Potřeba pokorného a důsledného studia Božího slova (středa)
- L 24,25–27.44–49: Kristus je klíčem ke správnému výkladu proroctví (čtvrtek)

BIBLE VYKLÁDÁ SAMA SEBE

[17]Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. [18]Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. [19]Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým. (Mt 5,17–19)

Osobní studium

Naše interpretace (výklad) Písma je v mnohém ovlivněna našimi očekáváními a předpoklady. Kdo Bibli chápe jen jako sbírku starověkých textů, snadno přehlédne její vnitřní jednotu. Přijmeme-li však základní princip, že „veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré…" (2Tm 3,16), budeme jednotlivé knihy chápat jako součást jednoho Božího zjevení. Pak může Bible skutečně vykládat sama sebe.

Přečti si text Mt 5,17–48. Jak Ježíš vysvětlil učení Starého zákona zmíněné v této pasáži?

Při povrchním čtení Mt 5,17–48 může vzniknout dojem, že Ježíš nahrazoval učení Starého zákona nějakým vlastním novým učením. Pozornější čtení však jasně ukazuje, že Ježíš odhaloval duchovní hloubku Starého zákona. V tomto smyslu naplňoval zaslíbení z Jr 31,31–33, že díky nové smlouvě bude Boží zákon vložen do mysli a zapsán do srdcí jeho lidu (porovnej s Žd 8,8–10; 10,16).

Bible často sama nabízí výklad svých vlastních textů. Někdy se výklad dané pasáže nachází přímo ve stejné knize jako konkrétní text. Například v Da 2 nacházíme popis tajuplného snu krále Nebúkadnesara (Da 2,31–35), po kterém následuje jeho výklad (Da 2,36–45). Podobně v Mt 13 po podobenství o rozsévači (Mt 13,1–9) následuje Ježíšův výklad tohoto podobenství (Mt 13,18–23).

Někdy výklad poskytne až později jiný prorok. Například 2Pa 36,22.23 potvrzuje naplnění Jeremjášova proroctví o sedmdesáti letech, jak bylo předpovězeno v Jr 25,11.12 a Jr 29,10. Mnohé starozákonní předobrazy se naplnily v Kristu a mnohé pasáže Starého zákona jsou vyloženy v Novém zákoně.

„Celý Starý zákon je evangelium v obrazech a symbolech. Nový zákon jej však ukazuje ve skutečnosti. Oba jsou stejně důležité." (2SM 104) Nový zákon je skutečně inspirovaným vykladačem Starého zákona.

Aplikace

Proč je při studiu Bible klíčové uvědomovat si naše předporozumění? Proč musí být naším nejdůležitějším předpokladem to, že jí důvěřujeme jako Božímu slovu a že ona má soudit nás, ne my ji?

HISTORICKÝ A KULTURNÍ KONTEXT

17Hle, já stvořím nová nebesa a novou zemi. Věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl. 18Veselte se, jásejte stále a stále nad tím, co stvořím. Hle, já stvořím Jeruzalém k jásotu a jeho lid k veselí. 19I já budu nad Jeruzalémem jásat a veselit se ze svého lidu. Nikdy víc už nebude v něm slyšet pláč ani křik. 20Nikdy už tam nebude dítě, které zemře v několika dnech, ani stařec, který by se nedožil plnosti věku, protože bude mladíkem, kdo zemře ve stu letech. Ale hříšník, byť stoletý, bude zlořečen. (Iz 65,17–20)

Osobní studium

Jak rozumíš úvodnímu textu (Iz 65,17–20)? Co znamená, že až Bůh stvoří nová nebesa a novou zemi, „bude mladíkem, kdo zemře ve stu letech" (Iz 65,20)?

Pokud bychom vytrhli Iz 65,20 z jeho historického pozadí, mohli bychom snadno předpokládat existenci smrti a hříšníků na novém nebi a nové zemi. Takový výklad by však odporoval jiným Izajášovým proroctvím, že spravedliví mrtví budou vzkříšeni (Iz 26,19) a že smrt a smutek nakonec přestanou existovat (Iz 25,8; 65,19).

Text Iz 65,20 je zjevně psán symbolickým jazykem. Vždyť který mladík má sto let? Místo toho, čteme-li Iz 65,17–20 v jeho historickém kontextu, můžeme rozpoznat, že verš poeticky poukazoval na požehnání, které měl izraelský národ dostat, ale pouze pod podmínkou, že zůstane věrný ustanovením smlouvy (srov. Dt 28). Podobně jako Ježíš v Mt 24 propojil blízké události s těmi pozdějšími, Izajáš zde dělá totéž a ukazuje, že to, co se mělo stát tehdy, mělo být předzvěstí nových nebes a nové země.

V Izajášově podání proto není nové stvoření výlučně záležitostí budoucnosti. Boží dílo obnovy vstupuje do lidských dějin už nyní prostřednictvím vykoupení a odpuštění. Verš oznamuje, že již nyní, v současné existenci Izraele, Bůh vítězí nad smrtí. Tato myšlenka je vyjádřena zaslíbením dlouhého života a odstraněním dětské úmrtnosti (Iz 65,20). To vše však jen předznamenávalo to, co nakonec přijde.

Přečti si 1K 16,20. Jak máme tento text aplikovat na naši současnou dobu a kulturu?

I pochopení tohoto verše vyžaduje vnímání jeho historického a kulturního kontextu. V řecké kultuře novozákonní doby doprovázel pozdrav mezi příbuznými a blízkými přáteli polibek. Pavel dává pokyny pro tento vřelý a láskyplný pozdrav mezi křesťanskými věřícími v Ř 16,16; 1K 16,20; 2K 13,12 a 1Te 5,26. Z kontextu můžeme vyvodit biblický princip srdečného pozdravu věřících, aby se cítili součástí Boží rodiny. V některých kulturách by líbání bylo nevhodné a kulturně přijatelnější by bylo podání ruky, objetí nebo úklona.

Bez ohledu na kulturní vyjádření nás však Pavel povzbuzuje, abychom při setkání dávali lidem najevo, že jsou přijatí a milovaní.

Aplikace

Jakým konkrétním projevem úcty a přijetí můžeš dnes ve tvém sboru někomu pomoci, aby se cítil jako součást Boží rodiny?

LITERÁRNÍ KONTEXT

1 Nejzchytralejší ze vší polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh
vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ 2 Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě
jíst smíme. 3 Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: ‚Nejezte z něho, ani se
ho nedotkněte, abyste nezemřeli.‘“ 4 Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. 5 Bůh však
ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gn 3,1–5)

Osobní studium

Známá kazatelská anekdota hovoří o muži, který čelil vážným problémům a chtěl poznat Boží vůli. Otevřel Bibli a náhodně položil prst na verš Mt 27,5: „[Jidáš] šel a oběsil se.“ Tento text ho zaskočil, proto zopakoval tentýž postup ve snaze najít povzbudivější poselství, ale jeho prst přistál na L 10,37: „Ježíš mu řekl: ‚Jdi a jednej také tak.‘“ Oba verše jsou pravdivými výroky Písma, ale je třeba jim rozumět v kontextu.

Často ke zkreslení biblických poselství dojde tak, že se text vytrhne z jeho literárního kontextu. Takový přístup pak otevírá možnost chybných výkladů Bible.

Přečti si Gn 3,1–5 a Mt 4,1–11. Jak satan překroutil Boží slova tím, že je použil mimo kontext?

Někteří lidé sice přistupují k Bibli upřímně, ale kvůli nedostatku znalostí zkreslují její poselství. Jiní to dělají úmyslně, tak jako satan ve dvou případech zmíněných v textech výše. Bez ohledu na motivaci je výsledek vždy škodlivý.

V zahradě Eden (Gn 3,1–5; porovnej se Zj 12,9) se satan zjevil Evě jako přitažlivý a zvědavý had schopný mluvit lidskou řečí. Tím, že vytrhl Boží slova z jejich původního kontextu, je satan nejprve zobecnil a poté nabídl svůj vlastní lživý výklad.

Když byl Ježíš vyveden Duchem svatým na poušť (Mt 4,1–11; L 4,1–13), „satan přišel na poušť jako anděl světla, aby Krista pokoušel“. (RH, 18. prosinec 1888) V rozhovoru s Kristem citoval Ž 91,11.12 tak, aby vyvolal nesprávný dojem, že Bůh ochrání i ty, kteří se úmyslně vystavují nebezpečným situacím.

Události v Edenu i na poušti připomínají, že velký spor mezi dobrem a zlem se vede také o správný výklad Božího slova. Proto musíme dbát na to, abychom při snaze porozumět jednotlivým biblickým textům vždy vycházeli z jejich literárního i teologického kontextu.

Aplikace

Proč se musíme vyhýbat pokušení vytrhávat biblické verše z kontextu? Proč je nebezpečné snažit se takovým způsobem dokazovat svou pravdu, bez ohledu na to, zda je náš názor správný?

VÝZNAM TEXTU

25Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ 26Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ 27On mu řekl: „‚Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí‘ a ‚miluj svého bližního jako sám sebe.‘“ 28Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čiň a budeš živ.“ (L 10,25–28)

Osobní studium

Všichni křesťané by měli rozumět Bibli. Písmo je dostatečně jasné, aby všichni lidé pochopili cestu spasení. Zároveň je však dostatečně hluboké, aby bylo neustálou výzvou i pro ty nejbystřejší mysli. Písmo je nevyčerpatelným zdrojem poznání Boha.

Někteří lidé tvrdí, že Bibli není třeba vykládat. Kdyby tomu tak bylo, proč by se Ježíš v úvodním textu (L 10,25–28) ptal znalce Zákona: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ (L 10,26).

Abychom pochopili skutečný význam textu, měli bychom co nejlépe rozumět významu použitých slov. Potom bychom měli vzít v úvahu jejich smysl v rámci příslušného literárního kontextu, celkového biblického kontextu i historicko-kulturního prostředí. Naše závěry by zároveň měly být v plném souladu s celkovým učením Písma. Porovnávání paralelních textů – jak se to často děje ve čtyřech evangeliích – může obohatit naše porozumění.

Porovnej Mt 5,43–48 s L 6,27–36. Jak nám kontext Mt 5,43–48 a paralelní text L 6,36 pomáhají lépe pochopit význam slova „dokonalí“ v Mt 5,48?

Jednou z nejdůležitějších vlastností věrného vykladače Písma je kombinace důslednosti a pokory. Pamatujme, že nikdo z nás není vlastníkem pravdy. Slovy apoštola Pavla, „nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12).

Vždy bychom měli usilovat o zdravé učení (2Tm 4,1–5). Klíčovým principem, který bychom měli dodržovat a z něhož bychom měli vycházet, je zaměřit se na to, čemu rozumíme a co je zřejmé. To nám v mnoha případech pomůže pochopit skutečnosti, které nám zatím jasné nejsou. Zatímco žijeme zde na zemi, vždy budeme mít mnoho nezodpovězených otázek. Konečné, uspokojivé odpovědi dostaneme až ve věčnosti.

Aplikace

Vzpomeneš si na situaci, kdy jsi dlouho nerozuměl tomu, co Bůh ve tvém životě dělal, a odpověď přišla až mnohem později? Jak ti tato zkušenost může pomoci důvěřovat Bohu i tam, kde zatím nerozumíš všemu, co čteš v Bibli?

VÝKLAD PÍSMA

25A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci! 26Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“

27Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. (L 24,25–27)

Osobní studium

Naše studium Bible by se mělo zaměřovat na dva hlavní cíle: osobní duchovní růst a vedení druhých ke vztahu s Ježíšem. Kristus charakterizoval pravého křesťana jako toho, koho Duch svatý uvádí „do veškeré pravdy“ (J 16,13), kdo žije „každým slovem, které vychází z Božích úst“ (Mt 4,4), a kdo učí jiné všechno, co nám přikázal (Mt 28,20).

Přečti si L 4,16–30 a L 24,25–27.44–49. Co se můžeme naučit z toho, jak Ježíš vykládal Písmo?

Ježíš Kristus byl, stále je a vždy bude „cesta, pravda i život“ (J 14,6). Přesto bylo jeho kázání pevně ukotveno v Písmu. Například v Mk 1,14.15 se píše: „Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium:

‚Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.‘“ „Čas“ v textu jasně poukazoval na události popisované v Da 9, 24–27. V kázání na hoře (Mt 5–7) Ježíš citoval Ex 20,13.14 (Mt 5,21.27). V L 4 Ježíš cituje Iz 61,1.2. Ježíš byl kazatelem, který se držel Písma jako autority.

Jiný příklad nacházíme ve Sk 8, kde se říká, že etiopský dvořan „se přijel poklonit Bohu do Jeruzaléma“ (Sk 8,27; ČSP). To znamená, že znal židovské náboženství a alespoň některé z jeho obřadů. Dokonce vlastnil opis knihy proroka Izajáše, který si během cesty domů dychtivě četl. Přesto nedokázal pochopit proroctví o služebníkovi, který nesl hřích, a proto hledal někoho, kdo by mu jej vysvětlil.

Tato zkušenost nás učí několika důležitým skutečnostem. Za prvé, samotné čtení Písma nemusí vždy vést k hlubšímu porozumění textu. Za druhé, při studiu Písma se můžeme a měli bychom se učit jeden od druhého. Za třetí, máme osobní povinnost sdílet věrně biblická poselství s ostatními.

Filipův výklad knihy proroka Izajáše a dalších starozákonních pasáží vedl dvořana ke křtu (Sk 8,35–39; porovnej se Ž 51,11–13). Náš výklad Písma by měl mít stejný cíl (viz J 17,17).

Aplikace

Ačkoli někdy potřebujeme pomoc k správnému porozumění biblickým textům, vždy musíme být sami dostatečně přesvědčeni o tom, čemu věříme. Proč tomu tak je?

ČTENÍ SPISŮ ELLEN WHITEOVÉ

Jak máme číst spisy Ellen Whiteové? Zde je několik pokynů, jak správně rozumět jejím spisům a jak je aplikovat do svého života.

Za prvé, začněme s modlitbou, pozitivním postojem a otevřenou myslí, ne s pochybnostmi. Nastavení naší mysli je jako sklo brýlí, které zbarvuje vše, co slyšíme, čteme a vidíme. Potřebujeme, aby naše myšlení vedl Duch svatý. Jak poznamenala samotná Ellen Whiteová: „Zkoumáš-li Písmo jen proto, abys v něm našel potvrzení svých názorů, nikdy nepoznáš pravdu. Čti Písmo, abys poznal, co říká Pán." (COL 112; PM 54) Totéž platí i o tom, co napsala ona.

Za druhé, berme v úvahu kontext toho, co čteme. Lidé často zakládají své chápání spisů Ellen Whiteové na části odstavce nebo jedné větě vytržené z původního historického nebo literárního kontextu. Ellen Whiteová napsala, že „je třeba brát v úvahu čas a místo". (1SM 57) Nešťastná praxe ignorování kontextu způsobila a stále způsobuje některým členům církve velké problémy.

Za třetí, zaměřte se na principy. Co je hlavní myšlenkou, kterou pisatelka v konkrétní pasáži zdůrazňuje? Například v roce 1894 napsala členům sboru v Battle Creeku ve státě Michigan a odsuzovala kupování jízdních kol (viz 8T 50–53). Princip, který se Ellen G. Whiteová snažila podpořit, bylo zodpovědné hospodaření s prostředky svěřenými Bohem, například penězi (v té době byla kola velmi drahá).

Za čtvrté, prostudujme si vše, co Ellen Whiteová k danému tématu napsala. Jednotlivé výroky je třeba chápat ve světle celého jejího díla. Během svého života vyjadřovala politování nad zneužíváním jejích spisů. Sama opakovaně upozorňovala, že její výroky bývají někdy vytrhávány ze souvislostí a používány k podpoře názorů, které nikdy nezastávala (1SM 44).

A konečně, ujistěte se, že Ellen G. Whiteová skutečně daná slova řekla. Mnoho citátů, které jsou jí připisovány, nikdy nenapsala. Nejjistějším způsobem, jak si ověřit, zda to, co čteme, pochází od Ellen Whiteové, je hledat odkaz na zdroj. Když ověříme, kde se daný text nachází, můžeme jej zkoumat pomocí výše uvedených principů.

V prorockých spisech Ellen G. Whiteové jsme dostali úžasný dar. Je velmi důležité, abychom je četli správně. Mohou být – a také jsou – požehnáním pro miliony lidí. Je tragické, když jsou zneužívány a nesprávně aplikovány.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/8.

Rozpoznání pravého proroka

Texty na tento týden

Da 10,7–19; Dt 13,1–5; Iz 8,20; J 11,25; Sk 15,36–39; Jr 28,9.15–17

Úvodní text

„Milovaní, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa.“ (1J 4,1)

Pravý diamant patří k nejcennějším drahokamům na světě. Existuje však řada materiálů, které se dají zpracovat tak, aby se mu velmi podobaly, ale jsou bezcenné. Jak lze tedy zjistit, zda je diamant pravý nebo ne? Nejlepším způsobem je ho otestovat. Některé testy lze provést v domácím prostředí pomocí jednoduchých prostředků. Jiné vyžadují vybavení a odborné znalosti. Často platí, že k potvrzení pravosti nestačí jeden test, ale je jich třeba více. Jen tak si můžeme být jisti, že diamant je pravý.

Diamant je jedním z nejpevnějších materiálů na zemi. Díky své tvrdosti má schopnost odolávat velmi vysokým teplotám a dramatickým teplotním změnám. Pokud chceme diamant podrobit zkoušce, můžeme ho zahřát zapalovačem nebo hořákem a pak vhodit do studené vody. Zatímco pravý diamant zátěž vydrží, falešný pravděpodobně popraská!

Dar proroctví je cennější než jakýkoli diamant. Právě proto Bible opakovaně vybízí, abychom každého, kdo o sobě tvrdí, že je Božím prorokem, pečlivě zkoumali. V této lekci budeme hledat biblické zásady, podle nichž lze rozpoznat pravého proroka od falešného.

Osnova lekce

Lekce se zaměřuje na biblické principy rozpoznávání proroků a ověřování jejich poselství. Uvidíme, že pravý prorocký dar musí být vždy v souladu s Písmem, vyvyšovat Ježíše Krista a přinášet duchovní ovoce, které vede ke spasení.

- Dt 13,1–5: Nadpřirozené projevy nejsou automatickým důkazem pravosti (neděle)
- Iz 8,19.20: Písmo je nejvyšším měřítkem každého prorockého poselství (pondělí)
- 1J 4,1–3: Pravý prorok vždy vyvyšuje Ježíše Krista a jeho dílo (úterý)
- Mt 7,16–20: Pravost proroka se pozná podle ovoce jeho života a služby (středa)
- Jr 18,7–10: Porozumění podmíněným proroctvím a Boží věrnost (čtvrtek)

NADPŘIROZENÉ PROJEVY

[1]Všechno, co vám přikazuji, budete bedlivě dodržovat. Nic k tomu nepřidáš a nic z toho neubereš. [2]Kdyby povstal ve tvém středu prorok nebo někdo, kdo hádá ze snů, a nabídl ti znamení nebo zázrak, [3]i kdyby se dostavilo to znamení nebo ten zázrak, o němž ti mluvil, když říkal: „Pojďme za jinými bohy," které jsi neznal, „a služme jim," [4]neuposlechneš slov takového proroka nebo toho, kdo hádá ze snů. To vás zkouší Hospodin, váš Bůh, aby poznal, zda milujete Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší. [5]Hospodina, svého Boha, budete následovat a jeho se budete bát, budete dbát na jeho přikázání a poslouchat ho, jemu budete sloužit a k němu se přimknete. (Dt 13,1–5)

Osobní studium

Během putování po poušti Hospodin mluvil ke svému lidu i o prorockém daru: „Řekl: ‚Poslyšte má slova: Bude-li mezi vámi prorok, já Hospodin se mu dám poznat ve vidění, mluvit s ním budu ve snu'" (Nu 12,6).

Prorocké poselství a povolání bývá často spojeno i s nadpřirozenými zkušenostmi, které převyšují chápání a představivost člověka. Prorok je osloven přímo Bohem, často prostřednictvím prorockých snů nebo vidění (např. Da 8,1; Iz 1,1; Sk 9,10), které mohou doprovázeny výraznými fyzickými projevy.

Jaké tělesné projevy zažil prorok Daniel, když měl vidění? Viz Da 10,7–19.

Daniel během vidění ztratil sílu a byl zcela závislý na Bohu. Přestože ti, kteří byli s ním, vidění neměli, pocítili Boží přítomnost natolik silně, že se zděšení rozutekli a schovali.

Bůh používá fyzické projevy, aby přitáhl pozornost k prorokovi a lidé si mohli všimnout prorockého poselství.

Co nás Dt 13,1–5 učí o prorockém daru?

Přestože viditelné projevy ukazují na přítomnost nadpřirozené moci, neznamená to automaticky, že člověk, který tyto jevy zažívá, je inspirován Bohem. Nadpřirozené věci může předvést i satan. Jeden důkaz sám o sobě nemůže stačit pro potvrzení prorocké služby. Tělesné projevy nestačí, je třeba prověřit učení a život proroka. Nadpřirozené projevy totiž nejsou zkouškou pravého prorockého daru. Abychom někoho mohli označit za Božího posla, musí mít všechny znaky, které popisuje Bible. Během dějin se totiž vyskytlo mnoho falešných proroků (viz Mt 7,15).

Aplikace

V některých kulturách jsou nadpřirozené úkazy běžnější než v jiných. Proč je důležité nepovažovat každý mimořádný jev automaticky za důkaz Božího působení?

SOULAD S BIBLÍ

[19]Řeknou vám: „Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců, kteří sípají a mumlají.“ Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se má ptát mrtvých? [20]K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře? (Iz 8,19.20)

Osobní studium

Ačkoli si my lidé často protiřečíme a klameme, Bůh nelže (viz Nu 23,19). Tuto skutečnost odhalují i poselství, která Bůh dává lidem prostřednictvím proroků. Jeho neměnná pravdomluvnost bude patrná i v prorockých poselstvích, která dává.

Co se o prorocích dozvídáme z Hospodinových slov v Iz 8,19.20?

Bible je vždy nejvyšším měřítkem každého jednání a všech slov, která o sobě tvrdí, že jsou inspirována. Prorocké poselství je třeba vždy ověřit na základě toho, co říká Bible. Pravý prorok nikdy nebude protiřečit biblické pravdě, nebude ji zlehčovat ani od ní odvádět. Proto je znalost Písma tak důležitá pro každého, kdo chce následovat Hospodina a nechce se nechat oklamat falešnými učiteli nebo proroky.

Ve Starém a Novém zákoně proroci často vyzdvihovali své předchůdce a odkazovali se na jejich spisy jako na měřítko vlastní prorocké služby. Bibličtí proroci odhalují nový, jasnější pohled na Boží plány a cestu spasení, ale nikdy nejsou v rozporu se základními principy a koncepty, které již Bůh v minulosti dal.

Co se z textů 2Pt 1,19–21; Ř 15,4 a Jk 1,17 můžeme dozvědět o Bohu a prorockých poselstvích, která nám dal v průběhu dějin?

Základ našeho pochopení plánu spasení vychází z prvního proroctví, které vyslovil samotný Hospodin v Gn 3,15. Obětní systém byl ilustrací tohoto plánu, ale podrobnosti o tom, jak Boží Beránek, Ježíš Kristus, přijde, jak bude žít a jak zemře za lidstvo, byly postupně objasňovány v pozdějších proroctvích. Biblický záznam ukazuje, že Bůh odhaluje pravdu tehdy, když je jeho lid schopen ji pochopit. To umožňuje, aby se chápání pravdy prohlubovalo s každou novou generací. Právě takto rozumíme podstatě „odhalování pravdy“ nebo „postupného zjevení“. Znamená to, že pozdější generace bude mít často hlubší pochopení Boží pravdy než generace předchozí.

Existuje však jeden klíčový bod, který je třeba vždy znovu zdůraznit: nová zjevení nikdy nebudou v rozporu s pravdou, kterou Bůh dal předtím.

Aplikace

Jak tě zkušenost s postupným poznáváním Boží pravdy vede k větší důvěře v Boží vedení? Jak můžeš dnes prosit Ducha svatého, aby tě vedl k hlubšímu porozumění Písmu ve správný čas?

KRISTOVO VTĚLENÍ

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16)

Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (2K 5,21)

Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít." (J 11,25)

[14]Protože máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držme se toho, co vyznáváme. [15]Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. (Žd 4,14.15)

Osobní studium

Podle 1J 4,1–3 je jedním ze základních měřítek pravého proroka jeho vztah k Ježíši Kristu. Zkouška víry v Ježíšovo vtělení rychle vyloučí lidi, kteří tvrdí, že jsou proroky, ale patří do různých jiných světových náboženství. Podobně by to bylo i s těmi, kdo tvrdí, že jsou věřící, ale nehlásí se k žádnému konkrétnímu náboženství. Bible říká, že „každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše, z Boha není" (1J 4,3).

Když Jan psal tyto verše, myslel na falešné učitele, kteří hlásali, že Ježíš nebyl lidskou bytostí, ale že se za člověka jen vydával. Tato zkouška však jde dál. Neříká jen to, že prorok by měl souhlasit s tím, že Ježíš byl skutečnou osobou, která žila na zemi. Tomu věří většina křesťanů. Jan se v té době zabýval konkrétním problémem, který byl v jeho době aktuální. Janova prorocká slova, přestože byla potřebná pro konkrétní situaci, však obsahují důležité pravdy i pro pozdější generace.

Co se o Ježíšovi dovídáme z veršů J 3,16; 2K 5,21; J 11,25; Žd 4,14.15; J 14,1–3?

Praví proroci musí věřit, že Ježíš byl vtělený Bůh, a přitom skutečný člověk. Musí také přijmout úplnou pravdu o Ježíši – o jeho poslání, bezhříšném životě, usmiřující smrti, vzkříšení a velekněžské službě v nebi a o jeho druhém příchodu. Jde o víc než jen o intelektuální souhlas s tím, že Ježíš žil na zemi. Ježíš musí být v centru prorokova učení, nejen nějakým přílepkem. Poselství proroka by mělo vést lidi k úzkému vztahu s Ježíšem, který dává spasení.

Prorocké slovo inspirované Duchem svatým je Božím světlem, které v nás rozhání tmu, dokud v našich srdcích nezazáří Ježíš jako jitřenka. Prorocký dar nás má vést ke spojení s Ježíšem a má nám k němu ukazovat cestu.

Proroci, kteří vyvyšují Ježíše (Sk 4,12), se nebudou snažit vytvářet si vlastní následovníky ani nebudou vyvyšovat sami sebe. Budou připraveni sloužit a nebudou zneužívat ty, ke kterým byli posláni. Zároveň, jak uvidíme zítra, Boží proroci byli lidé z masa a kostí – a tak jako my ostatní, i oni byli hříšníci, kteří potřebovali evangelium.

Aplikace

Ježíš je zároveň plně Bohem i plně člověkem, zemřel místo nás a nesl trest za naše hříchy. Proč je to pro naši víru tak zásadní? Co by se stalo s evangeliem, kdybychom některou z těchto pravd opustili?

DOBRÉ OVOCE

36Po nějaké době řekl Pavel Barnabášovi: „Navštivme opět naše bratry ve všech městech, kde jsme kázali slovo Páně, a podívejme se, jak se jim daří.“ 37Barnabáš chtěl s sebou vzít také Jana Marka. 38Pavel však nepokládal za správné vzít ho s sebou, poněvadž je opustil v Pamfylii a v práci s nimi nepokračoval. 39Vznikla z toho taková neshoda, že se spolu rozešli: Barnabáš vzal s sebou Marka a plavil se na Kypr... (Sk 15,36–39)

Osobní studium

V kázání na hoře (Mt 5–7) Ježíš nastínil základy křesťanské církve. Zdá se, že prorocká služba měla být součástí těchto základů. Nakonec Ježíš varoval před falešnými proroky slovy: „A tak je poznáte po jejich ovoci“ (Mt 7,20).

Kvalitu ovoce lze posoudit až po určité době. Tím, že vidíme prorokův charakter a sledujeme, jaké výsledky nese jeho poselství, můžeme zjistit, zda tento prorok přitahuje ostatní k Bohu, nebo je od něho odvádí.

Přečti si Jon 1,1–3; Sk 15,36–39 a Ga 2,11–14. Co se z těchto veršů dozvídáme o Božích služebnících a prorocích?

To, že je někdo prorokem, z něj nedělá automaticky bezhříšného nebo neomylného člověka. Na biblických příkladech Jonáše, Pavla, a dokonce i Petra vidíme chyby a charakterové nedostatky. Jedině Bůh je bez chyby. Každý z jeho služebníků je poznamenán hříchem a dopouští se chyb a selhání. Podobně jako my všichni, i proroci mají své slabosti, ale jejich život musí mít jasné nasměrování k Bohu. Proroci nesmějí znehodnocovat svou službu způsobem života, který je v rozporu s předávaným poselstvím.

Žádný prorok dokonale nenapodobuje Ježíšův příklad, ale pravý prorok je oddaný principům a životu zrcadlícímu Boží království (Mt 7,16–20). Na každého, kdo o sobě tvrdí, že je Božím poslem, a přitom jeho životní styl očividně odporuje poselství, které nese, bychom se měli dívat s podezřením.

Přestože je prorocké povolání náročné, mnozí proroci během své služby přinášeli „dobré ovoce“. Mojžíš úspěšně vedl Izrael přes nehostinnou poušť (Dt 34,10–12). Ageova věrnost povzbudila obyvatele Judska, aby začali s přestavbou druhého chrámu, která byla na devatenáct let pozastavena (Ag 1,12). Izajáš neochvějně sloužil během vlády čtyř judských králů, vedl lid bouřlivým obdobím a ukazoval na Mesiáše (Iz 53,4–6). Nemůžeme zapomenout ani na Danielovo upřímné vyznání (Da 9,15) nebo Jeremjášovu oddanost plnou slz (Jr 9,1). Přestože byli často pronásledováni a ponižováni, Boží proroci vždy projevovali upřímnou lásku k Bohu a k jeho lidu. Právě to bylo znakem jejich služby.

Aplikace

Stalo se ti, že ses zklamal v jednání nebo charakteru Božích služebníků ve tvém okolí? Jak důležité poučení si můžeš z této zkušenosti vzít?

NAPLNĚNÁ PROROCTVÍ

[7]Jednou promluvím proti pronárodu a proti království, že je vyvrátím, podvrátím a zničím. [8]Avšak odvrátí-li se onen pronárod od zla, jež páchal a proti němuž jsem mluvil, budu litovat toho, že jsem zamýšlel způsobit mu něco zlého. [9]Jindy promluvím o pronárodu a o království, že je vybuduji a zasadím. [10]Budou-li se však dopouštět toho, co je zlé v mých očích, a nebudou mě poslouchat, budu litovat toho, že jsem slíbil prokázat jim dobré věci. (Jr 18,7–10)

Osobní studium

Lidé si často představují proroka jako někoho, kdo předpovídá budoucnost. To je však jen jeden aspekt jeho služby. Poslání proroka je mnohem širší. Proroci vedou lidi k Božímu slovu a poskytují rady, varování a povzbuzení.

Proroci pomáhají lidem poznat budoucí události a připravit se na ně. Jaký je další důvod pro předpovídání budoucnosti? (Jr 28,9.15–17)

Splněné předpovědi jsou dalším způsobem, jak můžeme ověřit pravost proroka. To, co pravý prorok předpovídá ve jménu Hospodina, se nakonec naplní. „Nuže, promluví-li prorok jménem Hospodinovým a věc se nestane a nesplní, nepromluvil to slovo Hospodin. Opovážlivě je mluvil ten prorok sám; nelekej se toho" (Dt 18,22). Použití tohoto kritéria však není vždy jednoduché. Některá biblická proroctví jsou totiž podmíněná. Jejich naplnění závisí na tom, jak lidé zareagují na Boží výzvu.

Typickým příkladem je Jonášovo poselství v Ninive. Jeho prorocká slova se zdála být jasná a úderná: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno" (Jon 3,4). Přesto ke zničení města nedošlo. Proč?

Co se z úvodního textu (Jr 18,7–10) můžeme dozvědět o podmíněném proroctví?

Podmíněná proroctví jsou taková, jejichž naplnění závisí na tom, jak lidé reagují na Boží poselství. Pokud lidé změní svůj postoj a chování, předpovídaná událost se nemusí uskutečnit. Obyvatelé Ninive si Jonášovu předpověď vzali k srdci, pokořili se před Bohem a činili pokání, Proto Hospodin od zamýšleného soudu ustoupil (Jon 3,10). Když pozdější generace na toto prorocké varování zapomněly a Ninive se opět stalo zlým a krutým městem, Bůh ho zničil.

Bůh na rozdíl od nás zná budoucnost. Naše rozhodnutí ve velké míře určují naši budoucí realitu.

Aplikace

Přečti si J 14,1–3; Tt 2,13 a Zj 21,1–3. O jaké naději pro nás se mluví v těchto verších? Proč nám Ježíšova smrt zaručuje naplnění této naděje?

„OKUSTE A UZŘÍTE“

Přijetí prorockého daru Ellen Whiteové provázely od samého počátku podobné otázky a pochybnosti, jakým čelili mnozí bibličtí proroci. Již po prvním vidění Ellen G. Whiteové v prosinci 1844 někteří lidé zpochybňovali pravost jejího povolání. To vedlo adventisty zachovávající sobotu (později adventisty sedmého dne) k vypracování argumentů na podporu prorockého daru Ellen G. Whiteové.

Za prvé, nabídli teologické zdůvodnění existence daru proroctví v době konce. Argumentovali tím, že Bible podporuje novodobé projevy daru proroctví. Na základě Jl 3,1.2; Zj 12,17 a dalších textů Písma bude prorocký dar přítomný v „posledních dnech“ a měl se stát „identifikačním znakem“ pozůstatku Božího lidu. (Viz Pfandl Gerhard. „The Gift of Prophecy and God's Remnant Church“, *The Gift of Prophecy*, kap. 4.)

Za druhé, první adventisté si všimli, že dar Ellen Whiteové měl na věřící pozitivní vliv. Její prorocká vysvětlení například pomohla sjednotit věřící, kteří se zúčastnili konferencí o sobotě koncem čtyřicátých let 19. století. Pomohla urovnat spory a neshody při chápání důležitých biblických nauk. Její dar přinášel „dobré ovoce“ i v následujících desetiletích a její spisy měly velký vliv na formování společenství a věrouky adventistů sedmého dne.

Třetí argument pro obhajobu Ellen G. Whiteové se týká nadpřirozených prvků během jejího vidění. Jak jsme již uvedli, vykazovala během vidění nadpřirozené projevy – mimo jiné uváděla fakta a okolnosti, které jí nebyly známy, odhalovala budoucí události, projevovala nadlidskou sílu a nebyla schopna ovládat nebo ovlivňovat načasování svých vidění.

Adventisté sedmého dne i dnes zdůrazňují tyto argumenty podporující platnost daru Ellen G. Whiteové. Přestože jsou tyto argumenty opodstatněné, silným „důkazem“ jejího daru je osobní zkušenost s jejími spisy. Jak nabádal žalmista David: „Okuste a uzřete, že Hospodin je dobrý“ (Ž 34,9). Nejspolehlivější cestou ke zhodnocení její prorocké služby je proto studium jejích spisů spojené s modlitbou.

Jako vhodný začátek bývá doporučována kniha *Cesta ke Kristu* nebo její rozšířená varianta *Cesta k vnitřnímu pokoji*. Potom pokračujme pětidílnou sérií *Velké drama věků*, která sleduje téma velkého sporu od Genesis až po Zjevení.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/9.

Autorita proroka

Texty na tento týden

Ex 4,10–16; L 8,22–25; J 3,1–10; Sk 16,25–34; 1K 5,1–5; L 7,28

Úvodní text

„Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.“ (Žd 4,12)

Jedno nepřesné prohlášení, které zaznělo 9. listopadu 1989 v přímém televizním vysílání komunistické televize v NDR, způsobilo pád Berlínské zdi. Člen politbyra vládnoucí Socialistické jednotné strany Německa (SED) Günter Schabowski na tiskové konferenci oznámil, že občané Německé demokratické republiky budou moci vycestovat do Spolkové republiky Německo. Toto nařízení mělo začít platit až následující den a jen při splnění přísných podmínek a po zdlouhavém procesu. Když se ho jeden z reportérů zeptal, kdy tato změna pravidel vstoupí v platnost, Schabowski nejistě odpověděl: „Pokud je mi známo… platí to okamžitě, bez prodlení.“ Během několika minut začaly zástupy lidí proudit k hraničním přechodům ve snaze opustit NDR. Vždyť přesně tak to právě slyšeli v televizi z úst vysokého funkcionáře.

Různí mluvčí nebo představitelé společností dostávají pověření, aby mluvili jménem firmy, organizace, nebo dokonce země. Jak jsou na tom ti, kteří mluví jménem samotného Boha? Tento týden budeme zkoumat, odkud pochází autorita biblických proroků a jakou autoritu mají proroci, kteří nikdy nenapsali žádnou biblickou knihu, jako například prorok Nátan, Jan Křtitel a ano, i Ellen G. Whiteová.

Osnova lekce

Lekce ukazuje, že autorita proroka nepochází z jeho postavení, schopností ani osobnosti, ale z Boha, který jej povolává a posílá. Sleduje, jak se služba proroků projevovala v dějinách Starého i Nového zákona. Současně si připomeneme, že i proroci, jejichž spisy nejsou součástí biblického kánonu, podléhají nejvyšší autoritě Písma.

- Ex 3,13.14; 4,10–16: Hospodin povolává svého mluvčího a pomáhá mu překonat strach (neděle)
- L 8,22–25: Učedníci poznávají svrchovanou autoritu Božího Syna nad celým stvořením (pondělí)
- J 3,1–10: Boží slovo působí v lidském srdci skrze Ducha svatého (úterý)
- 1K 5,1–5: Uplatnění prorockého daru při ochraně a organizaci rané církve (středa)
- 1Kr 11,29–39; L 7,28: Poselství inspirovaných poslů jsou vždy podřízena svrchované autoritě Písma (čtvrtek)

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ BOŽÍ AUTORITY

[14]Bůh řekl Mojžíšovi: „JSEM, KTERÝ JSEM.“ A pokračoval: „Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám.“ [15]Bůh dále Mojžíšovi poručil: „Řekni Izraelcům toto: ‚Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.‘ To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení.“ (Ex 3,14.15)

Osobní studium

Pokud bys měl někomu dovolit, aby mluvil tvým jménem, zřejmě by musel mít tvou úplnou důvěru. Bylo by velmi důležité, aby dotyčný znal tvůj postoj a věrně ho vyjadřoval.

Přečti si text Ex 2,11–15 a Ex 3,1–3.10–14. Jak se Mojžíš během různých etap svého života připravoval na to, že se stane Božím mluvčím? A připravoval se vůbec?

Mojžíš strávil prvních čtyřicet let svého života získáváním toho nejlepšího vzdělání, jaké Egypt nabízel. To ho však nepřipravilo na to, aby se stal Božím poslem. Musel strávit dalších čtyřicet let na poušti jako pastýř, bez rozptylování okolním světem. V mnohém se musel odnaučit způsobu myšlení, který si osvojil na faraonově dvoře. Dříve než mohl vést Izrael ke svobodě, potřeboval poznat samotného Hospodina, jehož jménem měl jednat.

Přečti si text Ex 4,10–16. Co se z rozhovoru mezi Bohem a Mojžíšem můžeme dozvědět o způsobu povolání Božích poslů a o jejich službě?

Hospodin pověřil Mojžíše, aby hrál roli Boha, přičemž Áron měl převzít úlohu Mojžíšova mluvčího (Ex 4,16; viz Ex 7,1). Podobně jako v případě Mojžíše a Árona, Bůh pomáhá svým prorokům najít nejlepší způsob, jak zprostředkovat poselství, které jim svěřil.

Mojžíš věděl, že předtím selhal. Pamatoval si své poslední setkání s Izraelci, kteří zpochybnili jeho autoritu (Ex 2,14). Bůh velmi dobře rozuměl Mojžíšovým obavám a trpělivě mu pomáhal jeho strach překonat. Hospodin odpověděl na všechny Mojžíšovy otázky, reagoval na všechny jeho výmluvy. Mojžíš se však opakovaně bránil převzít velkou zodpovědnost, kterou mu Hospodin svěřil. Jeho obavy postupně přerostly až v nedůvěru. Svou neochotou zpochybňoval Boží schopnost ho použít. Právě tehdy Bůh vydal jednoznačný příkaz, aby neochotný Mojžíš přijal svěřené poslání (Ex 3,14–17).

Aplikace

Jaký dar ti Bůh svěřil? Jak se můžeš nejlépe připravit na službu, která s tímto darem souvisí?

JEŽÍŠOVA AUTORITA

[23]Když přišel do chrámu a učil, přistoupili k němu velekněží a starší lidu a řekli: „Jakou mocí to činíš? A kdo ti tuto moc dal?“ [24]Ježíš jim odpověděl: „Já vám také položím otázku; jestliže ji zodpovíte, i já vám povím, jakou mocí to činím. [25]Odkud měl Jan pověření křtít? Z nebe, či od lidí?“ Oni se mezi sebou dohadovali: „Řekneme-li ‚z nebe‘, namítne nám: ‚Proč jste mu tedy neuvěřili?‘ [26]Řekneme-li však ‚z lidí‘, máme obavy ze zástupu; vždyť všichni mají Jana za proroka.“ [27]Odpověděli tedy Ježíšovi: „Nevíme.“ Tu jim řekl i on: „Ani já vám nepovím, jakou mocí to činím.“ (Mt 21,23–27)

[1]Po těch slovech Ježíš pozvedl oči k nebi a řekl: „Otče, přišla má hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe, [2]stejně jako jsi učinil, když jsi mu dal moc nad všemi lidmi, aby vše, co jsi mu svěřil, dal jim: život věčný.“ (J 17,1.2)

Osobní studium

Co bylo základem Ježíšovy autority? Co bylo důkazem této autority? (Mt 21,23–27 a J 17,2)

Zatímco Ježíš učil, přišli k němu kněží a dožadovali se odpovědi, kdo mu dal autoritu vykonávat tuto službu. Ježíš totiž neabsolvoval žádnou z místních škol ani nezískal vzdělání v tradičních rabínských školách. Namísto přímé odpovědi na jejich otázky ukázal cestu k řešení tím, že se jich zeptal na nepopiratelnou autoritu, kterou projevoval Jan Křtitel. Tím, že odmítli odpovědět, popřeli Boží moc, která doprovázela Janovu službu. Zároveň tím odmítli autoritu Ježíše, kterého podobně jako Jana také poslal Bůh.

Co se o Ježíšově autoritě dozvídáme z následujících veršů? (Mt 7,28.29; Mk 1,21–27; L 8,22–25; L 9,1; J 5,25–27 a J 7,38)

Veškerá autorita patří Ježíši jako Stvořiteli (J 1,3) a Spasiteli lidstva (Ř 3,24). On je Božím Slovem. Božskou autoritu, kterou měl Ježíš během svého pozemského života a své služby, nemohl nikdo napodobit ani si ji sám vytvořit. Ježíšovo učení posluchače udivovalo, protože učil jako ten, kdo má autoritu (Mt 7,29).

Všechna evangelia zaznamenávají Ježíšovu nadpozemskou prorockou autoritu. Ježíš odpouštěl hříchy (Mk 2,10.11), vyháněl démony (Mk 3,15) a věděl, co si lidé myslí (J 2,24.25). Křísil mrtvé a nabízel věčný život (J 10,28). Během působení na zemi jako náš Vykupitel Ježíš uplatňoval moc, kterou mu dal Bůh Otec (J 17,2). V každém okamžiku byl závislý na Otci a spolupracoval s ním (J 5,19), přičemž se často odvolával na Písma, která o něm podle jeho slov svědčila. Ježíš měl absolutní autoritu a mohl jí proto pověřit i své učedníky (Mk 6,7). Jako Boží Slovo promlouval i skrze proroky (Zj 19,10).

Aplikace

Navzdory všem důkazům, které Ježíš předložil, ho někteří lidé neustále odmítali. Proč i nám hrozí, že padneme do stejné pasti?

AUTORITA PÍSMA

[1]Šefatjáš, syn Matánův, Gedaljáš, syn Pašchúrův, Júkal, syn Šelemjášův, a Pašchúr, syn Malkijášův, slyšeli slova, která mluvil Jeremjáš ke všemu lidu: [2]„Toto praví Hospodin: Kdo zůstane v tomto městě, zemře mečem, hladem nebo morem, ale kdo vyjde ke Kaldejcům, zůstane naživu a jako kořist získá svůj život, zůstane živ. [3]Toto praví Hospodin: Toto město bude určitě vydáno do rukou vojska babylónského krále a ten je dobude.“ [4]Proto řekli velmožové králi: „Nechť je ten muž usmrcen, vždyť oslabuje ruce bojovníků, kteří v tomto městě zbývají, i ruce všeho lidu, když jim mluví podobná slova. Ten muž neusiluje o pokoj pro tento lid, nýbrž o zlo.“ (Jr 38,1–4)

Osobní studium

Bible je výsledkem Božího zjevení, které Bůh lidem předal prostřednictvím inspirovaných proroků. Odpovídá na nejdůležitější otázky lidského života a zjevuje nám Boží charakter, jeho vůli i jeho plán s lidstvem. Právě skrze Písmo poznáváme smysl lidské existence i Boží záměr s naším životem. Bible je nejvyšším měřítkem pravdy, autoritou, podle níž máme posuzovat své jednání i svá rozhodnutí. Je základem křesťanského názoru na svět a měřítkem víry i života.

Boží slovo můžeme buď přijmout, nebo odmítnout, a vůbec přitom nemusíme zacházet do extrému jako král Jójakím, který prorocký svitek spálil (viz Jr 36,22–27). Stejně problematické je i Bibli jednoduše ignorovat – tvrdit, že jí věříme, ale nežijeme podle ní. Naopak když Boží slovo objevíme a přijmeme, může nás proměnit podobně jako krále Jóšijáše, který se po nalezení knihy Zákona obrátil k Hospodinu a vedl k duchovní obnově celý národ (viz 2Kr 22,10–13).

Dnes lidé k Písmu často přistupují tak, že v něm hledají chyby nebo se mu vysmívají. Někteří vnímají Bibli jako něco, co není v souladu se současnými společenskými nebo kulturními trendy (obvykle není a ani by neměla být). Mnozí ji znevažují, protože odporuje vědeckým poznatkům.

Ani mezi křesťany však není neobvyklé, že Bibli používají především k obhajobě vlastních teologických názorů, místo aby jí dovolili proměňovat svůj život. Další ji vykládají takovým způsobem, že jí upírají historickou věrohodnost nebo praktickou autoritu pro každodenní život.

Jedním z nejjednodušších a možná i nejčastějších způsobů odmítání autority Písma je prostě to, že si na jeho čtení nenajdeme čas. Bible zůstává zavřená a její poselství nemá možnost ovlivňovat naše myšlení ani náš život.

Jaký vliv mělo mluvené Boží slovo v následujících situacích? Viz Jr 38,1–4; J 3,1–10; Sk 16,25–34.

V dávných dobách byly psací potřeby vzácné a drahé. Mnozí lidé navíc neuměli číst, proto mělo tak mimořádný význam mluvené Boží slovo, které znělo přímo z úst jeho proroků.

Působením Ducha svatého může Boží slovo, ať už mluvené, nebo psané, proniknout do srdce, odhalit hřích a přinést změnu a obnovu. Slovo nás volá k pokání a poslušnosti (Sk 5,29; viz také Žd 4,12). A to je často důvod, proč ho mnozí lidé odmítají. Nelíbí se jim nároky, které klade na jejich život.

Aplikace

Jak můžeš dnes v modlitbě naplno otevřít své srdce působení Ducha svatého, aby v tobě obnovil bezvýhradnou důvěru v Boží vedení?

PROROCKÝ DAR PŘI VEDENÍ BOŽÍHO LIDU

[1]Dokonce se proslýchá, že je mezi vámi případ smilstva, a to takový, jaký se nevyskytuje ani mezi pohany, že totiž kdosi žije s ženou svého otce. [2]A vy jste přitom nadutí, místo abyste se raději zarmoutili; odstraňte ze svého středu toho, kdo to udělal. [3]Neboť já, ač tělem vzdálen, duchem však přítomen, vyslovil jsem již soud nad tím, kdo se toho dopustil, jako bych byl s vámi – [4]a to ve jménu Pána Ježíše Krista. Až se shromáždíte – já budu duchem s vámi a bude s námi i moc našeho Pána Ježíše – [5]vydejte toho člověka satanu ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně. (1K 5,1–5)

Osobní studium

Text Oz 12,14 jasně říká: „Skrze proroka vyvedl Hospodin Izraele z Egypta, skrze proroka nad ním držel stráž." Ochrana a vedení Božího lidu byly určující a nezbytnou součástí služby biblických proroků.

Při čtení textů jako Sd 4,4–8; 2Pa 20,14–17; Ex 12,1–3 a Dt 1,9–16 vidíme, že proroci zaujímali klíčové místo při zjevování Boží strategie vedení jeho lidu. V dobách války a krize byli prostředníky, skrze které Bůh svému lidu i jeho vůdcům dával pokyny, povzbuzení a naději, jak to vidíme například u Debory nebo Jachazíela. Proroci také předávali pokyny týkající se bohoslužby a svátků (Ex 12,1–3). Jindy jim Bůh svěřoval poselství týkající se správy národa. Stručně řečeno, žádná oblast života Izraele nestála mimo dosah Božího usměrňování a vedení prostřednictvím jeho vyvolených poslů.

V jakých konkrétních oblastech pomáhal prorocký dar při organizaci a vedení rané křesťanské církve? Viz Sk 6,1–7; 1K 5,1–5; 1K 7,10–16; Tt 1,5.

Představ si, že zakládáš novou organizaci bez pravidel a bez jasně určeného vedoucího. Taková organizace by dříve nebo později narazila na vážné problémy. V určitém smyslu se v podobné situaci nacházela i raná křesťanská církev. Ježíš vystoupil na nebesa a už nebyl se svými učedníky. Zanechal jim jasné poslání: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření" (Mk 16,15). Přestože si vyvolil dvanáct apoštolů, neexistovala ještě jasná organizační struktura, která by církvi pomohla naplňovat její poslání.

Raná církev musela řešit řadu praktických i duchovních otázek. Bylo třeba vytvořit organizační uspořádání církve, stanovit zásady pro misijní práci a zároveň rozpoznávat a odsoudit falešné učení i případy nemravného jednání mezi věřícími. Prorocký dar, který v církvi působil, sehrál při jejím vedení, ochraně a upevňování naprosto zásadní roli (Sk 13,1.2). Ve skutečnosti si lze jen stěží představit, jak by se raná církev mohla rozvíjet bez prorockého daru, který pomáhal budovat pevné základy a posouval ji vpřed v plnění jejího poslání.

Aplikace

Někteří lidé se zdají být skeptičtí vůči „organizovanému náboženství". Bez ohledu na obtíže, jaké jsou výhody toho, že jsi součástí organizované církevní struktury? Co můžeš dát a co získat tím, že jsi součástí něčeho, co tě přesahuje?

KANONIČTÍ A NEKANONIČTÍ PROROCI

Příběhy krále Davida jsou od začátku až do konce zapsány v příbězích Samuela, vidoucího, v příbězích proroka Nátana a v příbězích Gáda, jenž měl dar vidění... (1Pa 29,29)

O ostatních příbězích Šalomounových, prvních i posledních, se píše, jak známo, v příbězích proroka Nátana, v proroctví Achijáše Šíloského a v prorockých viděních vidoucího Jeeda proti Jarobeámovi, synu Nebatovu. (2Pa 9,29)

Osobní studium

Co se z úvodních veršů (1Pa 29,29 a 2Pa 9,29) dozvídáme o některých prorocích?

Existovalo mnoho proroků, jako například Nátan, Gád, Achijáš a Jeedo, kteří byli uznávanými proroky, ale jejich knihy se nestaly součástí Bible.

Přečti si texty 1Kr 11,29–39 a L 7,28. Co tyto texty říkají o autoritě nekanonických proroků?

Nevíme, proč Bůh rozhodl, aby se prorocké spisy některých proroků staly součástí Bible, zatímco jiné byly vynechány. Víme však, že Bůh inspiroval i nekanonické proroky, jejichž spisy se součástí Písma nestaly. Bible učí, že duchovní dary, včetně daru proroctví, budou v církvi působit až do konce dějin. Předpovídá, že se objeví další proroci, k jejichž službě je povolá Bůh, „aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti" (Ef 4,12.13). A budou pomáhat, „než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný" (Jl 3,4).

Poté, co se David dopustil cizoložství a vraždy, poslal k němu Bůh proroka Nátana, aby jej napomenul (2S 12,7–14). Přestože Nátan nenapsal žádnou biblickou knihu, David nezpochybnil jeho prorockou autoritu.

Autorita proroka tedy není založena na tom, zda byla jeho kniha zařazena do biblického kánonu, ale na tom, že jeho poselství pochází od Boha. Zároveň však všichni praví nekanoničtí proroci – zvláště ti, kteří působili až po uzavření biblického kánonu, jako například Ellen Whiteová – uznávali nejvyšší autoritu Písma. Jejich poselství muselo obstát ve světle Bible a nikdy ji nemohou nahradit jako zdroj víry a učení. Nakolik se těmito jejími slovy skutečně jako církev řídíme? Jak se ti daří řídit se touto radou ve tvém životě?

Aplikace

„Pán si přeje, abyste studovali Bibli. Nedal žádné další světlo, které by mělo nahradit jeho Slovo. Toto světlo má přivést zmatenou mysl zpět k jeho Slovu, které – je-li přijímáno a vnitřně osvojováno – je životodárnou silou pro člověka." (3SM 29)

MLUVIT S AUTORITOU

Proroci k nám promlouvají s autoritou a naléhavostí, protože si je Bůh vyvolil za své posly. Rozlišujeme kanonické proroky, jejichž spisy jsou součástí Bible, nekanonické proroky, jejichž spisy do biblického kánonu zařazeny nebyly, a proroky, kteří působili až po uzavření biblického kánonu. Všichni byli Bohem inspirováni a jejich poselství nesla pečeť Boží autority.

Ellen Whiteová patří do třetí skupiny, tedy mezi nekanonické proroky, kteří se objevili až v nedávné době. Adventisté sedmého dne nepovažují její spisy za doplněk k Bibli ani za její rovnocennou součást. Její spisy jsou však důležité a mluví s autoritou. Samotná Ellen G. Whiteová napsala: „V dopisech, které píšu, i ve svědectvích, která vydávám, vám předkládám to, co mi Pán ukázal. Nepíšu jediný článek, který by vyjadřoval pouze mé vlastní myšlenky. Jsou to věci, které mi Bůh zjevil ve vidění – vzácné paprsky světla zářící z jeho trůnu." (1SM 29)

Stejně jako Bible také Ellen Whiteová poukazuje na realitu hříchu a na to, jak moc potřebujeme Ježíše – jedinou naději na věčný život, která je díky milosti darována všem, kteří si ho vírou přivlastňují. To je další silné téma jejích poselství.

Prostřednictvím jejích poselství (nebo spíše Božích poselství jejím prostřednictvím) vidíme boj mezi dobrem a zlem, který začíná vzpourou Lucifera v nebi a pokračuje až do konce času, kdy budou hřích a zlo spolu se satanem a jeho padlými anděly navždy odstraněny. Její spisy poskytují pohled na biblické principy v kontextu doby konce. Mluví například o nebezpečí spojování církve se státem a o důležitosti náboženské svobody. Varuje před morálním úpadkem společnosti a vyzdvihuje trvalou platnost Božího zákona. Přestože adventistické chápání například „znamení šelmy" rozhodně není založeno na jejích spisech, její slova nám poskytují cenný pohled na závěrečné události.

Velkou pozornost věnuje také praktickému křesťanskému životu. Její poselství o spiritualitě, zdraví, vzdělávání, rodinných vztazích, výchově a křesťanské etice pomohla mnohým lidem změnit jejich životní styl a vést kvalitnější život v mnoha oblastech.

Spisy Ellen G. Whiteové nejsou v Bibli, ale Bůh ji použil k tomu, aby vedla věřící, kteří žijí v závěrečných dnech dějin země. Její spisy i dnes promlouvají s prorockou autoritou a naléhavostí.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/10.

Proroci v rozhodujících chvílích

Texty na tento týden

2Pt 2,5; Sd 4,4–16; 1Kr 18,21.38.39; Iz 59,1–4; Neh 9,30; Zj 1,1–3

Úvodní text

„Ovšem, Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům.“ (Am 3,7)

Od pádu do hříchu mají lidé sklony dát přednost pomíjivým hříšným požitkům před věčným životem s Ježíšem. Bůh tuto smutnou skutečnost dobře zná, přesto nás miluje a činí vše pro naši záchranu.

Proto v rozhodujících obdobích dějin Bůh jednal pozoruhodným způsobem ve prospěch svého lidu prostřednictvím služby proroků. A když lidé jeho úsilí opakovaně odmítali, varoval je před soudem.

Hospodin prostřednictvím svých proroků oznamuje své záměry dříve, než je uskuteční (Am 3,7). Pokud lidé činí pokání, je připraven odpustit.

Stejným způsobem Bůh komunikuje se svým lidem i dnes. Je proto logické očekávat, že bude mluvit ke svému lidu v závěru dějin stejně, jako k němu promlouval v minulosti.

Tento týden se budeme věnovat klíčovým obdobím dějin spasení, ve kterých Bůh použil proroky, aby objasnil svou vůli nejen vyvolenému lidu, ale i celému světu. Zamyslíme se nad úlohou inspirované služby Ellen Whiteové v důležitých momentech rozvoje adventního hnutí.

Osnova lekce

Lekce odhaluje, jak Hospodin v rozhodujících chvílích dějin povolával své proroky, aby jejich prostřednictvím oznámil svůj záměr. On sám oznamoval svou vůli, projevoval milost a trpělivě vedl svůj lid k upřímnému pokání. Služba proroka zůstává klíčovým prostředkem Boží komunikace s lidstvem i spolehlivým průvodcem jeho lidu v době konce.

- Gn 6,9; Žd 11,7; 2Pt 2,5: Hospodin zachraňuje spravedlivé a varuje svět před zkázou (neděle)
- Sd 4,4–16; Sd 5,1–5: Prorokyně Debora vede Boží lid k vítězství a chvále (pondělí)
- 1Kr 18,21.38.39; Sd 2,16–19: Elijášova výzva na hoře Karmel dovede lid k pokání (úterý)
- 2Pa 36,15; Iz 59,1–4: Boží trpělivost a soucit provázejí národ ve vyhnanství (středa)
- Zj 1,1–3: Apoštol Jan přináší čekající církvi prorocké zjevení naděje (čtvrtek)

VAROVÁNÍ PŘED KATASTROFOU

Toto je rodopis Noeho: Noe byl muž spravedlivý, bezúhonný ve svém pokolení; Noe chodil s Bohem. (Gn 6,9)

Noe věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře. (Žd 11,7)

Ani starý svět neušetřil, nýbrž zachoval jen Noeho, kazatele spravedlnosti, spolu se sedmi jinými, když uvedl potopu na svět bezbožných. (2Pt 2,5)

Osobní studium

Bůh touží zachránit lidstvo. I po pádu člověka do hříchu se snažil obnovit vztah s Adamem a Evou. Po určitou dobu lidé stále ještě vzývali „jméno Hospodinovo" (Gn 4,26). S přibývajícími generacemi však postupně klesal počet těch, kteří chodili s Bohem. Ti, kteří pokračovali v následování Boha, svědčili o jeho dobrotě, odsuzovali hříchy lidí kolem sebe a varovali před následky jejich jednání.

V Noemově době však byli obyvatelé země tak zkažení, že se je Bůh rozhodl vyhladit (Gn 6,5–7). Noe jako „kazatel spravedlnosti" (2Pt 2,5) nepochybně varoval každého, kdo byl ochoten naslouchat, před přicházející zkázou. Bůh dal Noemovi také pokyny ke stavbě archy k záchraně všech, kteří by poslechli jeho varování a činili pokání.

V jakém smyslu byl podle úvodních veršů Noe „kazatelem spravedlnosti" (Žd 11,7; 2Pt 2,5 a Gn 6,9)?

Potopa byla klíčovým momentem v lidských dějinách. Záznam o ní se opakovaně objevuje ve Starém i Novém zákoně jako příklad hloubky lidské zkaženosti a velikosti úžasné Boží milosti. Boží spravedlnost se projevuje jak v jeho soudu nad hříšným stvořením, tak v záchraně všech, kteří přijali spasení.

„V podmínkách panující zkaženosti snažili se Metuzalém, Noe a mnozí jiní udržovat vědomí pravého Boha a zastavit příval mravní zkázy. Sto dvacet let před potopou zjevil Bůh Noemovi prostřednictvím svatého anděla svůj úmysl a nařídil mu, aby zbudoval archu. Při stavbě archy měl Noe kázat, že Bůh sešle na zemi povodeň, aby zahubil bezbožníky. Ti, kdož uvěří poselství a připraví se na tuto událost tak, že se budou kát a polepší se, naleznou odpuštění a budou spaseni." (PP 92; PP 58)

Bůh nejen řekl Noemovi o potopě a zachránil posádku korábu, ale uzavřel také s ním a s celým stvořením smlouvu, ve které zaslíbil, že už nikdy nezničí svět vodou (Gn 9,8–17). Každá duha v sobě nese příslib a naději vykoupení.

Aplikace

Až příště uvidíš na obloze duhu, připomeň si Boží zaslíbení, které symbolizuje. Proč nám přináší pokoj a jistotu vědomí, že Bůh vždy plní své sliby?

„MATKA V IZRAELI“

[1]Onoho dne zpívala Debóra a Bárak, syn Abínoamův: [2]Vlas bojovníků v Izraeli volně vlaje, že se dobrovolně sešel lid, dobrořečte Hospodinu! [3]Slyšte, králové, poslouchejte, hodnostáři, já budu pět Hospodinu, já mu budu zpívat, zpívat žalmy Hospodinu, Bohu Izraele. [4]Hospodine, když jsi táhl ze Seíru, když jsi vykročil z Edómského pole, země se třásla, z nebes kanuly krůpěje, ano, z oblaků kanuly krůpěje vod. [5]Hory se zapotácely před Hospodinem, Bohem ze Sínaje, před Hospodinem, Bohem Izraele. (Sd 5,1–5)

Osobní studium

Po vysvobození Izraelců z egyptského otroctví jim Bůh daroval kanaánskou zemi. Zaslíbil jim hojné požehnání, budou-li zachovávat jeho zákony a přikázání. Zároveň je varoval, že porušení smlouvy s ním přinese utrpení a zkázu (Dt 27–30). Po Jozuově smrti se Izraelci odvrátili od zachovávání smlouvy. Následkem toho se dostali pod nadvládu okolních národů. V zoufalství pak volali k Hospodinu a prosili o pomoc. Odpovědí bylo, že jim „povolával Hospodin soudce, aby je vysvobozovali z rukou plenitelů“ (Sd 2,16). Posílal také proroky, aby povzbuzovali Izraelce k obnovení smlouvy s Bohem a aby je posilovali v boji proti utlačovatelům.

Přečti si Sd 4,4–16 a Sd 5,1–5. Co udělala Debóra pro Izrael?

Debóra sehrála klíčovou prorockou roli, když předala Boží poselství Izraeli a Barákovi, který jako velitel svolával vojsko. Právě Debóra dala Bárakovi signál k zahájení bitvy, když prohlásila: „Připrav se, toto je den, kdy ti Hospodin vydal Síseru do rukou. Hospodin sám vytáhl před tebou“ (Sd 4,14).

Role Debóry jako soudkyně v Izraeli byla mimořádně významná. Její vedení a víra v Boží zaslíbení vítězství dodaly izraelským bojovníkům odvahu postavit se nepříteli. Barákovy schopnosti vojenského velitele a jeho ochota, byť zpočátku váhavá, vést izraelskou armádu byly důležité, ale nebyly tím hlavním důvodem izraelského vítězství.

Právě zde nacházíme snad nejdůležitější poselství příběhu o prorokyni Debóře a veliteli Bárakovi. Uprostřed oslav ohromujícího vítězství vedly společenství k oslavě Hospodina právě dva nejmocnější lidé v Izraeli – soudkyně a vítězný velitel. V tom spočívá podstata skutečného duchovního vedení.

Prorocká služba Debóry svědčí o Boží věrnosti v době úzkosti a útlaku. Když dostala od Boha poselství pro Báraka, nepochybovala, zda se podaří svolat dostatečný počet vojáků, ani neargumentovala tím, že Izraelci jsou příliš slabí na to, aby zvítězili. S důvěrou předala Boží poselství a povzbudila Báraka, aby odložil své pochybnosti a spolehl se na Boží vedení.

Aplikace

Jak se můžeme naučit důvěřovat Bohu i v době, kdy okolnosti nevypadají nadějně?

VÝZVA K POKÁNÍ

[21]Tu přistoupil Elijáš ke všemu lidu a řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ Lid mu neodpověděl ani slovo. […] [38]I spadl Hospodinův oheň a pozřel zápalnou oběť i dříví, kameny i prsť, a vodu z příkopu vypil. [39]Když to všechen lid spatřil, padli na tvář a volali: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“ (1Kr 18,21.38.39)

Osobní studium

Přečti si Sd 2,16–19. Jaké postoje v Izraeli se opakují ve zmíněných verších? Proč?

Ustanovením krále na žádost lidu (1S 8) skončilo v Izraeli období soudců. Tím však ještě více vzrostl význam proroků, kteří měli krále, vůdce národa i lid napomínat, vést a usměrňovat.

Během vlády krále Achaba poslal Bůh Elijáše s poselstvím o soudu: nebude pršet, protože Izraelci opustili „Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly“ (1Kr 18,18). Místo toho, aby Achab činil pokání, pokoušel se Elijáše najít a zabít. Bůh však proroka chránil (1Kr 18,10–12). Když se Elijáš ve třetím roce hladomoru konečně postavil před krále, Achab ho obvinil z nedostatku deště (1Kr 18,17)!

Elijáš pak svolal celý Izrael k rozhodujícímu střetu mezi Bohem a Baalovými proroky (1Kr 18,19).

Co říká úvodní text (1Kr 18,21.38.39) o Elijášově výzvě? Jak celá situace skončila?

Boží zásah v podobě ohně padajícího z nebe spolu s Elijášovým prorockým poselstvím hluboce ovlivnil Boží lid a přivedl ho k pokání. Podobně jako Izraelci, kteří se zdráhali naplno odevzdat Bohu, i my žijeme v kultuře, která odmítá Boha jako Stvořitele a Vykupitele. Místo toho, abychom sloužili jako Boží svědci a vedli ostatní k věrnosti Hospodinu, často se vyhýbáme svému povolání tím, že následujeme své vlastní touhy, podobně jako to dělal Izrael.

Bůh varuje, že právě to vede ke zmatku, bolesti a nakonec ke smrti. Budeme-li však poslouchat jeho hlas, pak se splní slova proroka: „Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí“ (Iz 58,11).

Aplikace

Naše hříšná přirozenost nás vede ke vzpouře vůči Bohu. Jaká rozhodnutí bychom měli učinit, abychom tomuto směřování nepodlehli?

NADĚJE VE VYHNANSTVÍ

Hospodin, Bůh jejich otců, k nim nepřetržitě posílal své posly, protože měl soucit se svým lidem i se svým příbytkem. (2Pa 36,15)

[1]Hle, Hospodinova ruka není krátká na spasení, jeho ucho není zalehlé, aby neslyšel. [2]Což to nejsou vaše nepravosti, které vás oddělují od vašeho Boha? A vaše hříchy, které způsobily, že skryl tvář před vámi, a neslyší? [3]Vždyť vaše dlaně jsou poskvrněny krví, vaše prsty nepravostí, vaše rty mluví klam, váš jazyk přemílá podlosti. [4]Nikdo nevolá po spravedlnosti, nikdo se nezastává pravdy. Doufají v nicotu a šalebně mluví, plodí trápení a rodí ničemnosti. (Iz 59,1–4)

Osobní studium

Po Elijášovi poslal Bůh mnoho dalších proroků, aby potěšovali, varovali a učili jeho lid. Království Izraele a Judska však upadla do takové zkaženosti, že je Bůh přirovnal k Sodomě a Gomoře (Iz 1,9.10). Boží lid zpychl, stal se chamtivým a uctíval modly. Utlačovali dělníky, vdovy, sirotky i cizince, kteří k nim přišli hledat pomoc. (O Boží odpovědi na selhání Izraele si přečti v Iz 58.) Nakonec Boží soud přivedl Izrael do asyrského zajetí (2Kr 17,1–6) a Judsko do babylónského vyhnanství (2Kr 24, 25).

Přestože Bůh svůj lid trestal, nenechal ho bez pomoci. Opakovaně k němu posílal proroky, například Ezechiela a Daniela, aby mu dodávali naději do budoucnosti.

Přečti si úvodní verš Iz 59,1–4 a Neh 9,30. Co se z těchto veršů dozvídáme? Jsou tato slova aktuální i dnes?

Království Izraele a Judska nesla následky svých hříchů během celých svých dějin. Tím, že se lidé odvrátili od Boha, opustili bezpečí jeho péče a přivolali na sebe Hospodinův soud. Bůh netoleruje útlak ani modlářství, přesto neposlal národ do exilu hned po prvním provinění. Bůh pracoval se svým lidem a prostřednictvím svých proroků je prosil a vyzýval, aby činili pokání a vrátili se k němu. Lidé však odmítli poslouchat. Je až ohromující, jak dlouho se Hospodin snažil odvrátit svůj lid od jeho hříchů. Po staletí se je Bůh snažil oslovit prostřednictvím jednoho proroka za druhým a vydával varování za varováním.

Sám Ježíš to vyjádřil nejlépe: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě posláni; kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste!“ (Mt 23,37).

Ani ve vyhnanství Bůh nikdy nenechal svůj zotročený národ bez naděje. Navzdory jejich neustálým selháním Hospodin zaslíbil: „Vykupitel přijde k Sijónu, k těm, kdo se v Jákobovi odvrátili od nevěrnosti“ (Iz 59,20).

Aplikace

Přestože se Izraelci od Hospodina odvraceli, on jim zůstával věrný. Proč? Jakou zkušenost máš s Boží věrností a láskou ve svém životě? Jak by vypadal tvůj život, kdyby Bůh nebyl tak trpělivý a milující?

PROROK PRO DOBU ČEKÁNÍ

[1]Zjevení, které Bůh dal Ježíši Kristu, aby ukázal svým služebníkům, co se má brzo stát; naznačil to prostřednictvím anděla svému služebníku Janovi. [2]Ten dosvědčil Boží slovo a svědectví Ježíše Krista, vše, co viděl. [3]Blaze tomu, kdo předčítá slova tohoto proroctví, a blaze těm, kdo slyší a zachovávají, co je tu napsáno, neboť čas je blízko. (Zj 1,1–3)

Osobní studium

K čemu byl povolán Jan podle úvodního textu (Zj 1,1–3)?

První křesťané žili v očekávání zaslíbeného Ježíšova návratu. Apoštol Jan viděl Krista vystupovat v oblacích a slyšel anděla vysvětlovat, že se Spasitel vrátí stejným způsobem (Sk 1,10.11). Nyní raná církev stála před otázkou. Ano, Ježíš řekl, že se vrátí. Ale kdy?

Během svého vyhnanství na ostrově Patmos zaznamenal Jan zaslíbení Ježíšova druhého příchodu: „Hle, přichází v oblacích! Uzří ho každé oko, i ti, kdo ho probodli" (Zj 1,7). Jan přijal i rozsáhlé zjevení událostí, které budou předcházet konci času. Kromě povzbuzení a napomenutí pro sedm sborů (Zj 2 a 3) tato odhalení obsahovala také vidění soudu (Zj 14,6–12), konce světa (Zj 20), druhého příchodu Krista (Zj 14,14–16) a nového stvoření světa (Zj 21).

Apoštol Jan se čtenářům představil: „Já, Jan, váš bratr, který má s vámi účast na Ježíšově soužení i kralování a vytrvalosti..." (Zj 1,9). Věděl, co to znamená trpět – nejen kvůli dlouhému čekání, ale také kvůli pronásledování, které přišlo jako důsledek zvěstování Božího slova a svědectví o Ježíši Kristu.

Celou knihou Zjevení se opakovaně ozývá výzva, aby se Jan díval a zapisoval, co viděl. Jan skutečně zaznamenal vše, co slyšel a viděl. V poslední kapitole píše: „To jsem slyšel a viděl já, Jan" (Zj 22,8). Stal se prorockým svědkem událostí posledních dnů a dostal pověření předat věřícím to, co mu bylo ukázáno ve vidění (Zj 22,16). Připomíná tak Jana Křtitele, který v rozhodující chvíli dějin země ohlašoval první příchod Ježíše Krista (J 1,6–8).

I my jsme povoláni svědčit podobně jako Jan. I my máme vydávat svědectví o Ježíši Kristu (Zj 19,10) – to svědectví, které o sobě Ježíš vydal prostřednictvím proroků. Možná nebudeme mít vidění jako Jan, ale můžeme trpělivě čekat na Kristův návrat a svědčit o jeho působení v našem životě a očekávat na znamení našeho vysvobození.

Aplikace

Přemýšlej o světle, které jsi ve svém životě dostal. Jaká zodpovědnost z toho pro tebe vyplývá?

PROROCKÝ HLAS

Během celých dějin Bůh promlouval k lidem prostřednictvím svých proroků. Platilo to zejména v rozhodujících historických chvílích. Právem tedy můžeme očekávat, že Bůh bude mluvit ke svému lidu i v době konce.

Když Millerovi stoupenci 22. října 1844 prožili velké zklamání, Bůh povolal Ellen Whiteovou do prorocké služby a svěřil jí poselství pro zklamané věřící. Její první vidění mělo za cíl potěšit je v jejich zoufalství.

Dalším významným mezníkem bylo zahájení vydávání publikací o druhém příchodu a oficiální zformování adventistů zachovávajících sobotu do náboženské společnosti. Díky publikacím a evangelizaci se počet těchto adventistů do 60. let 19. století rozrostl na několik tisíc členů. Bylo nutné vytvořit organizační strukturu, která by umožnila účinněji šířit poselství tří andělů (Zj 14,6–12). Přestože někteří měli proti myšlence organizace výhrady, Bůh použil Ellen Whiteovou, aby tento krok podpořila. Dne 21. května 1863 byla oficiálně založena Církev adventistů sedmého dne.

Ve stejném roce Bůh prostřednictvím daru proroctví podpořil mezi věřícími zdravotní reformu. Většina adventistů sedmého dne se tehdy netěšila dobrému zdraví ani nežila zdravě. Díky dvěma rozsáhlým viděním Ellen G. Whiteové o zdraví v letech 1863 a 1865 se to změnilo. Adventisté sedmého dne se stali propagátory zdravého životního stylu.

Od 70. do 90. let 19. století Ellen Whiteová pomáhala rozvíjet adventistický vzdělávací systém. Její filozofie vzdělávání celého člověka, zahrnující tělesnou, duchovní i duševní oblast, se postupně ujala a byla zavedena do praxe. Jak sama zdůraznila: „Pravé vzdělávání znamená víc než jen vystudovat určitý obor, více než se připravit jen pro tento život. Týká se totiž celé lidské bytosti a celé její dosažitelné existence. Je to harmonický rozvoj fyzických, duchovních a duševních sil.“ (Ed 13; Vých 9)

V 80. letech 19. století sehrála Ellen G. Whiteová rozhodující roli při nastolení rovnováhy v adventistické teologii spasení. Zdůrazňovala ústřední postavení Boží milosti a ospravedlnění z víry v rámci jedinečného důrazu adventistů na Boží zákon. V letech 1901 až 1903 pomáhala změnit organizační strukturu, aby církev lépe plnila své poslání ve světě.

Stručně řečeno, bez její služby by neexistovala Církev adventistů sedmého dne v takové podobě, v jaké ji známe dnes. V rozhodujících chvílích byla skutečným Božím poslem.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/11.

Prorocký dar v době konce

Texty na tento týden

Jl 3,1–5; Sk 2,1–21; Ef 4,11–14; Zj 12,17; Zj 19,10; Sk 2,36–42

Úvodní text

„I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Rovněž na otroky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha.“ (Jl 3,1.2)

V některých právních předpisech najdeme ustanovení o časově omezené účinnosti. Jedná se o doložku, která stanoví automatické pozbytí platnosti určitého zákona nebo jeho části k předem stanovenému datu. Taková ustanovení jsou součástí právních předpisů z různých důvodů. Vláda nebo parlament mohou například přijmout opatření, která v době národního ohrožení omezí práva občanů. Ustanovení o ukončení platnosti pak slouží jako pojistka, aby se občanům automaticky vrátila práva, která jim byla dočasně odebrána.

Při našem studiu jsme se věnovali tomu, jak Duch svatý v minulosti uděloval dar proroctví a působil prostřednictvím tohoto daru. Jak je to však s darem proroctví dnes? Existuje v souvislosti s darem proroctví nějaké „ustanovení o ukončení platnosti“? Existuje nějaký čas před Ježíšovým návratem, když tento dar přestane „fungovat“? Minulý týden jsme se dozvěděli, že Bůh ke svému lidu v klíčových okamžicích mluvil prostřednictvím proroků. Tento týden budeme zkoumat prorocký dar v době konce. Zaměříme se na zvláštní poslání a trvalost tohoto daru. Budeme také uvažovat o roli prorocké služby Ellen G. Whiteové v době, kdy se přibližuje druhý příchod Ježíše Krista.

Osnova lekce

Lekce objasňuje působení daru proroctví v posledních dnech pozemských dějin. Duch svatý jím spojuje nebe se zemí a připravuje věrné na druhý příchod Ježíše Krista. Prostřednictvím služby Ellen G. Whiteové dostala církev potřebné pokyny pro dobu nastávajících krizí.

- Jl 3,1–5: Hospodin zaslibuje vylití svého Ducha v době konce (neděle)
- Sk 2,14–18: První naplnění Jóelova proroctví prostřednictvím raného deště (pondělí)
- Ef 4,10–14: Budování Kristova těla prostřednictvím rozmanitých duchovních darů (úterý)
- Zj 12,17; Zj 19,10: Rozpoznávací znaky pravé církve v závěrečné krizi (středa)
- Sk 2,37–42: Prorocká služba vede lidi k pokání a k vyvýšení Ježíše Krista i dnes (čtvrtek)

JÓELOVO ZASLÍBENÍ

[1]I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. [2]Rovněž na otroky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha. [3]Způsobím, že budou na nebi i na zemi divné úkazy: krev a oheň a sloupy dýmu. [4]Slunce se zastře tmou a měsíc krví, dříve než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný. [5]Avšak každý, kdo vzývá Hospodinovo jméno, se zachrání. Na hoře Sijónu a v Jeruzalémě budou ti, kdo vyvázli, jak řekl Hospodin, spolu s těmi, kdo přežili, jež Hospodin povolá. (Jl 3,1–5)

Osobní studium

Co Bůh zaslibuje udělat v posledních dnech (Jl 3,1–5)?

Prorok Jóel, který působil v sedmém století před Kristem, poskytuje důležitý pohled na budoucí události. Když čteme tuto pasáž, ptáme se, zda mluví o své vlastní době nebo o tom, co se bude dít v daleké budoucnosti.

Teologové obvykle rozlišují dva základní typy proroctví – klasické a apokalyptické. Klasické proroctví hovoří o konkrétních národech a používá skutečná jména i časové údaje (viz například Jr 25,1–11). Naproti tomu apokalyptické proroctví využívá symbolický jazyk, symbolická čísla a často zmiňuje vesmírná znamení (viz Da 7). Někdy se však oba typy proroctví prolínají (například v Mt 24).

Jak je to s textem Jl 3,1–5? Zdá se, že tato stať patří do druhé kategorie. To znamená, že bychom neměli očekávat její naplnění během života proroka ani v letech bezprostředně následujících po Jóelově službě. Naopak, naplnění tohoto proroctví bychom měli hledat v budoucnosti. Všimněme si kontextu a časového rámce, ve kterém Bůh udělí dar proroctví – „dříve než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný" (Jl 3,4). O jaký den jde? O první Ježíšův příchod? Druhý? Nebo o oba?

Když uvažujeme o znameních na slunci a měsíci v Jóelově proroctví, okamžitě nás napadne, že tuto myšlenku můžeme najít i v několika dalších biblických pasážích. Ježíš vyprávěl svým učedníkům o znameních na slunci, měsíci a hvězdách ve svém popisu doby konce (Mt 24,29). Podobně i Jan ve Zjevení zmiňuje stejná znamení (Zj 6,12.13). Ježíš i Jan je spojují s událostmi bezprostředně před druhým příchodem Krista.

Můžeme tedy předpokládat, že Jóelovo proroctví, které poukazuje na podobná znamení, souvisí s dobou konce: „Způsobím, že budou na nebi i na zemi divné úkazy: krev a oheň a sloupy dýmu. Slunce se zastře tmou a měsíc krví, dříve než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný" (Jl 3,3.4).

Aplikace

Přemýšlej o všech proroctvích, která se splnila přesně tak, jak bylo předpovězeno. Proč nám to může pomoci důvěřovat Bohu v těch proroctvích, která se ještě mají uskutečnit – jako je například druhý Ježíšův příchod?

LETNICE

[14]Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: „Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouchejte mě pozorně: [15]Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno. [16]Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele: [17]‚A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. [18]I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat. (Sk 2,14–18)

Osobní studium

Přečti si Sk 2,1–21. Proč Petr citoval slova Jóela v souvislosti s prvním Kristovým příchodem? Jakou roli hraje proroctví v této pasáži?

V těchto novozákonních verších nacházíme jeden z nejdelších citátů ze Starého zákona. Při čtení Petrovy argumentace bychom mohli položit otázku: „Petře, a co ta znamení? Ve tvé době je přece nevidíme." Petr by pravděpodobně odpověděl, že k naplnění znamení došlo. Když Ježíš před několika dny visel na kříži, slunce se na tři hodiny zatmělo (Mk 15,33).

To, co bylo Petrovi jasné, by se nám dnes možná zdá málo přesvědčivé. Neustále očekáváme nějaké výrazné naplnění Jóelova proroctví. Klíč k řešení spočívá v samotném Jóelově textu. Ve verši 2,23 prorok vzpomíná podzimní a jarní deště. Skutky 2 jsou prvním naplněním tohoto proroctví – Letnice jsou v tomto smyslu časným (podzimním) deštěm (hebrejsky *jore*, tento déšť přichází v Izraeli po horkém a suchém létě, na začátku zemědělského cyklu). Konečným naplněním bude vylití Ducha těsně před koncem času prostřednictvím pozdního (jarního) deště (hebrejsky *malkoš*, tento déšť přichází těsně před obdobím sklizně).

Již jsme zmiňovali, že prorokování často nesprávně vnímáme jako „předpovídání budoucnosti". Jedním z hlavních poslání biblických proroků však bylo vyzývání lidí k pokání. Vždyť když Petr kázal, někteří z posluchajících „byli zasaženi v srdci" a ptali se: „Co máme dělat, bratři?" (Sk 2,37).

A co jim odpověděl Petr? „Obraťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh" (Sk 2,38.39).

Jan Křtitel je dalším dobrým příkladem. Přestože ohlašoval první Ježíšův příchod, kázal i o pokání z hříchů. „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské" (Mt 3,2).

Druhá kapitola knihy Jóel se tedy definitivně naplní v budoucnosti. Stejně jako Jóel a Petr budou proroci v době konce vyzývat k pokání, ukazovat na Ježíše a pomáhat vést Boží církev v nastávající krizi.

Aplikace

Když zástup uviděl nadpřirozené projevy, původně si myslel, že se jedná o něco přirozeného. V tomto případě se jim zdálo, že lidé mluvící jazyky jsou opilí! Jejich reakce byla samozřejmě nerozumná. Proč se lidé při setkání s nadpřirozenem snaží hledat přirozené vysvětlení? Platí to i opačně, tedy že lidé přirozeným událostem připisují něco nadpřirozeného? V čem spočívá nebezpečí obou přístupů?

DARY DUCHA

10Ten, který sestoupil, je tedy tentýž, který také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest. 11A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, 12aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, 13až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. 14Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu. (Ef 4,10–14)

Osobní studium

Aby Kristova církev dobře fungovala, Bůh jí dává dary, které usnadňují její službu. V Novém zákoně nacházíme několik seznamů duchovních darů.

Ř 12,6–8	1K 12,8–10
prorocké slovo služba učení povzbuzování dávání vedení starost o trpící	slovo moudrosti slovo poznání víra dary uzdravování mocné činy **prorokování** rozlišování duchů mluvení ve vytržení výklad

1K 12,28	Ef 4,11
apoštolové **proroci** učitelé mocné činy uzdravování služba potřebným řízení církve řeč ve vytržení	apoštolové **proroci** zvěstovatelé evangelia pastýři učitelé

Proč Bůh dává všechny tyto dary své církvi (Ef 4,10–14)? Jak dar proroctví pomáhá uskutečňovat Boží plány s církví?

Smyslem všech duchovních darů je budování církve a hlásání evangelia. Pavel zahrnul dar proroctví do všech čtyř seznamů. Žádný jiný dar se nenachází ve všech Pavlových seznamech. I z toho můžeme usuzovat, že proroctví je jedním z nejdůležitějších duchovních darů.

Uvažujme o obecných rysech proroků:

(1) *Proroky povolává Bůh* (viz 1Kr 19,16.19–21; Iz 6). Často se cítí nehodní a zdráhavě přijímají svou zodpovědnost, ale poslouchají.

(2) *Bůh k prorokům mluví prostřednictvím vidění, snů nebo slyšitelného hlasu.* Někdy jim Bůh ukazuje budoucí události, jindy je informuje o aktuálních záležitostech národů nebo lidí (Da 2).

(3) *Písmo popisuje tělesné projevy proroků:* proroci mohou ztratit fyzickou sílu, nebo dokonce přestat dýchat, ale mohou být i naplněni novou silou (Da 10,8–10.18.19).

(4) *Proroci sdělují svá poselství různými způsoby* – ústně (Sk 21,10–12), názorným jednáním (Ez 4) nebo dopisy (Zj 2 a 3). Někteří proroci využívali pomoc zapisovatelů – asistentů (Jr 36,1–4).

(5) *Poselství proroka musí být v souladu s předchozími proroky, protože Bůh si neprotiřečí (Iz 8,20).*

(6) *Obsah prorokova poselství stejně jako vliv prorokova osobního života budou svědectvím o Božím povolání (Mt 7,15–20).*

(7) *V době konce povstanou falešní proroci.* Satan se vždy pokouší napodobovat Boží jednání. To platí i pro prorocký dar (Mt 24,24; 2Pt 2,1).

Aplikace

Jak můžeš tento týden prakticky přispět k budování a jednotě vašeho sborového společenství? Kterému člověku ve svém okolí pomůžeš nést jeho břemeno, aby tvé jednání svědčilo o přeměňující moci evangelia?

VĚRNÁ CÍRKEV V DOBĚ KONCE

Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví. (Zj 12,17; ČSP)

Tu jsem padl na kolena k jeho nohám. Ale on mi řekl: „Střez se toho! Jsem jen služebník jako ty a tvoji bratři, kteří vydávají svědectví Ježíšovi. Před Bohem poklekni!" Kdo vydává svědectví Ježíšovi, má ducha proroctví. (Zj 19,10)

[8]To jsem slyšel a viděl já, Jan. A když jsem to uslyšel a spatřil, padl jsem na kolena k nohám anděla, který mi to oznamoval. [9]Ale on mi řekl: „Střez se toho! Jsem jen služebník jako ty a tvoji bratří proroci a ti, kdo se drží slov této knihy. Před Bohem poklekni!" (Zj 22,8.9)

Osobní studium

Zjevení 12 představuje široké období dějin velkého sporu od jeho vzniku v nebi až po závěrečné dny pozemských dějin.

Přečti si Zj 12,17. Co je „Ježíšovo svědectví"? Porovnej Zj 19,10 se Zj 22,8.9.

Ve Zj 12,17 se zmiňují dvě identifikační charakteristiky církve v době konce. Věrní zachovávají Boží přikázání (což zahrnuje i přikázání o sobotě) a mají „Ježíšovo svědectví". O jaké svědectví se jedná?

Některé překlady Bible interpretují „Ježíšovo svědectví" v tom smyslu, že my jako věřící vyznáváme Ježíše a seznamujeme s ním svět prostřednictvím naší evangelizace (Ježíš je zde objektem křesťanského svědectví). Většina českých překladů však o věrných jednoduše říká, že „mají Ježíšovo svědectví" (ve smyslu, že jde o pravdu, kterou Ježíš zjevil, protože tímto svědectvím je duch proroctví). Původní řecký text lze ve skutečnosti přeložit oběma způsoby. Co tedy Jan myslel?

Porovnáme-li tyto dva identifikační znaky, vidíme velkou podobnost ve způsobu jejich formulace (v původní řečtině je to ještě zřejmější než v našich překladech). Tak jako „Boží přikázání" pocházejí zjevně od Boha, tak i „Ježíšovo svědectví" pochází od Ježíše. Je to tedy Ježíš, kdo vydává svědectví. On identifikuje pravou církev. Jak to dělá? Dělá to prostřednictvím daru proroctví.

Odpovědi se nacházejí ve Zj 19,10 a Zj 22,9. Zde je jasné, že „Ježíšovo svědectví" je totožné s „duchem proroctví". Sám Jan je prorok a ve své osobě představuje „Ježíšovo svědectví". Prorok je člověk se zvláštním povoláním být Božím poslem jeho lidu, ať už jde o napomínání a výzvy k pokání, o povzbuzování nebo o odhalování budoucnosti.

Text Zj 12,17 ukazuje, že Ježíš činí svou církev rozpoznatelnou i prostřednictvím daru proroctví. To znamená, že tak jako Bůh posílal proroky starozákonnímu lidu Izraele a Judska nebo apoštola Jana rané křesťanské církvi, povstanou proroci i v posledních dnech pozemských dějin.

Aplikace

Uměl bys uvést nějaké důkazy, které ukazují, že službu Ellen Whiteové lze oprávněně označit za příklad působení „ducha proroctví" v době konce (Zj 19,10)?

PROJEVY DARU PROROCTVÍ V SOUČASNOSTI

37Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: „Co máme dělat, bratří?“ 38Petr jim odpověděl: „Obraťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. 39Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.“ 40A ještě mnoha jinými slovy je Petr zapřísahal a napomínal: „Zachraňte se z tohoto zvráceného pokolení!“ 41Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. 42Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. (Sk 2,37–42)

Osobní studium

Většina věřících dnes sice uznává legitimitu starověkých biblických proroků, ale kolik jich věří, že Bůh může podobným způsobem působit i dnes? Máme-li věřit zaslíbení z Jóela 3,1–5 o slavném projevu prorockého daru v době konce, jak by to mohlo vypadat?

Soustřeď se na text Sk 2,36–42. Co bylo hlavním poselstvím Petrova kázání o Letnicích? Jak reagovali Petrovi posluchači?

Vylití svatého Ducha o Letnicích v roce 31 je výstižným obrazem toho, co se stane během vylití Ducha svatého v době konce, byť v mnohem větším rozsahu. Letnice se vyznačovaly vyvyšováním Ježíše, všeobecným pokáním a zformováním věřících připravených a zmocněných plnit Boží poslání. Petrovo poselství zaměřené na Krista bylo posíleno Duchem svatým, což přivedlo tři tisíce lidí k pokání a křtu. Toto požehnání „raného deště“ Ducha svatého zavlažilo vzácné semeno, církev – jednotné tělo věřících, kteří jsou příkladem Kristovy lásky a sdílejí ji s druhými, zatímco zvěstují jeho návrat.

„Tak jako Pán seslal ‚raný déšť‘ ve vylití Ducha svatého na počátku kázání evangelia, aby vzácné semeno mohlo vzklíčit, tak i na závěr dá ‚pozdní déšť‘, aby úroda uzrála.“ (GC 611; VDV 394) Jinými slovy, moderní projevy prorockého daru – pozdní déšť – budou vypadat velmi podobně jako dřívější projevy raného deště o Letnicích.

Jak jsme již viděli v Jl 3,1–5, prorocký dar v době konce bude dán mladým i starým, mužům i ženám. Bůh bude mluvit prostřednictvím těch, které si vybere Duch svatý. Kdykoli si Duch svatý vybere posla v době konce, jeho poselství bude vyvyšovat Ježíše, vyzývat lidi k pokání a připravovat je k plnění Božího poslání. Tyto tři znaky charakterizují také prorockou službu Ellen G. Whiteové. Po celý svůj život ve svých projevech a spisech vyvyšovala Ježíše a Bibli, vyzývala adventisty sedmého dne a další k upřímnému pokání a zvala všechny, aby se zapojili do Boží práce pro ztracené.

Aplikace

Jak ti v životě pomáhá dar, který jsme jako církev dostali prostřednictvím služby Ellen G. Whiteové?

VŠE PRO MISII

V Efezském 4. kapitole Pavel naznačuje, že hlavním účelem duchovních darů je pomáhat věřícím při naplňování Božího poslání. Prorocká služba Ellen Whiteové měla stejný cíl. Její inspirovaná poselství pomohla věřícím rozvíjet hlubší vztah s Bohem a podnítila je sdílet tuto lásku s ostatními.

Napsala: „Adventisté sedmého dne by měli vyvyšovat Krista nejvíce ze všech křesťanů. Hlásání poselství třetího anděla vyžaduje představení pravdy o sobotě. Máme hlásat tuto pravdu spolu s ostatními, které jsou v poselství obsaženy. Nesmíme však vynechat toho, kdo je v centru našeho poselství a kdo chce všechny přitáhnout k sobě – Ježíše Krista. Právě u Kristova kříže se setkává milosrdenství a pravda, spravedlnost a pokoj se políbí. Hříšník musí být veden k tomu, aby pohlédl na Golgotu, s prostou vírou malého dítěte musí důvěřovat v zásluhy Spasitele, přijímat jeho spravedlnost a věřit v jeho milosrdenství." (GW 156.157)

Kromě toho Ellen Whiteová trvala na tom, že každý věřící je povolán stát se součástí Božího díla záchrany. „Pán požaduje, aby bylo ze strany členů církve vyvinuto mnohem větší úsilí." (Ev 113; Evg 72)

„V Božím díle nemají být žádní lenoši. Ať se spojí jako rybáři lidí. Ať vyvedou lidi ze zkaženého světa do zachraňující čistoty Kristovy lásky." (Ev 115; Evg 73) Samotná Ellen Whiteová byla v 80. letech 19. století misionářkou v Evropě a v 90. letech v Austrálii.

Právě kvůli Božímu prorockému volání k osobní oddanosti misii se satan rozhněval na Boží lid v době konce (Zj 12,17). Jsou to právě následovníci Ježíše, kteří mají pro tuto dobu poselství, prorocké vedení a porozumění: „Hospodin zjevil nebezpečí, která jsou kolem nás i před námi. Díky působení ducha proroctví odhalil klamy, které ovládnou svět, a promluvil ke svému lidu: ‚To je ta cesta, jděte po ní.' [Iz 30,21] [...] Vítězství lásky snímá masku ze satanových lží." (Ms 31, 1890)

Satan zuří, když lidé odevzdávají své životy Ježíši. Dělá vše pro to, aby zpochybnil Boží prorocký hlas. Některé z jeho metod se zaměřují také na zpochybnění prorockého daru Ellen G. Whiteové i jeho významu. Vždyť přece působila a psala v době, která byla zcela odlišná od té naší. Jiným pokusem je vnést nejistotu zpochybňováním jejího prorockého daru tím, že ji označují za falešnou prorokyni. Nejúčinnějším způsobem, jak zcela snížit význam Ellen G. Whiteové, je odradit současnou generaci od toho, aby četla její spisy.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/12.

Požehnání z prorockého slova

Texty na tento týden

1K 2,2; J 1,1–5; 2Tm 3,16.17; 2Tm 4,1–5; Iz 40,1–5; J 17,20–23; 1K 1,10–13

Úvodní text

„Za časného jitra vytáhli na tekójskou poušť. Když vycházeli, Jóšafat se postavil a řekl: ‚Slyšte mě, Judejci i obyvatelé Jeruzaléma! Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.'" (2Pa 20,20)

Bůh od nás nikdy nežádá, abychom mu věřili slepě. Můžeme směle říci, že důkazy o jeho existenci jsou přesvědčivé. Samotná příroda i po šesti tisících letech hříchu svědčí nejen o tom, že existuje Bůh s neuvěřitelnou tvořivou mocí (stačí si prohlédnout fotografie z vesmírného dalekohledu Jamese Webba), ale také Bůh lásky.

A přece je tu ještě něco dalšího. Apoštol Petr píše o zkušenosti, kterou prožil spolu s ostatními věřícími: „A tento hlas, který vyšel z nebe, jsme my slyšeli, když jsme s ním byli na svaté hoře. Tím se nám potvrzuje prorocké slovo, a činíte dobře, že se ho držíte; je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci" (2Pt 1,18.19). Dnes možná neslyšíme Boží hlas z nebe tak jako Petr, ale i my máme pevné „prorocké slovo".

Bůh k nám mluvil prostřednictvím svých proroků, a to jak kanonických (jejichž slova jsou zaznamenána v Bibli), tak nekanonických (jejichž spisy do biblického kánonu zařazeny nebyly). Důkazy, které jsme obdrželi, jsou více než dostatečné. Otázkou zůstává: Jsme ochotni je přijmout?

Dějiny ukazují, že mnozí nebyli otevření Boží pravdě. Kéž bychom díky Boží milosti neudělali stejnou chybu.

Osnova lekce

Lekce se zaměřuje na požehnání, která plynou z přijetí a studia prorockého slova inspirovaného Duchem svatým. Prorocký dar vyvyšuje osobu Ježíše Krista, potvrzuje autoritu Písma, chrání před bludy a přináší Božímu lidu útěchu i jednotu.

- 1K 2,2; Ga 6,14; J 1,1–5: Prorocké slovo ukazuje na ukřižovaného Ježíše Krista (neděle)
- 2Tm 3,16.17; L 24,27: Pravé proroctví vždy potvrzuje a vyvyšuje Boží slovo (pondělí)
- 2Tm 4,1–5: Prorocký dar pomáhá bezpečně odlišit pravdu od lži (úterý)
- Mt 11,28.29; Iz 40,1.2: Boží poselství přinášejí trpícímu člověku útěchu a naději (středa)
- J 17,20–23; 1K 1,10–13: Duch svatý sjednocuje různé lidi v dokonalé lásce (čtvrtek)

PROROCTVÍ VYVYŠUJE KRISTA

Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného. (1K 2,2)

Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět. (Ga 6,14)

[1]Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. [2]To bylo na počátku u Boha. [3]Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. [4]V něm byl život a život byl světlo lidí. [5]To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila. (J 1,1–5)

Osobní studium

Proroctví je Božím prostředkem komunikace s jeho lidem a nástrojem, který lidi spojuje s Bohem. Není divu, že se satan (drak) rozhněval na ženu (Boží církev) a šel bojovat „proti ostatnímu jejímu potomstvu" (Zj 12,17).

Jaké jsou rozlišovací znaky těchto věřících? „Zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova" (Zj 12,17). Text Zj 19,10 nám říká, že tímto svědectvím je „duch proroctví".

Jak Pavel vnímal cíl svého života a služby – tu velkou motivaci, pro kterou žil (1K 2,2 a Ga 6,14)?

Kromě vlastních zkušeností přijali apoštolové Ježíše na základě svědectví proroků a spravedlivých mužů, jejichž slova zaznívala po mnoho staletí. Křesťanský svět má k dispozici úplný a ucelený řetěz důkazů, prolínajících se celým Písmem. Zatímco Starý zákon ukazuje na Spasitele, který má přijít, Nový zákon zjevuje Ježíše jako toho, kdo splňuje všechny podmínky kladené na Spasitele. To vše stačí k upevnění víry těch, kteří jsou ochotní věřit. „Božím záměrem bylo ponechat lidstvu dostatečnou příležitost rozvíjet víru v moc Boha a jeho Syna a v dílo Ducha svatého." (3SP 182)

Když přemýšlíme o víře, díky níž jsme spaseni, je třeba si uvědomit, že nejde o intelektuální problém, ale o morální. Je to věc srdce, ne rozumu. Když lidé uzavřou své srdce, jejich mysl pak udělá totéž.

Přečti si text J 1,1–5. Co nám tyto verše říkají o tom, kdo je Ježíš?

Pokud Ježíš, Boží Slovo, existoval již předtím, než se stal tělem a přebýval mezi námi, pak z toho vyplývá, že byl nedílnou součástí slov nebo poselství, které Bůh dával svým prorokům. Dokonce i proroci, jejichž poselství se výslovně nezmiňovala o Ježíši, byli inspirováni Duchem svatým.

Aplikace

Zamysli se nad tím, jak nesmírný je vesmír, a nad tím, že jeho Stvořitel – Ježíš – je zároveň tím, kdo za tebe zemřel. Jakou naději ti to dává?

PROROCTVÍ POTVRZUJE PÍSMO

[16]Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, [17]aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. (2Tm 3,16.17)

Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. (L 24,27)

Osobní studium

Bible je dílem Ducha svatého prostřednictvím daru proroctví. Text 2Pt 1,21 odhaluje proces, který Bůh použil: „Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha."

Jak úvodní text (2Tm 3,16.17) zdůrazňuje autoritu i inspiraci Písma?

Bez Bible by lidé ztratili možnost, jak se vyhnout pokušením hříšného světa. Znamenalo by to pro nás přímou cestu k úplné zkáze. Dnes je Bible dostupná v různých překladech a formátech, ale nebylo tomu tak vždy. Například v Ježíšových časech byly k dispozici ke čtení jen svitky Starého zákona, a i ty mohli číst jen kněží nebo rabíni. Běžní lidé často neměli k Písmu přímý přístup. Boží slovo bylo v tehdejší době vzácné.

Jakým způsobem Ježíš po svém vzkříšení pomohl dvěma zarmouceným učedníkům pochopit jeho jedinečné poslání (L 24,27)?

Ježíš, největší Prorok všech dob – ten, který je sám Slovem (J 1,1–3) – vyzdvihoval Písmo (J 7,38). Mezi nejvzácnější požehnání daru proroctví patří to, že potvrzuje Bibli.

„Ti, kteří vnímají Písmo svaté jako Boží hlas a touží řídit se jeho učením, mají každý den růst v poznání a každý den přijímat duchovní horlivost a sílu, které jsou prostřednictvím daru Ducha svatého připraveny pro každého opravdového věřícího." (ST 8. březen 1910) Pravý dar proroctví vždy vyvyšuje Písmo. Neustále upozorňuje lidi na Boží slovo jako na jediné pravidlo jejich víry a života.

Aplikace

Proč Ježíš vysvětloval dvěma učedníkům na cestě do Emauz Písmo, dříve než jim zjevil, kdo je? Co se z toho dovídáme o důležitosti Božího slova?

PROROCTVÍ JE BOŽÍ DETEKTOR PRAVDY

[1]Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: [2]Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. [3]Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, a podle svých choutek si seženou učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. [4]Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím. [5]Avšak ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě. (2Tm 4,1–5)

Osobní studium

Někteří odborníci odhadují, že je dnes na světě více než 45 000 křesťanských denominací. Jak se mohlo vyznání, které začalo Ježíšem Kristem, rozrůst do tolika různých systémů víry? Odpověď spočívá v množství odlišných výkladů Písma, které se vytvořily v průběhu času. Je zřejmé, že nemohou být všechny správné, protože v mnoha případech si učení jednotlivých církví odporují.

Od začátku (viz Gn 2,16.17; 3,1–5) byl zmatek jedním z nejúčinnějších způsobů, jakým satan odváděl lidi od Boží pravdy. Stejně jako u Adama a Evy, satan přimíchá k pravdě právě tolik bludu, aby lidi zmátl a ovládl. Satan sváděl Boží lid během celých dějin (2Pa 36,14–16). Dokonce se pokusil svést i Ježíše (Mt 4,1–11), ale Ježíš odpověděl na satanova pokušení jasným: „Je psáno" (Mt 4,4).

Jakou důležitou radu dává Pavel Timoteovi ohledně Božího slova? Proč tak důrazně trval na tom, aby byl Timoteus duchovně připraven na to, co má přijít (2Tm 4,1–5)?

Prorockým pohledem Pavel předvídal dobu, kdy lidé nebudou milovat Boží slovo a ani se jím nebudou řídit. Namísto toho si budou hledat duchovní učitele, kteří jim budou říkat to, co chtějí slyšet. Takové lidi Bůh nechává napospas bludu, aby uvěřili lži, kterou vyhledávají. „Proto je Bůh vydává do moci klamu, aby uvěřili lži. Tak budou odsouzeni všichni, kdo neuvěřili pravdě, ale nalezli zalíbení v nepravosti" (2Te 2,11.12).

Těm však, kteří zůstávají otevření Bohu, Ježíš zaslíbil, že „poznají pravdu" (J 8,32). Prorocký dar je Božím prostředkem k oddělení pravdy od bludu, světla od tmy.

V určitém smyslu můžeme říci, že pravdu můžeme uprostřed všech těchto denominací poznat poměrně snadno. Pokud se nevzdáme soboty jako sedmého dne (což je pevně zakotveno v Bibli), v podstatě jsme odmítli téměř všechny možnosti (řekněme 99,5 procenta), protože drtivá většina církví čtvrté přikázání nezachovává.

Nevěříme-li, že člověk po smrti odchází buď okamžitě do nebe k Ježíši, nebo do očistce či pekla, kde bude po celou věčnost hořet, co zbývá pak?

Vyloučili jsme právě většinu, pokud ne všechny možnosti z toho zbývajícího půl procenta.

Z takového myšlenkového pokusu nám zůstává jako jediná z možností právě Církev adventistů sedmého dne.

Aplikace

Jak můžeš ve svých rozhovorech s druhými lidmi následovat Ježíšův příklad a reagovat na zmatek či polopravdy jasným odkazem na napsané Boží slovo?

PROROCTVÍ POTĚŠUJE BOŽÍ LID

29Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. 30Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ (Mt 11,29.30)

1„Potěšte, potěšte můj lid,“ praví váš Bůh. 2Mluvte k srdci Jeruzaléma, provolejte k němu: Čas jeho služby se naplnil, odpykal si své provinění. Vždyť z Hospodinovy ruky přijal dvojnásobně za všechny své hříchy. (Iz 40,1.2)

Osobní studium

K jakému kroku nás Ježíš vyzývá v úvodním textu (Mt 11,29.30)? Co zaslibuje všem, kdo k němu přijdou?

Bůh se vždy zajímal o dobro člověka. Ještě před stvořením Adama a Evy jim připravil dokonalý domov, který je měl těšit a měli z něj mít radost (Gn 1). Poskytl jim vše potřebné k životu. Když tento dokonalý pár padl do hříchu, Bůh je přišel hledat (Gn 3,9), zaslíbil příchod Spasitele (Gn 3,15) a zhotovil jim oděv, aby zakryl jejich nahotu (Gn 3,21). Bohu záleží na blahu jeho stvoření.

Ukázali jsme si již, že dar proroctví má mnoho různých funkcí. Jednou z těch, na kterou se často zapomíná, je skutečnost, že je pro Boží lid zdrojem povzbuzení, útěchy a obnovy (nového začátku).

Přečti si text Iz 40,1–5. Jaké poselství dává Bůh svému prorokovi pro trpící lid? Jak můžeme tento princip aplikovat na nás dnes?

Bůh chtěl, aby Juda věděl, že ačkoli ho musí potrestat, úplně ho nezavrhne. Nedává Izajášovi jen poselství povzbuzení pro zlomený národ. On Izajáše přesně instruoval, jak má toto poselství předat. Poselství mělo zaznít s něhou, láskou a péčí. Bohu tak záleželo na tom, aby poselství útěchy a povzbuzení pronikla až k srdcím jeho lidu, že nic nenechal náhodě. Podobná poselství útěchy se opakují v celé knize Izajáš (viz například Iz 12,1; 49,13; 51,3).

Apoštol Pavel varoval, že všichni, kdo chtějí žít zbožně v Ježíši Kristu, budou zakoušet pronásledování (2Tm 3,12). V těžkých časech, které jsou před námi, budeme potřebovat slova útěchy a naděje. Dar proroctví je prostředkem, který Bůh použije k uklidnění a posílení svého lidu předtím, než se Ježíš vrátí, aby nás vzal domů.

Aplikace

Ve které oblasti svého života potřebuješ slyšet slova útěchy a naděje? K čemu nás Bůh posiluje poté, co nás sám potěší? (2K 1,3.4)

PROROCTVÍ SJEDNOCUJE SPOLEČENSTVÍ VĚŘÍCÍCH

[20]Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; [21]aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal. [22]Slávu, kterou jsi mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno, jako my jsme jedno – [23]já v nich a ty ve mně; aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal a zamiloval sis je tak jako mne. (J 17,20–23)

Osobní studium

Přečti si texty J 17,20–23 a 1K 1,10–13. Jaká klíčová výzva zaznívá v těchto dvou biblických oddílech?

Když se Ježíš blížil ke kříži, naplňovala jeho srdce jedna velká touha. Přál si, aby všichni jeho následovníci byli jedno, stejně jako on a Otec jsou jedno v lásce, záměru i jednání. Jednota, za kterou se Ježíš modlil, není jednotvárná uniformita bez rozmanitosti. Ježíš vyslovil mocné proroctví, které se naplní před jeho návratem: lidé různého původu, národností, kultur, obdarování i zkušeností budou sjednoceni v něm a v Otci mocí Ducha svatého.

Apoštol Pavel navázal na tuto myšlenku, když vyzýval korintské věřící, aby stejně přemýšleli, byli svorní a nepřipouštěli mezi sebou roztržky (1K 1,10). Proč je taková jednota tak důležitá?

Ježíš se modlil: „... aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal" (J 17,21).

Bůh si přeje, aby byli všichni lidé zachráněni, ale dříve, než mohou být spaseni, musí uvěřit v Ježíše a vírou přijmout, že ho Bůh poslal zachránit svět. Když různorodé společenství lidí vyznává Ježíše jako svého Pána a Spasitele a vzájemně si nesobecky slouží a miluje se, svět snáze uvěří, že Ježíš je skutečně Božím Synem. Jednotě, po které Ježíš toužil, nechybí odhodlání a síla. Od samého počátku ji však ohrožovaly nepřátelské síly (viz například Sk 6,1). A křesťanství je od té doby rozdělené.

Jednota je dílem Ducha svatého prostřednictvím darů, které uděluje. Text Ef 4,11–15 nám říká, že dary Ducha svatého jsou dány „aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla". A budou působit do doby, až „bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti" (Ef 4,13). Dar proroctví, jeden z darů Ducha, je nezbytný ke sjednocení Božího lidu, zvláště v době, kdy se blíží druhý příchod Ježíše Krista, aby lidé mohli uvěřit v Pána Ježíše a být spaseni (Sk 16,31).

Aplikace

Církev adventistů sedmého dne patří mezi nejrozmanitější protestantská náboženská společenství na světě. Jak můžeme v této rozmanitosti projevovat takový druh jednoty, který pomáhá lidem uvěřit v Ježíše? Co tuto jednotu ohrožuje nejvíc?

ZKUSTE TO ZNOVU

Před několika lety společnost Kellogg přišla s chytlavým reklamním sloganem na své snídaňové cereálie. Ve snaze získat zpět zákazníky, kteří přešli k jiným značkám, opakovala výzvu, aby je „znovu ochutnali jako úplně poprvé". Nemohl by tento výrok fungovat i pro adventisty sedmého dne, kteří věnovali mnoho času studiu Bible a života Ellen Whiteové, ale méně času skutečnému „ochutnávání" jejích spisů?

Návštěva seminářů o Ellen G. Whiteové vám může poskytnout představu o jejím životě a službě, ale dokud sami „neochutnáte", nebudete moci skutečně posoudit a prožít duchovní požehnání jejích prorockých poselství. Jen ti, kdo čtou její díla, zejména v kontextu, mohou plně ocenit dar, který jsme od Boha dostali.

Během tohoto čtvrtletí jsme si ukázali, že Ellen G. Whiteová nás ukotvuje v biblické pravdě a spojuje nás s Bohem. Čtení jejích prorockých poselství přináší určitá požehnání.

Průzkum, který uskutečnili Roger Dudley a Des Cummings Jr., odhaluje fascinující skutečnosti. Ti, kteří pravidelně čtou spisy Ellen G. Whiteové, mají hlubší a důvěrnější vztah s Ježíšem než ti, kteří je nečtou; mají silnější jistotu spasení, pravidelnější rodinné pobožnosti a touhu svědčit druhým. „Málokdy se stane, že výzkumná studie přinese výsledky tak jednoznačně podporující jeden závěr," napsali autoři studie. „V průzkumu o růstu církve se u každé položky týkající se osobních postojů nebo duchovní praxe ukazuje, že člen, který pravidelně studuje knihy Ellen G. Whiteové, obvykle dosahuje lepších výsledků než člen, který je čte jen příležitostně nebo vůbec. [...] Z toho vyplývá, že pravidelné čtení materiálů Ellen G. Whiteové skutečně pozitivně ovlivňuje křesťanský život a svědectví." (Dudley a Cummings, „Who Reads Ellen G. White?" *Ministry*, říjen 1982, s. 12)

Během tohoto čtvrtletí jsme zdůraznili, že Bůh komunikuje i prostřednictvím svých proroků. Jejich poselství nás spojují s Bohem a vnášejí svatý a posvěcující vliv do všech aspektů lidského života, připomínají nám zaslíbení spasení v Ježíši: „Okuste a uzříte, že Hospodin je dobrý. Blaze muži, který se utíká k němu" (Ž 34,9). Vedou nás ke správnému chování, ke změně života, k osobní evangelizaci a k službě druhým. To je nezbytná příprava pro splnění našeho poslání v závěrečném hlásání evangelia světu. V době, kdy očekáváme Ježíšův příchod.

Více informací naleznete na stránce https://whiteestate.org/absg/13.

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:
B21 Bible, překlad 21. století
BK Bible kralická
ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	Desire of Ages	TV	Touha věků
Ed	Education	Vých	Výchova
Ev	Evangelism	Evg	Evangelizace
GC	Great Controversy	VDV	Velké drama věků
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin
		PP	Patriarchové a proroci

Zkratka	Anglický název
LS	Life Sketches
Ms	Manuscript
SG	Spiritual Gifts
SM	Selected Messages
SP	Spirit of Prophecy
T	Testimonies for the Church

Další materiály

Zkratka	Anglický název
RH	Advent Review and Sabbath Herald
ST	Signs of the Times

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY http://sobotniskola.casd.cz

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

Všem dárcům děkujeme za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2026			
	Téma soboty	**Sbírka**	**VS**
	Říjen		
3. 10.	Den modlitby		
10. 10.	Den kazatelské služby		
	Sbírka pro potřeby DC ADRA ČR	Sbírka pro DC ADRA ČR	42
17. 10.	Den daru proroctví		
24. 10.	Sobota stvoření		
31. 10.			
	Listopad		
7. 11.	Modlitební týden – zahájení		
14. 11.	Modlitební týden – ukončení a sbírka pro projekty Globální misie	Sbírka MT pro GK	100
	e-Modlitební týden mládeže (15.–21. 11.)		
21. 11.	Den sirotků a opuštěných dětí		
28. 11.	Týden křesťanského správcovství (28. 11. – 5. 12)		
	Prosinec		
5. 12.	Den křesťanského správcovství		
12. 12.			
19. 12.			
26. 12.	Sbírka 13. soboty pro Transevropskou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 4.Q 2026

NOVINKY

ROBERTO BADENAS

ŽIVÁ SETKÁNÍ S PÍSMEM

S Božím slovem na každý den

Laskavá zamyšlení Roberta Badenase nad slovy Krista, zaznamenanými v evangeliu. Pomocí drobných zkušeností ze svého života přivádí čtenáře k pochopení aktuálnosti jeho výroků a k živému vztahu s ním.

11,5 × 17 cm / brožura / 388 stran

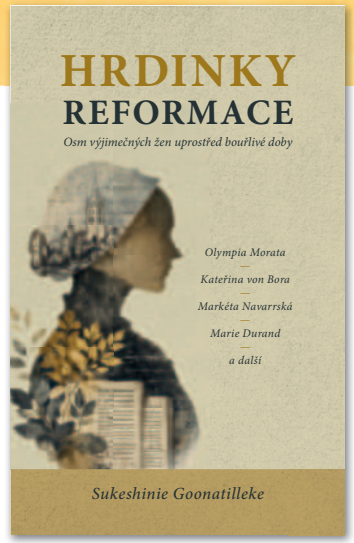
NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ

Biblické texty, měsíční kalendář, citáty. *33 × 23,5 cm / drátěná vazba s očkem / 26 stran*

MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- Advent-Orion, spol. s r. o.
  Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
  tel.: 558 359 100, 603 553 628
  e-mail: expedice@adventorion.cz
  www.adventorion.cz
- Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru *(neplatí se poštovné ani balné).*
- Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele *(poštovné a balné 100 Kč, doběrečné 100 Kč).*

NOVINKY

SUKESHINIE GOONATILLEKE

HRDINKY REFORMACE

Kniha je věnována příběhům pozoruhodných žen, které změnily svět. Pocházely z různých společenských vrstev, stejně jako jiné prožívaly obyčejné životy, avšak zároveň byly hlavami států, spisovatelkami, aktivistkami, básnířkami i učenkyněmi. Pomáhaly utvářet nejen své domovy a rodiny, ale také komunity a celé národy.

13 × 20 cm / brožura / 192 stran

ILONA RUCKÁ

VÍRA MEZI KAPKAMI DEŠTĚ

Tam, kde já končím, On začíná

Hluboké svědectví o zkušenosti s Boží věrností, když člověk prožívá pracovní vyhoření a k tomu se přidá velmi vážná nemoc. Autorka průběh své nemoci popisuje vlídným způsobem a přitom zachycuje i postoje rodiny a přátel. Mimo to jsou v knize i praktické typy pro onkologické pacienty. Příběh autorky je především oslavou Boha, který nikdy neopouští a dává naději.

13 × 20 cm / brožura / 132 stran

MARKÉTA MÜLLEROVÁ, JAN TITĚRA

ANIČKA A MÍŠA NEJSOU VE MĚSTĚ SAMI

Dobrodružství sourozenců ve velkém městě, kde se učí každodenně poznávat krásy a tajemství zvířecích sousedů. Vyprávění zvířat učí děti, jak je důležité chránit přírodu a její obyvatele. Zároveň připomíná, že každý tvor má své jedinečné místo a úlohu.

16,5 × 18 cm / pevná vazba / 124 stran

Zkusme se zaposlouchat do knih, které odhalují něco hlubšího o našich životech, vztazích a budoucnosti.

www.aknihy.cz

VÍRA, KTERÁ ŽIJE PO CELÉM SVĚTĚ

Sledujte příběhy z celého světa
na **www.adventistmission.cz**
nebo
www.hopetv.cz

MISSION Spotlight from Adventist Mission

Mission Spotlight přináší misijní videa, která představují projekty podporované z darů 13. soboty a seznamují vás s inspirativními misionáři a pracovníky církve z celého světa. Přijďte se podívat, jak vypadá misie v každém koutě země!

I jedna vaše Mince denně může pomáhat

Zajímáte se o svět kolem sebe? Dělá vám radost pomáhat druhým?
Staňte se pravidelným dárcem ADRA.

Dary rozdělujeme podle aktuálních potřeb:
pomoc v zahraničí, pomoc v Česku, zázemí pro rychlou a účinnou pomoc

Darovat jsem začala už v roce 1993.
Proč? Protože strašně ráda dávám.
Jsem šťastnej člověk.

— sestra Baštová, dárkyně, 91 let

adra.cz

VYDEJ SE ZA DANIELEM DO STAROVĚKÉHO

BABYLONU

Katrin Griecová, Evi Gasserová

- pracovní sešit pro děti staršího školního věku
- použití: modlitební týden, dětská sobotní škola, rodinné pobožnosti
- budou třeba: pastelky, nůžky, a pokud možno rodina nebo přátelé

14,5 × 21 cm / 160 stran / brožura

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY http://sobotniskola.casd.cz

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám